

Vermaaklyk lusthof van zede- en zinnebeelden, waar in voorkomen leerzame, nuttige en aangename opwekkingen tot deugd en godtsvrucht, in dichtmaat voorgesteld en uitgebreit, op vyftig zinnebeeldige konstplaatjes, betreklyk op vele levensstaten en handelingen der menschen; doch voornamentlyk ingericht ter aansporing der jeugd, tot wellevendheid en zedekunde

<https://hdl.handle.net/1874/36970>

J

VERMAAKLYK
LUSTHOF
VAN

ZEDE-EN ZINNEBEELDEN.

Frederik Berkenkamp
c.1775. Landwehr, 9 b

VERMAAKLYK
LUSTHOF der ZEDE
en
ZINNEBEELDEN.

P. J. G. Entrop sculpsit

4/1285.

VERMAAKLYK
LUSTHOF
VAN
ZEDE- EN ZINNEBEELDEN

Waar in voorkomen

LEERZAME, NUTTIGE en AANGENAME
OPWEKKINGEN tot DEUGDT en
GODTSVRUCHT;

In Dichtmaat voorgesteld en uitgebreit, op

VYFTIG ZINNEBEELDIGE

KONSTPLAATJES,

Betreklyk op vele Levensstaten en Handelingen der
Menschen; doch voornamentlyk ingericht ter
Aansporing der JEUGD, tot Wellevend-
heid en Zedekunde.

T W E D E D R U K .

Te AMSTELDAM,
By HARMANUS KEYZER:
E N
Te UTRECHT;
By DAVID BAARS;

DE
UITGEVERS

aan den

LEZER.

Dat het lezen en beschouwen van weluitgewerkte Zede en Zinnebeelden voor jonge en oude lieden van allerlei staat en rang van gene geringe nuttigheid zy, als wordende inzonderheid de eersten, hier door, op eene vermaaklyke wyze en al spelende, opgeleit tot de kennisse van Godtsvrucht, Zeden, Historie en Natuurkunde, is door eene langdurige ervaarenheid reeds zodanig bewaarheid, dat het onnodig zoude zyn, zulks breedvoerig te willen aantonen. Wy dan, deze nutbaarheid in aanmerking nemende, bieden het tegenwoordige
werkje,

werkje, bestaande in een *Lusthof van leerzame en nuttige Zede-en Zinnebeelden*, na den dood van deszelfs eersten aanlegger in onze handen gekomen, den deugd-en wysheidslievendden Lezer op nieuw aan als kunnende gevoeglyk dienen, om voor prysjes uitgedeeld te worden aan de jeugd, die wy wenschen, dat, uit dezen vermaaklyken *Lusthof*, vele bloempjes mag plukken, tot cieraad niet van het lighaam, maar van hunne redelyke zielen; en dat zy hier door verkwikt, opgebeurt en aangemoedigd in leere-zucht volharde, en zich bevlytigit om hoe langer hoe meer te vorderen in de kennisse van wysheid en deugd, om eens als nuttige leden van Kerk en Staat ons Gemeenebest tot luitter te strekken!

O P D E
TYTELPRENT.

DE *Vrede* en *Eendragt* kronen *Deugd*,
Met onverganklyke *Laurieren*,
De *Godtsvrucht* om het Heil van haar *Vriendin* ver-
heugt;
Doet haar, door *Reden*, zegevieren,
Verheven op haar hogen *Troon*,
Terwyl de *Nyd* voor haar moet zwigten;
De trotfche *Hovaardy* moet dulden haar *Geboon*,
En *Domheid* niets weet uit te richten,
Daar ze op den tragen *Ezel* rust,
Waar by zy op den *Grond* gelegen,
Noch yver toont, noch moed noch lust,
Om tot haar *Nut* iets te overwegen;
Doch 't fnood gevolg, dat de *Ondeugd* eert,
Vlugt daar de *Deugd* haar glans doet pralen,
Wyl 's *Hemelsch tedre Gunst* haar, daar zy triomfeert,
Met Heil en *Welvaart* komt betralen,
En alles wat zy nodig heeft
Haar toedeelt uit een vollen *Horen*.
Zo ziet men dat de *Deugd* voor geen *Gevaren* heeft,
En 't heilrykst *Lot* haar zy beſchoren.

P. J. E.

YDEL EN VERGANGKLYK.

*Uw brooze Staat, uw zwak Gestél,
 ó Mensch! is als een Waterbél.*

„Het speelziek Wichtje vindt vermaak in 't Bellen blaazen ;
 „Het ziet met vreugd den Wind op zyn' voortbrengfels aa-
 „Die blyven echter maar een oogenblik in stand: (zen :
 „De zwakke Lucht, die hun gestel houdt in verband,
 „Verdwynt, zo dra de Wind het buitenvlies maar eeven
 „Doorboort. Waar is de Bel, waar haar gedaant' gebleeven?
 „Zy scheen een *Iet*, maar was een *Niet*, een ydel Ding :
 „Dat zyn gedaante en kracht uit Damp en Lucht ontving.
 „ I. DEEL. A Zom

1962/412

RUSSISCHE BIBLIOTHEK
 DER UNIVERSITEIT
 SANKT-PETERSBURG

Zou immermeer een Mensch zig wel op schatten, staan,

Op aanzien en gezag zo vastelyk verlaaten,
 Als hy zyn waaren stand beschouwde, en wat hy is?
 Ó Neen! hy liep het Pad der Dwaasheid dan wel mis.
 Hy zou dan niet door wind van Waan en Hoogmoed zwellen,
 En nooit zyn Evenmensch verachten, drukken, kwellen,
 Maar Trotsheid houdt altoos den Sterveling verblind,
 Die zig het los geluk een weinig gunstig vindt.
 De Geldgodt zegt hem: *Gy, gy moogt u vry doen vreezen,*
En eeren, want door my kunt gy verstandig weezen,
En braaf en deugdzaam zelfs: Dit zyn Hoedanigheên,
Die, aan myn gunst verknogt, u scheiden van 't Gemeen.
 Maar 't zyn Inbeeldingen, 't zyn ydele Gedachten,
 Voorwaar niet meerder dan een Waterbel in krachten;
 Een Wezenloos Gestél, dat waarlyk niets beduidt.
 Al voert men nog zo veel door Geld en Aanzien uit:
 Al bouwt men Steden, al bevracht men groote Schepen,
 Die vreemde Kostlykheên naar onze Havens sleepen;
 Wat zegt dit alles? Is 't Geluk een Vriend van Deugd,
 Dan werkt het Heil, dan is Behoefstigheid verheugd!
 Maar wil het liever by Verstandeloozen woonen,
 Die nooit oprechte Deugd een blyk van Eerbied toonen,
 Dan maakt het Trotsen, die, hoogmoedig op hun magt,
 Onnutte Leden zyn van 't Menschelyk Geslacht:
 Zo zoekt de Gierigheid met Trotsheid zig te paaren.
 Een Gierigaart, die in veel Schatten op te gaaren,
 Zyn lust, zyn vreugde vindt, waant dat zyn Geld en Goed,
 Tot zyner Naasten schade, altoos vermeerderen moet,
 Hy oogt op niets dan Winst, laat de Armoë treurig kwynen,
 En vrees een Penning uit zyn Kist te zien verdwynen:
 Zyn Hart rust by zyn Geld: ontsteltenis en schrik
 Verstooren 's Nachts zyn' Slaap, op ieder oogenblik.
 Hy zwoegt om Rykdom, schoon hy dien reeds heeft ver-
 kregen.

Dus strekt hem al zyn Schat ten Vloek en niet ten Zegen.
 Hy is een *Tantalus*, die Dorst en Honger lydt,
 Schoon overvloed van Drank en Spys hem maant om strydt,
 Tot

Tot eeten; maar hy neemt den nooddrift om te leeven
Niet dan zeer schaars, uit vrees, zulks mogt hem nadeel gee-
ven.

ô Dwaaze Sterveling! wat is het dat u port,
U-zelf en anderen te kwellen, en te kort
Te doen? Wat kunt gy toch van al uw schraapen wachten?
Gy blyft geduuriglyk naar Aardsche Schatten trachten,
En door dit trachten zelf verliest gy 't hoogste Goed,
Den Schat der Zaligheid, daar elk naar trachten moet.
Kan zulk een ydelheid uw Zinnen dus behaagen,
Dat gy 'er u om kwelt, uw Ziel 'er voor durft waagen?
Bezeft gy niet, dat gy nog eerder dan uw Goud
Den Tyd ten prooi zult zyn, al wordt gy nog zo oud.
ô Kende gy uw Nut, gy zoudt u-zelf niet kwellen,
Om het gezicht alléén van ydle *Waterbellen*,
Gelyk de schatten zyn, die gy zeer gaarne ziet:
Maar gy voegt by het zien het wel gebruiken niet.
ô Geldzucht, Gierigheid! ô snoode Zielgebreeken!
Altoos het meest bekwaam om gruwlen aan te kweeken,
Gy rukt den Sterveling van 't rechte Deugdenpoor,
Gy stelt hem slagts den Schyn en niet het Weezen vóór;
Gy doet zyne Oogen door den glans van 't Goud verdwaalen,

En brouwt hem onderwyl een reeks van droeve Kwaalen,
Ja voert hem dikwils tot den hoogsten trap van 't kwaad,
En stort hem in een Poel van rampspoed, schande en smaad
Eensklaps ter neder, dat hy raakt om Eer en Leven.

Wilt dan niet langs dien weg naar Aardsche schatten
streeven,

ô *Mensch!* zoek Schatten die nooit Motte of Roest door-
knaagt,

Nooit Dief aan u ontroof en met zig heenen draagt.
Een waare pooging naar Godts gunst geeft u die schatten,
Waarvan gy 't Heilgenot eens namaals zult bevatten,
Wanneer gy 't zonder eind zult smaaken met een Vreugd',
Die nimmer wordt gestoord door rouw of ongeneugt,
ô! Laat Godts Geest altoos u in uw doen verzellen;
Dan zult gy nooit uw Ziel om ydle zaaken kwellen;

Dan ziet gy Rykdom , Pracht, Gezach , en trotschen Waan,
 Met al het Waereldsche voor *Waterbellen* aan ;
 Dan maakt ge een goed gebruik van 't geen u is gegeven,
 Tot Lighaams nooddruft en ten steun van 't brooze Leven ;
 Dan wordt door u , alshoon gy komt tot hoogen staat,
 De Hoogmoed, Gierigheid en ydele Eer versmaad,
 „ Gy ligt te buigen JE U O D ! laat u dien raad behaagen ;
 „ Zoek Deugd en Wetenschap in uwe Lente - dagen ;
 „ Schuw Trotsheid , Hovaardy en Gierigheid , en all'
 „ Wat u van 't Heilpad af doen dwaalen kan of zal.
 „ Volgt in uw Levenswys de beste en reinste Zeden,
 „ Op 't spoor dier Braaven. die, geen Wederwaardigheden
 „ Ontziende , door hun Deugd nog leeven na hun Dood ;
 „ Ja volgt uw H E I L A N D , dan verächt gy ramp en nood ;
 „ En lust en wellust , en dan bouwt gy geene Altaaren ,
 „ Voor 't blind Geluk , zo ongestuimig als de Baaren.
 „ Dan acht gy 't Aardsche niet als ydelheid en spel ;
 „ En zo vergangklyk als een ligte *Waterbel*.

DOOR ZUIVERING TOETSBAAR.

*Het welgezuiverde Gemoed
Verdraagt den Toets van Kwaad en Goed.*

„ De Goudsmit, als hy 't Goud, het welk hy moet bewerken,
 „ Wil goed doen keuren, en voor zuiver Goud doen merken,
 „ Scheidt eerst daar van, door 't Vuur, de hef en vuiligheid,
 „ Tot dat het, afgeschuimd, een heldren glans verspreid,
 „ Die hem verzekert, dat hy niet behoeft te vreezen,
 „ Dat het, ten toets gebracht, te grof en vuil zal weezen;
 „ Des vormt hy 't naar zyn zin ten pronk voor Lyf en Disch,
 „ En 't word gekend, gekeurd voor Goud, dat zuiver is.

Zo is het even met der Menschen doen gelegen;
 Indien het zuiver is, wat staat 'er immer tegen
 Dat het onzuiver maakt; al woed de laster fel,
 Op hem die Deugdzaam is, hy blyft in al 't gekwel
 Van bitfen hoon en smaad, van 't dreigen der gevaaren,
 Zyn onbesmet gemoed in Zuiverheid bewaaren;
 O Ja! men toets het vry; dat is zyn wensch en wit;
 Op dat men weete of het die Zuiverheid bezit.
 Men stell' den Lasteraar ook op den proef daarneven,
 En zie wiens doen terstond een Zuivren glans zal geeven.
 Voorwaar dan blykt genoeg het nydig onbescheid;
 Het onrechtvaardig doen, de list en 't snood beleid
 Eens Lastraars, wien alsdan de schaamte en spyt verzel-
 len;

En, daar gehoonde Deugd zig ziet in Eer herstellen,
 Wordt hy van elk gehaat, geschuwd gelyk de Pest;
 En om zyn wanbedryf wel zwaar gestraft op 't lest.

Het welgezuiverd Hart braveert de zwaarste kwaalen
 En wederwaardigheên, als 't eêlste der Metaalen,
 Het zuiver Goud, dat op den Toets geen kracht verliest,
 Maar zelfs nog schooner wordt. Hy die de Deugd verkiest
 Ter Leidsvrouw, kan altoos op haar geleide wandlen
 In rust en veiligheid; en wil men hem mishandlen
 Door laagen of bedrog, uit wangunst, haat of nyd;
 Zy is het, die voor hem, nooit ongezegend, slydt.

Maar, hoe krygt men die schoone aan 't snoer, op dat ze
 ons helpe?

Men bidde een Hooger Magt dat zy het bloeden stelpen
 Der diepe Zonden wond! dat zy het vuil verdryv';
 Met Balzem van Genaê de ontsleeken Deelen wryv',
 En onze smerten heel'; na dat men, onder 't slyden
 Met smartelyke pyn, de zuivering moest lyden;
 Dan mist het niet of men bewerkt dat schoone Deugd
 Onze aangeboden Min beloondt met liefde en vreugd.
 Dan zal zy-zelv' veruoegd, onze onderneeming loven,
 Als 't fyn en toetsbaar Goud, gezuiverd in den Oven.
 Maar even als het vuur, door een gepasten gloed,
 De reiniging van 't Goud te recht bewerken moet,

Zo moet geen flauwe Hoop haar schemerige glansen
Rondtom den smeltkroes van een huichlend Hart doen
dansfen,

En dwaalen heen en weêr, met wantrouw in verschil,
Niet wetende of zy wel ter zuivring werken wil.
Geen krachtelooze vlam moet laauwe liefde geeven,
Geen twyfelend Geloof, met rookrig voedzel zweeven
Ter loutring van 't Gemoed, door een verkeerden zin!
Neen Liefde, Hoop, Geloof, door ware Hemelmin
Vereenigd, moeten dus het zondig Hart ontteeken,
Dat het ter Zuivering van Zonden en gebreken,
Geen nodig vuur ontbeert; dan moet de Droeffem voort,
En 't Hart verkrygt een Glans, die 't Eeuwig Oog bekoort.

ô Gy, die zo veel vuil, zo veele onreinigheden
Vergadert, Sterveling! verandert uwe Zeden,
Doorzoekt uw Hart, en ziet hoe 't daar gelegen ligt;
Hoe 't zuiver Goud van Deugd daar is van kleen gewigt,
En hoe 't, met vuil vermengt, wel loutring had van nooden:
Om zulks te doen, moet gy uw kwaade Driften dooden,
Die gy, van jongs af aan, uw Hart ter schuilplaats gaf,
Slaande al te los den Raad van Pligt en Reden af.

Wat buitenspoorigheid brengt u tot Deugdenschennis,
ô Lofse *Jeugd!* daar ge u vergaapt aan Waereldkennis,
En ware Wysheid en Godsdienstigheid ontvlieft;
Terwyl uw dwaalend Oog op ydle zaaken ziet,
En 't blinkend Klatergoud van wulpsche en losse Zeden,
Voor 't Zuiverste Metaal verkiest van Deugd en Reden.
Kunt gy een Leven, dat u duizend kwaalen kweekt,
Dat zelfs uw Ziel ontrust, uw vergenoegen breekt,
Dan nog beminnen, en involgen, meer en meerder?
Gy dwaalt, en ziet het zelf; maar, in de plaats van teerder,
Wordt steeds uw Hart verhardt, en 't wil van 't zondenpad,
Gemakkelyk en ruim, maar overal beklad
Met slyk en vuiligheden van allerhanden Zonden,
Niet weêr te rugge, aan 't snoer van Wellust vast gebonden,

Die vergezelschapt met verfoeilyke Overdaad,
Met Ontucht, Dronkenschap, en al 't afschuwlyk kwaad,

De Maatigheid en Deugd ontvlieden, en uw' zinnen,
ô Feugd! betoveren, om niets dan haar te minnen.
 Zo wordt door u, helaas! 't verkeerde spoor betreên;
 Zo loopt ge, onachtzaam, naar 't verderf met wyde schreên.
ô Schuwt de onreinigheid van allerlei gebreeken,
 En laat het Godsvruchtvuur uw smeltbre zinnen kweeken
 Een waare loutering, die 't kwaade scheidt van 't goed,
 Op dat gy, met een rein en welgesteld gemoed,
 Uw eeuwig Heil betracht, door Christelyke Daaden,
 En dus een schat vergaard van zuivre Zielfieraden,
 Die niet veranderen op den Toets van Lust of Last,
 Maar 't eigentlyke Schoon behouden, dat hen past.

TROUW VERLOST DE ONNOOZELHEID.

*Al lydt de Onnozelheid gevaar,
Zy wordt in 't eind nog Hulp gewaar.*

„ Gelyk een Herder , die het Schaap , dat kwam te dwaalen ,
„ Door eenen wreeden Wolf wel haast ziet agterhaalen ,
„ (Terwyl het schigtig in een Kuil ter neder stort ,
„ Ameer het nog de prooi van zynen Vyand wordt ,
„ Die grimmende om dien Kuil , vol woede , aan alle zyden
„ Zelf vreest het ongeluk van 't angstig Schaap te lyden ,)
„ 't Onnozel Dier ter hulp , den Wolf ter weering spoedt ;
„ Zo wordt door Godt de Deugd ook voor 't geweld behoed .

Hoe dikwils ziet men niet dat trotsche Stervelingen,
Hoogmoedig op hun magt, hun Medemenschen
dwingen.

Met harden Dwang, die nu door zucht tot Geld en Goed,
En dan door zucht tot Staat gekweekt wordt en gevoed,
De Dwingelanden zyn by Wolven te gelyken.

Droeg *Alexander* moed op zyn geroofde Ryken,
Hy droeg dien geenzins naar de Billykheid en 't Recht.
Hy is geen waare Held, die de Onschuld fel bevecht.
Men acht in *Cezars* doen voor Deugden de gebreken;
Men hoort van hem als van den grootsten Veldheer spree-
ken;

Men kent hem de Oppermacht des gantschen Aardryks
waard:

Waarom? om dat hy wist zyn snooden Wolvenäart
Te dekken met den vagt, het zuiver Schaaap onttoogen?
Befchouw zyn treeken eens met opgehelderde oogen.
Befchouw zyn Heerschezugt, zyn geweldnaary, zyn list,
En oordeel dan of hy geen waare Grootheid mist.
Bedrog en Hoogmoed meest met Staatszucht aangespannen,
Zyn Eigenschappen van Bloeddorftige Tirannen.
Waare Edelmoedigheid bouwt haar vermogen niet
Op Moord en Gruweldaan, tot algemeen verdriet
Des Menschdoms; neen, zy doet door Weldaan zig bemin-
nen,

En laat niet toe dat haar een Drift moge overwinnen,
Die haare zuiverheid een vlek aanwryven zou,
Zy haat het Zelf belang, en mint de goede Trouw.

ô Helden! die haar steeds gewaardigde uw betrachtning,
Uw Naam ontbeert geen lof, en blyft by elk in achtning;
Terwyl in tegendeel de Naamsgedachtenis
Der Dwingelanden elk ten haat en affchrik is.

Het Bygeloof, almede op Hoogmoed haare Dwaaling
Gevestigd houdende, door wreevele Bepaaling
Der Waarheid, om den staf van 't Kerkelyk gezach
Te voeren, bragt nog veel meer gruwlen voor den dag,
Dan ooit een Dwingeland door Ryken omtekeeren.
Zie hoe de Geesten van die Kerkelyken regeeren,

Aan

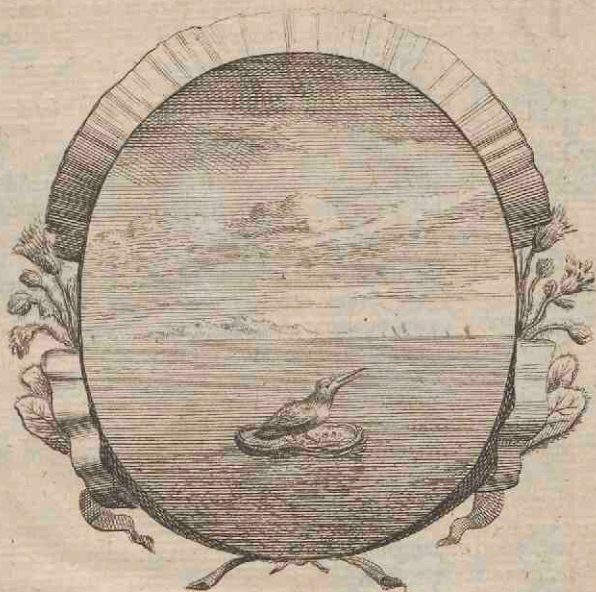
Aan welken 't hoogst gezach was in de Kerk betrouwd:
 Schynheiligheid, verzelt van Staatzucht, maakt hen stout.
 De onnoozle Kudde moet hen schier als Goden achten,
 Zo lang zy iederēen de Wetten doen betrachten,
 Door hen gegeven; 't volk, verblind door valschen schyn,
 Ziet hen voor *Herders* aan, terwyl zy *Wolven*, zyn,
 En die hun *Wolven*āart naar waarheid tracht te ontdekken,
 Moet hunner wreedheid straks ten bloedig offer strekken,
 Men doemt hem tot den dood, van iedereen vermaad,
 Gelasterd en gehoond, en als de Pest gehaat.
 Al wie de Geestlykheid haare, ondaan durft verwyten,
 Maakt men geen zwaarigheid voor *Ketter* uit te kryten.
 Wie telt de Martelaars der Waarheid, door 't bevel
 Der trotsche Geestlykheid, in haare woede sel,
 Door Vuur en Staal gedood? *ō Bygeloovig Rome!*
 Wie kon de Heerschzucht van uw Stoelbezittren toomen?
 Die Keizren durfden op den nek treēn, trots en stout.
 Wie Kon verhinderen, dat hun gezag, gebouwd
 Op schyn van Oppermacht in *Christus* Naam te voeren,
 De blinde Meenigte, in hun voordeel, kon beroeren,
 Daar 't Choorkleed al den reeks dier gruwelen bedekt;
 Waarmede al 't Klooster-volk zig meer en meer bevekt.
 Gy *Waarheid!* lang verdrukt, en als van de Aard verbannen,
 Bezielde, ondanks het woēn dier snoode Kerktirannen,
 Nochtans een meenigte Godvruchtige Yvernaars
 Voor de Eer van Godt, om zig aan die Geweldenaars
 En hun Bevelen, zo Godslasterlyk, te ontrukken,
 Om niet meer onder 't Juk der Dwaalingen te bukken.
 Zwig Romens Oppervoogd, met uw geschooren stoet!
 Uw Blixem wordt berooft van al zyn Kracht en Gloed:
 Men Spot met Vloek en Ban, hoe trots ook uitgesproken,
 En ziet uw sleutel in het Kerkslot reeds gebroken.
 De Waarheid Zegepraalt, geheven op den Troon,
 En schynt de glansien doof van uw driedubbele Kroon.
 De Oprechtheid wordt gered, door Gods getrouwe Zorgen,
 En *Christus* Schaapen gaan nu niet meer in 't verborgen
 Ter Euangelie-weide, en tot den waaren Stal.
 De Vrees dat hen een Wolf van daar verstrooijen zal,

Is meest verdweenen, en die Wolven, saam' geschoolen,
 Bestaan nu verder niet te komen dan hunn' hoolen,
 Waarin zy zig nog eens, door Gods gerechte Wraak
 Getroffen zullen zien, om Waarheid en haar zaak
 Te redden overal, en hun die macht te ontrukken,
 Die nog in haaren Kring de Onnoozlen blyft verdrukken.

En gy, *Hervormden!* die door Mondbelydenis
 Alleen voor Waarheid pleit, daar 't Hart verdorven is,
 En met Schynheiligheid uw' treeken weet te dekken,
 Waardoor gy andren ook tot Wolven wilt verstrekken,
 In Schaapsgewaad gekleed, denk mede, dat uw val
 Genaakt, en in het eind de straffe u treffen zal.

Ook gy, *Geldwolven!* die naar 't Zweet en bloed der Ar-
 men
 Blyft snakken, daar gy u nooit hunner wilt erbarmen,
 Vrees *Mammons* slaaven! vry de wraak van't Hoogst Gerecht,
 En 't lot, den Ryken Man rechtvaardig opgelegd,
 Terwyl zy, die gy hier hoogmoedig durft verstoeten,
 In Gods genade en gunst voor eeuwig zyn gesloten.
 Zo ziet en zal men zien dat 's Allerhoogstens Trouw
 Den Vroomen steeds behoed, en Vreugde geeft na Rouw.

VEILIG EN GERUST.

6 *Hoe gelukkig is de Man,
Die Wrevelheid ontwyken kan!*

- „ Gelyk de *Trvogel* in het best der Zomerdagen,
 „ Wanneer de Zee, in Kalmte, Orkaanen, Onweêrvlaagen;
 „ Noch Stormen wordt gewaar, zyn Nest in 't Water bouwt,
 „ En met het zelve zig der Golven aanbetrouwd,
 „ Op dat hy daar, gerust by 't broeijen zyner Jongen,
 „ Het weêrloos Nestje niet door Roovers zie besprongen;
 „ Zo vliedt een Wyze, die Zachtmoedigheid bemindt,
 „ Uit vrees voor Twist, de Plaats daar Wrevel zig bevindt.

De

De Zedekunde leerd het Kwaad met goed te loonen ;
Maar kan men het Gevaar van 't Kwaad de Hielen
toonen,

En het ontvluchten , zo men ziet dat het genaakt,
Dan is het nodig, dat men voor zyn welzyn waakt.
De Boosheid zoekt altoos de Onnoozlen aan te randen ;
En 't Vuur der Wrevelheid zal te eerder nog ontbranden ;
Als men 't een stof verschaft, waaraan het vatten vindt ,
Dan dat men het ontwykt en de ootmoed meer bemindt
Dan weêrvergelding voor onredelyke vérging ,
Of troschen tegenstand op ongerechte térging.
Verbittering maakt nooit een zaak, die kwaad is, goed.
Een al te wrange Drank een Zieke walgen doet.
Zeer dikwils ziet men dat de Boosheid wordt gesteven,
Door haar met euvlen moed, te vissig te weêrstreeven :
Men ondergâ haar met Zagtmoedigheid, niet streng,
Op dat men haar mischien nog tot bedaaren breng' :
Doch, is zy gantschlyk doof voor Bilykheid en Reden,
Men geev' haar nimmer stof om Deugd, door spoorlooshe-
den,

Nog meer te hoonen, te bestryden en haar wraak
Ten doel te stellen : neen, men laat' haar het vermaak
Van zig te doen ontzien ; zy wordt in 't eind gedwongen ;
Door onvermogen zelfs tot wanhoop aangedrongen,
Als zy geen voorwerp vindt, daar haare woede op hecht,
Terwyl zy, onbezuist, zig selv' het felst bevecht.
Men waagt zyn Rust, zyn Eer, wil men haar stoutheid straf-
fen :

Gerechtigheid moet haar 't verdiende Loon verschaffen.
De waare Deugd ontduikt de Pyien, die zy schiet ;
Maar zendt 'er geen weêrom, en wil de wraake niet.
Het groote Voorbeeld, dat ons allen staat te volgen,
De HELLAND zelf, heeft zig op de ondeugd nooit ver-
bolgen

Getoond, hoe fel hy ook door haar bestreed en werd.
Hy, zonder schuld, vervolgd, in de allerzwaarste smert
Gedompeld, aangeklaagd, veroordeeld om te sterven,
Tracht, onder 't lyden, nog vergifnis te verwerven,
Voor

Voor zyne Beulen, daar hy op hun blindheid ziet,
 En zynen VADER smeekt, dat hy hun misdaad niet
 Hen toe moog' rekenen. Met welk een kracht van reden,
 Heeft hy zyn' Jongeren niet tot Verdraagzaamheden
 Geduurig aangemaand! zyn komst bragt de Aarde Vreë,
 En teffens met zyn Magt, volmaakte Liefde meê.

Ook zy, die in zyn' Naam, de Volkren gingen leeren,
 Betrachten de Ootmoed en verachten het verweeren.
 Hoe fel een Nero hen vervolgd, te vuur, te zwaard',
 Zy lyden zulks, is hen de vlucht verboôn, bedaard;
 Maar konden zy zig in Woestynen, naare Kuilen,
 Of Bergspelonken, voor 's vervolgers Zwaard verschuilen,
 Zy deden zulks, om een gewisen Dood te ontgaan,
 En groeiden in getal en in vermogen aan.

Wat Dwingland immermeer het Christendom verdrukte,
 Om dat het voor den reeks der Afgoôn niet meer bukte,
 Ging echter nooit, door kracht van Wapens en Geweer,
 De snoode Vyanden van 't waar Geloof te keer.

Neen, het Geloovig volk van de allervroegste Tyden,
 Vondt in 't *Gebed* alleen een middel om te sryden.
 Langs deezen zagten weg klom Waarheid op den Troon,
 En praalde in 't eind alom met de Overwinnings Kroon.

Hoe veel verschilt die Tyd van dien, dien wy beleeven!
 Ootmoedigheid is uit der Christnen hart verdreeven.

Men haat elkander, op een bittere wyze, en zoekt
 Zyns Broeders schade, daar 't Bedrog zyne Oogen doekt,
 Men lastert, liegt, en voert, door veel verboden wegen,
 Het Zelf belang ten Troon: 't Geld brengt den waaren Zegen,
 De waare Grootheid aan. Zo redeneert men thans.

Doch goede Wyn behoeft geen fraai gevlochte Krans.
 De Deugd heeft ook nog haar Beminnars, die haar eeren.
 Ô *Jeugd!* zaagt gy u slegts haar groot vermogen leeren,
 Betrachten de *Oudren* maar hun plicht, gy hielt het spoor
 Waarlangs zy traden, en gaaft Reden meer gehoor:
 Geen wrevel zoude uw Hart verbystren in 't verkiezen
 Van kwaade wegen, daar ge u zeive op moet verliezen!
 Beklaaglyk is 't, dat zulks, heiaas! te veel geschiedt!
 De Rust woont immers by 't Losbandig Leven niet.

Dat

Dat gy Gemak heet, dat gy Wellust noemt, zyn strikken,
 Waar in gy uw Geluk, uw Welzyn ziet verlikken.
 Vlucht Lyfs-en Ziels-gevaar; en neem gelegenheid
 En tyd waar, eêr dat gy te laat uw val beschreid.

Zulks wil de *Zwogel* u door 't schrander voorbeeld leeren.
 Dat ook alle *Ouderen* zyn' stomme lessen eeren,
 En zorgen dat hun *Kroost*, niet in het woest gewoel
 Der waereld zig verlieze en de Ondeugd staâ ten doel.
 Een stille opvoeding in de kalmte van de Reden,
 Bestierdt de Harten best; en 't Denkbeeld van de Zeden
 Der Christelyke Wet, en van den Burgerpligt,
 Verkrygt een vaster plaats in 't Hart, dat, welgericht,
 Door geene afleidinge der woeste Waereldlingen,
 Zig ziet, door Drift op Drift, tot Euveldaaden dringen.
 De Rust en Veiligheid, bestaat niet in 't genot
 Van 't Aards vermaak, maar in den stillen Dienst van God.

IN DE HOOGTE IS 'T VEILIG.

*De Ziel, wie Godsvrucht voert om hoog,
Verliest de Waereld uit het Oog.*

„De Schoone Vogel, dien men nooit om laag ziet zweeven,
„Die de Aarde nooit genaakt, maar in de Lucht blyft leeven,
„Waarom men hem zyn Naam naar 't Parady's ligt gaf,
„Beeldt allerbest een Ziel, vol zuivre Godsvrucht af,
„Die 't nietig Schynvermaak der Waereld durft verzaaken,
„En nimmer zig aan de Aarde alleen poogt vast te maaken,
„Maar door 't Geloofs-Oog ziet op 't Eeuwig Heilgenot
„Der Hemelzoetheid in de Kennisse van Godt.

I. DEEL.

B

Die

Die Zinneschets kan elk beschouwend Hart vernoegen,
Door nutte Aanmerkingen, hoe men zig hebb' te
voegen

Naar 't geen den Sterveling het allernodigst is;
Op dat hy, niet verblind door 't Aardsche Schynverniss,
Het Hemelsche beminne, en zig door Deugd en Reden
Laat leiden tot zyn Pligt, en onbesmette Zeden.
Hy, die een Slaaf wil zyn van zynen Lust alleen,
Slaat nooit het oog der Ziel op 't Schoon der Zaligheên,
Die 't kennen van Godts Magt den sterv'ling kan ontdekken;
Hy ziet zig, meêr en meêr, door 't Aardsche vuil bevleeken;
Hy is den blinden Mol, die 't Licht niet zoekt, gelyk;
Hy wroet, en wentelt zig, gelyk het Zwyn, in 't slyk.
Maar 't Godtbeminnend Hart zweeft hooger, stygt op Pennen
Van Hoop, Geloof en Liefde, in 't Licht, om Godt te kennen,
Om al zyn Blydschap, al zyn Troost in Tegenspoed,
In hem te vinden, die de Bronaar is van 't Goed,
En zelf het hoogste Goed, dat, mag men 't eens genieten,
Het Hart geen Treurigheid doet kennen noch verdrieten.
ô Zulk een Ziel waardeert dien staat het hoogst van all';
Zy vindt dien vol van Rust, die de Aard' nooit geeven zal;
Zy leeft 'er vrolyk in, en kent aldus geen wroeging,
Maar smaakt het zoetst genot der hoogste vergenoeging.
Zy juicht, zelfs in den Druk, die 't Aardsche haar bewerkt,
En voelt zig, schoon het lyf door kwaalen kwynt, gesterkt.
Geen Nood, hoe zwaar, kan haar in haaren vaart verbindren;
Geen Ramp, hoe fel hy woedt, kan haar vermaak vermindren.
Ontbeert men Schatten, daar het Aardschgezind gemoed
Naar streeft, men vinde in Godt, al 't geen men hebben moet.
Hy, die het alles voedt, zou die den Mensch vergeeten?
Zou 't schoonste Werkstuk van zyn Hand zyn Gunst niet
weeten

En ondervinden, daar hy zelfs voor 't mindste Dier
Zyn zorg besteeden wil, en alles schiep, om 't hier
Op Aarde een onderhoud, genoegzaam om het Leven
Te stutten, door zyn magt en dierbre gunst, te geeven?
Hoe dwaalt gy, sterveling! indien gy anders denkt.
Maar hebt gy wel verdiend het geen Hy u nog schenkt?

ô Neen,

O Neen, gy maakt u zelfs zyn Goedheid steeds onwaardig,
 En nog is zyne Gunst voor u gestadig vaardig.
 Gy haast naar Rykdom, Rust, naar Aanzien, naar Gemak.
 Een kleene wooning, slegt van Gevel, laag van Dak
 Vernoegt u niet: Uw wensch durft een Paleis begeeren;
 Gy zaagt u gaarn gedekt met de allerschoonste kleeren.
 Maar, hebt gy 't nodig Brood voor u en uw gezin,
 Waarom doch tracht gy dan gestaag naar meer gewin?
 't Geringste voedsel zal de minste Kwaalen baaren,
 En 't werkloos Leven viert de Ruste op geene Altaaren;
 't Queekt ongenoegen zelfs; en wat is Waereldsche Eer?
 Iets wezendlyks? O neen, een Schaduw, en niet meer.
 Wat kan het log gemak, zo 't duurzaam is, u geeven?
 Een meer verdrietig, dan vermaak aankwekkend Leven,
 En meest een trek tot kwaad; want, werkt het Lighaam niet,
 De Ziel is nimmer stil, en drift op drift gebiedt
 Het weeldrig lyf veeltyds in werkelooze Dagen
 Het voorwerp van zyn lust haar' Arbeid op te dragen,
 Die doorgaans zondig is. De nyvere Ambachtsman
 Is daarom meer vernoegd, en weet zeer weinig van
 De Kwellingen, die 't Hart der Werkeloozen drukken,
 Of van de slegte vrucht die hen 't gemak doet plukken.
 Een trots verheven Huis op 't prachtigste gebouwd,
 Geeft immers ook niet meer, wanneer men 't wel be-
 schouwdt,

Dan eene laage Hut. De slegtste Boerewooning
 Is een verblyf, zo wel als 't Hof van eenen Koning,
 Die voor zyn Lighaam, na een weinig Tyds, genoeg
 Zal hebben aan een Kist; zo wel als by, die Ploeg
 En Kouter dreef door 't land. Wat wil men ook begeeren
 In opgeschikt te zyn met fraaigefierde Kleeren?
 Verwarmt de grove Py een Landman niet zo wel,
 Ja mooglyk beeter, dan een Vorst het zagte vel
 Van eenig wild gediert, en kostbaare Armelynen?
 O Ja elk heeft genoeg, doet hy de zucht verdwynen!
 Tot Schatten, Staat, en Pracht, volgt hy maar slegts zyn
 Pligt.

O Sterveling ban dan al 't Aardsche uit uw Gezicht.

En zoek dat Boven is; gy zult niet vruchtloos zoeken.
Pleeg raad met Godgewyde en wyze en nutte Boeken.
Bemin voor alles Godt, uw Evenmensch naast u,
En blyf voor 't Schynvermaak der inoode Waereld schuw;
Zo zult gy naar geen schat, noch staat, noch eer verlangen,
Zo blyft gy aan geen schyn, in plaats van 't wezen hangen;
Zo vest gy al uw Hoop op 't Eeuwig Heil alleen;
Zo streeft gy, steeds bedaard, door alle Rampen heen;
Zo houdt uw vast Geloof in Godt den weg des Levens,
En uwe Min tot hem behaalt zyn gunsten tevens.
Zo zal u, na den stryd met Aardschen druk en pyn,
De Paradyslaurier ter Eeuwige Eerkroon zyn.

'T GEVAAR LEERT SCHUILPLAATS ZOEKEN.

Die het Gevaar ontgaat, is wys.

De Roekloosheid verdient geen prys.

- „ Het schuwe Veldhoen bergt zig ylings in het Koren,
 „ Zo haast het maar van verre een Vyand komt te vooren;
 „ Zo haast een Vogel, die op Roof de Lucht doorzweeft,
 „ Naar Aas rondtomme ziet, eer hy 't bekomen heeft.
 „ Zo weet het Veldhoen zig voor zyn Geweld te dekken;
 „ En gaat veel liever schuil, dan tot een prooi te strekken
 „ Voor zyn' Vyanden en Vervolgers, heet op buit,
 „ Wier woede 't angstig Dier, door zyn verbergings, fluit.

In alle Omftandigheên van 't Menschelyke Leeven
 Vermengt zig zuur met zoet; nu zal de Stervling beeven
 Van vreeze voor 't gevaar, dat hy genaaken ziet;
 Straks juicht hy weêr verheugd, en weet van geen verdriet.
 't Staat te onderzoeken, of wy niet veel droeve kwaalen,
 Ons zelve op den Hals, door eigen toedoen, haalen?
 Of niet veel rampen zyn te myden, door 't beleid
 Der Reden, die altoos het nut van 't schaadlyk scheidt?
 't Is zeker, dat de Mensch niet steeds vernoegd kan Leeven.
 Niets brengt volmaaktheid meê; maar door 'er naar te stree-
 ven,

Zo verr' de hoogste Magt gedooft, ja zelfs gebiedt,
 Maakt men zig zelve vry van wezendlyk verdriet.
 Een Slaaf van zynen Lust kan nooit gelukkig wezen;
 Hy voelt steeds smart op smart in zyne Ziel gereezen,
 Hy wordt de ontfeltenis gewaar in zyn Gemoed,
 Die hem de wroeging werkt, die dikwils Wanhoop voedt.
 Had hy een Lust bepaalt, die hem vermogt te krenken,
 't Zy in zyne Eer of Rust, hy zou vernoegder Denken,
 Geruster Leeven, en veel minder zyn geplaagd
 Door de altyd naare Zorg, die hem het Hart doorknaagt.
 Een Jongeling, geen Tuchtgedoogende, en aan 't dwaalen
 Geraakt, door eigen drift, die hy niet wou bepalen,
 Zal, als hy 't onheil ziet, dat hem van overal,
 Met zeeke Plaagen dreigt en haastig treffen zal,
 In duizend vreezen zyn; maar, had hy konnen vreezen,
 Zo hy zyn Pligt voorheen getrouw had willen wezen?
 Hy had een vry Gemoed, vervuld met waare vreugd,
 Behouden, op den Weg der onbesmette Deugd.
 Maar Deugd schein zelfs een Plaag te wezen in zyne Oo-
 gen,

Hy trachte naar Vermaak, maar heeft zig-zelf bedroogen.
 Het voorschrift van de Deugd schein hem een Wet te zyn,
 Die al te veel verlaafde, en dus werdt hy door schyn
 Te jammerlyk verleid, op 't aanraan zyner Lusten;
 Die hem, om in den Schoot der Darteheid te rusten,
 (Zo 't rust is dat de Mensch een woest vermaak verkiest,)
 Geleiden op den Weg, daar hy zyn Heil verliest.

Hoe veel' verdriets en ramps, na weinige Oogenblikken
 Van ingebeelde vreugd, doen zyn Gemoed verschrikken!
 Hy ziet zig dikwils arm, berooid en ongezond,
 Door zulk een Schynvermaak, op 't wis bederf gegrond.
 Zyn Ziel voelt meer en meer het Naberouw dier daaden,
 Waartoe een dwaaze Drift hem eertyds kwam te raaden.
 Hy ziet zig overal geschuwd, verächt, versmaad,
 En smaakt de bittere Vrucht van 't eerst bedreeven kwaad.
 Zie daar hoe men verdwaald, zyn welzyn kan verkorten,
 Zig in het grootst gevaar, de zwaarste rampen storten.
 Is 't niet meest altyd zo, in alles, wat de Mensch
 Of laten moge of doen, zo ware Deugd zyn wensch,
 Zyn lust niet gaande maakt, om, met geruste zinnen,
 Haar wet getrouw te zyn, haar boven all' te minnen?

Beschouw den dwaazen Waan, die 't Hart hoogmoedig
 maakt,

Dat naar een hoogen Staat, naar Pracht en Rykdom haakt;
 In hoe veel zorg en angst verslyt hy zyne Dagen,
 Die 't onverzetaar Lot, hem opgelegd te draagen,
 Wil dwingen dat het hem een grooter voordeel schaf!
 Hy hoopt zyn' rampen op, en zwoegt tot eigen straf;
 Hy roept Bedrog veelyds te hulpe, om, zonder schroomen,

Tot het gewenschte wit, dat hy bedoelt, te komen.
 Maar de Onrechtvaardigheid, die uit zyn' daaden blykt,
 Wordt eindelyk gestraft, daeral zyn Hoogmoed wykt.
 Dan wordt hy eerst gewaar, dat hy, door 't ydel poogen
 Om groot en ryk te zyn, zig deerlyk heeft bedroogen.

Had deeze ook zynen ramp niet konnen myden? ja.
 Maar 't angstig Naberouw komt altyd veel te spaê.

ó Mensch! niets is in staat, zo gy het kunt bezeffen,
 Om u met Zielsverdriet, om u met angst te treffen.
 De wyze Schepper schiep zyn' Schepselen alle goed,
 En gaf den Mensch daar by een redelyk gemoed
 Om te onderzoeken, op hem aangewezen wegen,
 Waarin zyn waar geluk en welzyn was gelegen.
 De Reden leert hem zelfs hoe dat hy leeven moet;
 Hoe dat hy best den smaak geniet van 's Levens zoet,

En door oprechte Deugd en welbeschaafde Zeden
 Bestierd, weet hy veel Ramps en Onspoeds mis te treden.
 Kan 't onbevlekt Gemoed ooit treuren? neen, ó neen.
 Het mydt wel het Gevaar, maar streeft 'er ook door heen,
 Indien het weezen moet, en zonder het te vreezen.
 Daar 't zondig Hart versmelt, zal 't deugdzaam vrolyk wee-
 zen.

Een algemeene Ramp treft wel een vrye Ziel,
 Maar zy schuwt de aanstoot, daar een ander over viel.

Des mag ja moet men zig voorzichtig daar voor bergen,
 En ook geen Lyfsgevaar, zo men 't ontgaan kan tergen.
 Dat u de Veldhoen dan, ó Jeugd, uw' Pligt hier leer',
 En gy niet roekloos waagt uw leven, goed of Eer.
 Verschuil u altoos in de schaduwe der vleuglen
 Van de onbevleete Deugd, die al het kwaad zal tenglen,
 Dat u genaaken durft, en plant in uw Gemoed
 Een waare eerbiedigheid voor de Oorspronk van al 't goed.

ONNUT EN SMARTELYK.

Meest altoos heeft Begeerlykheid.

Den Stervling Schade en Smart bereid.

„ Het Onbedachtzaam Wicht, dat met een weinig bladen
 „ Van haast verganglyk kruid zyn Speelzucht wil verzaaden,
 „ Wroet zonder overleg in 't trachten naar dat groen,
 „ Door Struik en Doornen heên, niet kunnende vermoên,
 „ Dat die zo steeklyk zyn; want, blind in zyn begeeren,
 „ Bemerkt het niet wat hem kan hinderen en deeren.
 „ Tot dat hy, onderwyl hy door de Takken woelt,
 „ De Doornensteeken in zyn' teedre Handen voelt.

Zo kan Begeerlykheid den armen Mensch verblinden,
 Om in een nietig Ding zyn Wensch en Lust te vinden.
 Hoe dikwils ziet men niet, dat Ramp en Ongeval
 't Begeerde goed verzelt, of haastig volgen zal!
 Kan men den Wellust, die verboden is, wel smaaken,
 Of zal 't Gevolg van dien, ons niet gevoelig raaken?
 Ja gaat die Ondeugd niet veelyds van Ramp verzeld?
 Hoe meenig, die haar zegt, wierdt door haar neêr geveld,
 In 't bloeiendst van zyn Jeugd, die de ysfelyke Kwaalen,
 Aan het Begeerde vast, niet opmerkte onder 't dwaalen.
 Naaryver, Gramschap, ja de Moordzucht volgt den stoet
 Des Wellusts; en offchoon men geen van hen ontmoet,
 De Wroeging echter zal het Hart geenzins verschoonen;
 Zy sluipt 'er aanstonds in en blyft 'er altyd woonen.
 De zelfde uitwerking heeft de Dronkenschap gemeen
 Met vûige Onkuysheid, die ze ook voedt en streelt met één,
 Begeerte om Ryk te zyn, wil men haar niet bepaalen,
 Baart mede een groot getal van doodelyke Kwaalen.
 De Geldzucht, dat gedrocht, dat duizendhoofd'g Dier,
 Holt toonloos overal, en wraakt een wys Bestier.
 Geen Land, geen Luchtfreek, is op 't Waereldrond te noe-
 men,

Of 't Monster is 'er, en het doet 'er zig ook roemen.
 't Duikt in den diepsten Myn, die ooit West-Indiaan
 In 't ryk *Peru* bekreop, en haalt 'er Goud van daan;
 De Golf van *Ormuz* ziet het op zyn' Gronden zweeven,
 Ter rooving van den Schat haar door Natuur gegeven.
 De *Pers* en *Arabier*, van wederzyde, zien
 Op hunne stranden, zig de schoonste Paerlen biên,
 Waarnaar het Monster dook, gehuist in vlugge slaaven,
 Doch, die om weinig loon, hunn' Meesters met die gaaven
 Der eedele Natuur verryken, met gevaar
 Van 't Leven; ô Wat valt het Juk der Geldzucht zwaar!
 Had niemand haar gekend, wat zou het voordeel geeven
 Aan 't Menschelyk Geslacht, dat nu zyn Doen en Lec-
 ven,

Naar zeeke Wet bestierd, die zelf de Geldzucht geeft,
 Want *Geld* is 't Woord, dat op der Menschen Fongen zweeft.
 Men

Men kan geen Wetenschap dan voor het *Geld* bekomen,
 Men wordt zelfs, zonder *Geld*, niet in 't getal der vroomen
 Gereekend, al bezit de Ziel een Schat van Deugd.
 Ontbreekt ons dat Metaal, helaas! waar vindt men vreugd?
 Een ryke Vrek zal om een Hand vol Zilvren Schyven,
 (Somtyds zo veel nog niet,) een Deugdzaam Man verdry-
 ven

Uit Wooning en Bezit, met Vrouw en Huisgezin;
 Zo krachtig werkt de Zucht tot *Geld* en groot gewin.
 Wat baat het dat men tracht naar Konst en Wetenschappen!
 Als 't *Geld* niet voor ons spreekt, beklimmen wy de Trappen
 Van Pallas Tempel niet; en 't Zang-Choor staat niet toe,
 Dat men het zonder *Geld* genaake of hulde doe;
 Ten minste, al wat de Rei van *Febus* Keurelingen
 Een Dichter, die door 't Goud zyn Zang niet staaft, hoort
 zingen,

Klinkt walglyk, is niet goed van Styl, van Taal en Zwier,
 Maar speelt men door 't Geluk op eene Gouden Lier,
 Dan kan men *Pindarus* en *Flakkus* evenaaren.

Ja dan zal zelfs de Tyd ook onzen Kunstroem spaaren.
 Dit onderscheid komt van de Gunst des Geld-Gods voort.
 Dus doet men, zonder die, nooit iets zo als 't behoort.
 ô Dat Vooroordeel houdt zo veele vernuften onder!
 En zulks is, wyl elk een zyn voordeel mindt, geen wonder.
 Maar, zo de Geldzucht al te verr' het Hart vervoert,
 Dan stort ze een Sterveling, die op haar' Gaaven loert,
 Veeltys in ongeluk; hy in haar Net gevangen,
 Blyft daar in, als een Vlieg in 't Spinnewebbe, hangen,
 Daar hy 't gevolg van zyn Begeerlykheid betreurt,
 Tot hem een droeve Dood, vast nadrend, valt te beurt.
 Ai! wilt dan nimmermeer te los naar Bloemen tasten,
 Of mydt de Doornen, die zo veelen vaak verrastten.
 ô Jeugd! denk dat één uur, één enkel Oogenblik
 Te roekeloos besteed, u in een Poel van schrik
 Kan domplen, en een smart en nadeel kan verwekken,
 Waar uit geene Eeuw, geen Tyd u magtig is te trekken.
 Begeerte tot het Goede en nutte, baart geen druk;
 Maar wagt u dat u geen verboden zaak verrukk'

Om haar al te onbedacht en driftig te begeeren.
De Deugd is allerschoonst; wilt haar beminnen leeren;
Wykt om, geen *Geld* noch Goed van haare wegen af.
Vergeet haar Lesfen niet, zo ze u ooit Lesfen gaf:
Vooräl wilt Dronkenschap noch Wellust, die de Zinnen
Verleiden, nimmermeer uit dwaazen waan beminnen.
Zo raakt gy nooit uwe eer, uwe achting kwyt; ó neen;
Zo leeft gy elk tot nut, door uw' hoedanigheên.

'T KWAAD LAAT TEKENS NA.

*Het Kwaad, eens kleevende in 't Gemoed,
Laat tékens na, die 't kennen doet.*

- „ De Motte zet zig liefst in stof van zachte Zyde,
 „ Zo het Gebruik daar van het daar voor niet bevyde.
 „ Een Kleed, dat altoos ligt gesloten in een kas,
 „ Bederft dit Diertje meêr dan of 't gedragen was;
 „ En als men het in 't eind tot zyn gebruik wil voegen,
 „ Zo vindt men 't meest onnut, en 't baart ons ongenoegen;
 „ Men slaat de Motte 'er uit, maar vindt, waar 't Diertje zat,
 „ Zelfs de allernieuwste stof, doorknaauwd, met gat by gat,
 De

De Jeugd, niet opgeleid tot nutte Zedepligten,
Zal nimmermeer van zelv' tot Deugd haar schreden
rigten,

Zy voedt in 't werkloos Hart, dat geene leiding heeft
Tot nutte zaaken, niets, dan 't geen haar nadeel geeft,
Zo 't Kwaad niet wordt geweerd, door 't goede te doen min-
nen,

Zo neemt het toe, met kracht, bederft en Ziel en Zinnen,
En maakt dat men de Deugd ontvlieft gelyk de Pest,
Om dat ze ons schynt te zwaar te drukken op het leest,
Men merkt haar Wetten aan als lastig voor het Harte,
Als de oorzaak van verdriet, zwaarmoedigheid en smarte,
Men wil haar invloed niet gedoogen, in dien staat,
En gaat met Dertelheid en Weelde liefst te raad.

't Vermaak dier Gruwelen kan 't vuig gemoed bekooren,
Dat nimmer was gewoon de stem der Deugd te hooren,
Of zig te schikken naar het schoonste Redenlicht,
Ter voeding van zyn Heil, door 't volgen van zyn' Pligt.

Beminnelyke Deugd! hoe wreed wordt gy verftooten
Door Dwaazen, die nog nooit het Zielsvermaak genooten,
Dat gy geduurig kweekt by hem die u bemind,
En al zyn' Lust, zyn Vreugd, in u te volgen, vindt.
Het ingeworteld Kwaad laat zig door u niet weeren:
Het blyft in 't laag Gemoed op zynen Droefem teeren,
Het strekt een Kanker, die zig overal verspreidt,
En meenig Sterveling een doodlyk lot bereidt.

Gelyk een Water, dat door 't stilstaan raakt aan 't stinken,
Zo is een Hart, waarin geen Zede-stralen blinken.
Zo is een Ziel, die niet geleerd is, van haar Jeugd,
Wat onwaardeerbaar Heil 't beminnen baart der Deugd.
De Ledigheid is kwaad in allerhande Zaaken,
En weet den Mensch byna een Beest gelyk te maaken.
De Jeugd bemindt ze altyd, en zet men haar niet aan,
Om yvrig op den Weg der Reden voort te gaan,
Zo wordt zy zelfs, in 't eind, der Reden wederhoorig,
En alles wat zy doet is dwaas en buitenspoorig.
De daaglyksche omgang met de Menschen, in 't gemeen,
Doet zulks ons duidlyk zien in hun Gedrag alleen.

AANGENAAM EN HEERLYK.

*Die Vorst wordt recht met Lof bekroond,
Die by zyn' Macht zyn Goedheid toont.*

„ De Koninglyke Kroon blinkt heerlyk door zyn luister,
„ Zy straalt gelyk de Zon, die over 't aaklig duister
„ Zo glansryk Zegepraalt, en met haar bly gezicht (Licht,
„ Het Aardryk streelt, dat steeds verkwikt wordt door haar
„ Zo 't Vorstlyk Hoofdsieraad die Deugden heeft ontvangen,
„ Die Volk en Land het Heil der vrede doen erlangen,
„ En in Zagtmoedigheid en Goedheid meest bestaan. (daan.
„ Dan blinkt zyn glans met geur gemengd voor d'Onder-
I. DEEL. C Zo

Zo wil het Zinnebeeld der *Kroon*, bestrooid van boven
 Met *Roozen*, leeren, dat die Koning is te loven,
 Die, door zyn' Goedheid te verëenen met zyn Magt,
 Zyn volk ten Vader strekt en 's Ryks geluk betracht.
 De *Roos* is liefelyk en zagt van geur en bladen.
 Zo moet een Koning zyn in zyn Gedrag en Daaden.
 Indien de glans der *Kroon* alléén het oog behaagt
 Der Koningen, zo wordt veelyds hun volk geplaagd
 Door Oorlogsramp op ramp, door Lasten, zwaar te dragen.
 Een al te streng bestier kan ieder-een mishagen.
 De *Koningen* zyn hier de Afbeeldfels zelfs van **GODT**,
 Des moeten zy hun Magt alleen gebruiken tot
 Des Allerhoogstens Eer; hem volgen in zyn' goedheid.
 Een Vorst, die wel regeert, komt nimmer tot verwoedheid.
 Hoe lieflyk klinkt de Naam van *Vader van zyn Land!*
Tirannen raakten meest door eigen woede aan kant.
Geweldenaars zyn meest om buitenspoorigheden
 Veracht, en hun Bevel werd veelyds overtreden.
 De Vorst, die Wetten geeft, is 't allereerst verplicht
 Haar op te volgen, of al wat zyn strengheid slicht
 Wordt niet gehoorzaamd, noch ten vollen naargekomen.
 De Dwangvoedt Muitzucht, die niet ligtlyk is te toomen,
 Zo ze algemeen wordt en door 'tgantsche Ryk verspreid.
 Vaarwel dan Heerschzucht! legt dan af uw Majesteit,
 O Al te strenge Vorst! ja vrees dan voor uw Leven.
 'tMisnoegd gemeen deedt meer dan eens zyn Heeren sneven.
 Een Paard, dat hard is in den Bek, zal dikwils meer
 Naar zachtheid luisteren, dan dat men 't keer op keer
 Met Zweep en Spooren noope, en naar de Hand wil stellen
 Door slagen en getier. Zulks is zig zelve Kwellen.
 Ja 't Paard wordt dikwils moê zyn's Meesters straffe Hand,
 En werpt hem op het lest van zynen Ruggen in 't Zand.
 Voorbeelden zyn 'er van in meenigte te vinden.
 De Staatzucht van een Vorst moet zig aan Wetten binden.
 Een Koning moet zyn Hart zo wel als zyn Gebied
 Beheerschen, wil hy dat men hem met achting ziet.
 Een Koning moet geen Slaaf van zyne Driften weezen.
 Hy moet zig altoos van zyn' vyanden doen vreezen,

Zig doen beminnen van zyn Volk in Kryg en Vreë;
 Zo deelt hy zyn gebied den besten Zegen meê.
 Hoe heerlyk blinken nog by 't Nagelacht de Naamen
 Dier Vorsten, in wier Deugd de Volkeren te samen
 Behagen vonden, daar zy heerfchten zo volmaakt,
 Dat elk hun Eerbied droeg! maar hoe daar tegen laakt
 De Waereld het bestier der wreevele Tirannen,
 Die uit hunn' Harten Deugd en Menschlykheid verbannen.
 Ô Hoe voortreflyk is 't van elk te zyn geächt
 De wellust en 't vermaak van 't Menschelyk Geslacht,
 En hoe verachtlyk is 't, door wreede en snoode Daaden,
 Den Naam van Moordenaar zig op den hals te laaden.
 De Goedheid, die aan elk een waaren roem uitdeelt;
 Blinkt in een Vorst het schoonst, daar zy 't volmaakte Beeld
 Der Godheid uitdrukt. Hoe gelukkig zyn die Landen,
 Daar goede Koningen den Scepter in de Handen
 Gegeven wordt door Deugd. Ô! Zulk een Gunst van Godt
 Is onwaardeerbaar, en een overdierbaar Lot.
 Maar 't is juist geen gevolg dat goeden goeden teelen.
 De Vader zal zyn Volk en Ryk al 't Heil toedeelen,
 Dat men begeeren kan. Hy mindt de Rust en Vreë:
 Maar die hoedanigheid vindt by den Zoon geen steê.
 Die stoot veelyds om verr' het geen zyn Vader bouwde.
 Gelyk als *Isrel* in *Rebabeam* beschouwde;
 Waar door het Volk ook werd gedeeld, en 't Ryk gescheurd.
 Ons *Nederlanders* viel een beeter Lot te beurt.
 Wy zien geen Koningen naar de Oogen, om te bukken
 Voor hunne Magt; wy zien ons door geen Dwang verdruk-
 ken.
 De Vryheid heerscht hier, door 's *Lands Vaders* onder-
 schraagd,
 Zy is de Landvorstin, die men hier Eerbied draagt.
 Dat groot geluk geniet geen Land zo rein en veilig.
 „ Ô Dierbre Hemelgaaf? wy houden u voor heilig.
 „ Blyf, door Gods Hand behoed, altoos in goeden stand,
 „ Verlaat nooit dit van God zo ryk gezégend Land.
 „ Zie door geen Heerschezucht u van uwen Troon verjagen.
 „ Geen wreevle Tweedragt moet uw Luister ooit belaagen.

- „ Geen Buitenlandsch geweld verdryve u immermeer.
„ JEHOVAH storte op u, op u zyn' Zegen neêr.
„ Hy blyve alleen de *Vorst*, daar Neêrland voor moet knielen
„ Met eerbied, met ontzag vervullende opze Zielen.

’T VERLAATENE GETROOST.

*Als we ons van elk verlaaten zien,
Zal Godt ons echter Bystand biën.*

„ De Raaf, wanneer zy aan haar uitgebroedde Jongen,
„ Een weinig veedren merkt, verlaat, schoon ongedwongen,
„ Het Nest, en zorgt niet meër voor ’t hongrig gebroed;
„ Dat echter zig alsdan nog met gewormte voedt,
„ Uit eigen drek gegroeid in ’t warme Nest, by hoopen;
„ Zo vinden zy hun Aas, tot dat zy, na ’t verloopen
„ Van weinig dagen, zig begeeven op de vlucht
„ En ’t voedsel zoeken in de vrye en open lucht.

Zo weet de Algeever zelfs 't gedierte te behoeden,
Daar zyn getrouwe Zorg steeds waakt om het te voeden;

Waar vindt het Ouderloos, waar het verlaaten Kroost,
Ooit weigering van Hulp, ontzegginge van Troost?
Zorgt de Albehoeder voor 't verachtste Dier op Aarde,
En zou hy dan den Mensch, by hem het hoogste in waarde,
Vergeeten? neen geenzins. Men schryv geen Noodgeval,
Geen eigen Kracht iets toe. De Schepper van 't Heelal
Heeft niets gemaakt, of wil 't in goeden stand doen duuren.
Hy gaf Natuur een wet, waar naar zy te aller uren.
Het Heil betrachten moet van al het Schepseldom.
En werkt ze iets ongewoons, de Godheid weet waarom,
Schoon 't eindige Begrip des Stervings 't niet kan vatten.
Ons Oordeel weet alleen de dingen maar te Schatten
Naar d'Indruk, die zy op de zwakke Zinnen doen,
Die dikwils dwaalen, en met wind van waan zig voên,
Onwisse Denkingen zig stellen tot een Regel
En aan een dwaas Begrip voorbaarig slaan het Zegel.
Wie kent het Oogmerk van het Opperste Bestier?
Wie weet hoe dat het werkt? het allerkleinste Dier
Verbaast, in zyn bestaan en houding, onze Reden.
Waarom zien wy den *Mier* zyn vlyt gestaag besteden,
Des Zomers, om voor zig en zyn gezin de Kost
Te sleepen in het Hol, een ieder zynen post
Waarneemende, op dat elk iets toebrengt in 't vergaären
Der voorraad, die zy tot den barren winter spaaren.
Is dit niet iets, dat ons des Scheppers Magt vertoont,
Daar 't schynt dat Reden zelf in deeze Dieren woont?
Wat zegt men van de *By* en haar' hoedaanigheden?
Wie kan 't vermogen van haar schranderheid ontleden?
Wat is het voor een Geest, die in den engen Kring
Van 't kleine Lichaam huist? zegt, trotsche sterveling!
Ziet gy de *Byen* met die gaaven niet beschonken,
Waarneê de Mensch, en wel de domste niet, moog' pronken.

Zy eeren zelfs een Vorst, een Opperhoofd, wiens magt
Door hen gevreesd wordt, ja zy leeven naar de kracht
Van

Van zeeke wetten , en een ieder kent zyn' pligten :
 Men ziet hen 't Honigwerk , elk naar zy macht verrigten.
 De een bouwt den Raat van wafch , fchikt in den Korf de fel,
 En yvert , op dat zy 't gebouw in orde ftell'.
 Deeze is de opvoedinge der Jongen aanbevolen ,
 En die gaat om de Kost door Veld en Hoven doolen.
 Een ander vult de Raat met Honig , die zy gaart
 Uit Kruid en Bloemen , en een ander weêr bewaart
 Den Ingang van de Poort , geeft acht op weer en winden;
 En , durft een *Hommel* zig omtrent haar laaten vinden ,
 Zy weert het vuige Dier manmoedig van de vest;
 Op dat het zig niet op der *Byen* Kosten mest';
 Ze ontlast den fchoudren ook van die met voorraad keeren;
 Zo kent elk een zyn pligt , dien ze ook hunn' jongen leeren.
 Ziet men 't gemeenebest der *Byen* leerzaam aan.
 Wil men hun oefening en zeden gadeslaan ,
 Men zal 'er wonderen voor ons Begrip in merken.
 Tot nut van 't Menschdom is 't , al wat zy doen en werken.
 Wie ftaat dan niet verftomd , als hy in haar gedrag
 Gods groote Macht befchouwt , zo klaar gelyk den Dag
 Kan 't fchranderst Brein hier van wel andre reden geeven
 Dan dat zy worden door een zeeke Geest gedreven ,
 Haar ingefchaper door den Maaker van 't Heelal ?
 Hier by berust men ; hier ftaat de onderzoeking pal.
 Wat zal men dan van veel verheevner zaaken zeggen ?
 Hoe de Eigenschappen van het *Luchtgeftel* uitleggen ?
 Wie leert ons nu naar welk een Dryfveer , in haar pligt
 Nooit wanklend , ieder *Ster* , die loopt , haar gang verricht.
 Wie zal ons eng Begrip de waare ruimte toonen
 Der *Dwaalplaneeten* ; en of daar ook Schepfen woenen.
 En welk een Kracht de *Zon* , in eenen vasten ftand
 Doet blyven ; welk een Vuur haar licht en haaren brand
 Veroorzaakt , onderhoudt en voedt , op zeer veel wyzen.
 Wie zal de Aantrekkingskracht , door ieder-een te pryzen ,
 Ontdekken , die men op het *Yzer* wordt gewaar
 En den *Magneet* ? wie meldt den waaren oorsprongk klaar
 Van *Vloed* en *Ebbe* in zee en groote waterftroomen ?
 ô Menschelyk Vernuft ! hier moet ge uw vaart betoomen.

Myn zwakke geest, door drift, hierin van 't spoor ge-
 dwaald,
 Heeft reeds onvoegelyk deez' stoffe hier gemaald;
 Maar 't was slegts, om, ô Jeugd! u eene schets te geeven
 Der wonderen, waarin men's Hoogsten magt ziet zweeven.
 Het voorbeeld van de *Raaf* was 't onderwerp alleen:
 Ik trok u echter van haar snode Trouwloosheên
 Voor haare Jongen af, die niemand ooit moet volgen.
 Betoond u dan om myne uitweiding niet verbolgen.
 Maar denkt, dat, zo men op G O D S goedheid roemt en macht,
 En daar op hoopt en steunt, men ook G O D S Eer betracht.
 Doet zulks; en schoon gy wordt van iederêen verlaaten,
 Zo zal zyn Hulp alleen u 't allerkrachtigst baaten.
 Geen Hair ontvalt ons Hoofd, zo hy 't verhindren wil.
 Elk doe dan wel, en zwyge, in onderwerping, stil.

SCHOON ZY KWETST, ZY KAN NIET DOODEN.

*Beklad de Logen Deugd en Eer,
De Glans der Waarheid kroont baqr weér.*

- „ Al smet een vuige Tor de versch ontloken Bladen
 „ Der nuchtere Uchtend-Roos, met frischen Dauw geladen,
 „ Al kwetst zy 't Bloempje zoo, dat al zyn kracht verdwynt;
 „ 't Verslenscht wel te eér, dewyl 't door Torresteecken kwynt;
 „ Maar als de Lente weér de Beemden, Velden, Hoven
 „ Bezoekt, dan heft het, als voorheen, het Hoofd naar boven,
 „ En niets belet den groei der eerst geschonden Roos,
 „ Die, weér vernieuwd, het Oog bekoort, door geur en bloos.

Wat Mensch, hoe vroom hy leeft, ziet zig niet wel bevlekken,

Door vuigen Laster, die hem vaak tot schaam kan strekken,
Schoon dat gedrocht, hoe zeer 't uit Wangunst woelt en woet,
Zyn Deugd niet kwetsen kan, zyn Eer geen hinder doet,
Wyl die te samen op geen Lasterkladden passen,
Maar in 't Gezicht des Nyds gedurig hooger wasfen.
Want wat benadeelt een Gedrag, dat nimmer faalt?
De Deugd blyft zo zy is, al wordt op haar gesmaald;
De Eer, die haar steeds verzelt, kan niemand haar onttrukken.

De Laster tracht' haar vry door Logen te onderdrukken,
Hy werkt niets uit, dan dat hy slegts haar kleed bemorst,
Met zwadder, opgehaald uit zyn vervuilde Borst;
Maar, ondertusfchen wordt de Goede Naam verdreeven,
En dus moet men fomtyds, van elk gelasterd, leeven,
Bestempeld met een trits van Naamen boos en snood,
Tot dat de Waarheid, die de Deugd in allen nood
Te hulpe komt, het werk des Lasters en der Logen
Zeer klaar aan elk ontdekt, door haar getrouw vermogen,
Dan blinkt de Deugd, die eerst by elk eene ondeugd schein,
Door allen Lasterdamp, door Logenwolken heen;
En haar' Bestryders, die dien glans niet lyden konnen,
Verlaaten hunne woede en geeven 't haar gewonnen,
Terwyl zy, schaamrood zig verschuilen voor het Licht,
En, door de spyt geknaagd, ontvlugten elks gezicht.

ô! Laat de Nyd een poos de Onnozelheid belaagen,
Laat vry de Laster haar met all' zyn wreedheid plaagen,
Laat Logen, in den schyn van Waarheid, al haar doen
Verkeerd uitleggen, zig tot haar verdrukking spoên,
Zy zal toch eindelyk voor ieder zig vertoonen
Gelyk zy waarlyk is, hoe fel men haar mogt hoonen.
Ja, schoon men 't Leven haar ontrukte, met Geweld,
Haar Goede Naam wordt na haar Dopd met lof gemeld.
't Is al van Ouds bekend, dat de Onrechtvaardigheden
Den Roem der blanke Deugd door Nyd in 't stof vertreden,
Indien zy konnen, door bedriegery en list,
Door staatzucht, zelfbelang, of wangunst aangehitst.

Aan

Aan hoe veel Martelaars van Staat is zulks gebleeken!
 (Om nog niet eens van die van 't waar Geloof te spreken!)
 Hoe veelen zyn door 't woën van eenig Dwingeland
 Gesneuveld, om dat zy een snood ontwerp de hand
 Niet wilden leenen, maar die daaden tegenspraken,
 Die woeste Heerscheren den staf onwaardig maaken!
 Doch daar de Huichlary en Vleizucht onder speelt,
 Zag men die Braaven meest met straf voor loon bedeed,
 Het volk geblindhokt, en de beste van 's Lands-vadren
 Gedood, vervolgd, verjaagd, als snoode Landverradren.
 Zo verre gaat de Nyd, zo verre wordt de Deugd,
 De Onnoozle Deugd belaagd; maar, wyl zy zig verheugt
 In haare Daaden, die ze in 't schuldeloos geweeten
 Rechtvaardig kent, blyft zy steeds door haar zelv bezeten;
 Zy aarfelt niet, maar staat op haare Onnozelheid
 Zo vast, dat zy niet eens haar Ongeluk beschreit.
 Ze ontvangt daar door een Loon dat niemand kan waardeeren,

Terwyl haar Beulen zig door knaagingen verteeren,
 Te laat begrypende, dat hun gevloekt geweld
 Niets uitgewerkt heeft dan hen in den Haat gesteld
 Van alle oprechten, die hun snoode Daaden doemen,
 Hen Onrechtvaardigen en Dwingelanden noemen,
 Behalven, dat zy nog den Hoogsten Rechterstoel
 Te vreezen hebben, en een vonnis staan ten doel
 Dat hun 't Onschuldig Bloed welruim zal doen betaalen,
 Door 't eeuwig lyden van nooit minderende Kwaalen.

Wel vrees dan niet, al woedt de Laster nog zo fel,
 Al steekt zy u naar 't Hart, ô Braaven! die 't bevel
 Van uwen pligt alleen gewoon zyt op te volgen;
 De Waarheid zal in 't eind de Logen, hoe verbolgen
 Zy zig ook wreken mogt op uwe Onnozelheid,
 Beschaamd doen wyken, als ze uw Onschuld klaar bepleit.

Het Zinnebeeld der Tor, die 't Roosje poogt te deeren,
 Wil ook, ô Jeugd! aan u de Wulpsheid myden leeren;
 De teedre Bloem, die moed op haare schoonheid droeg,
 Ontflood, gelyk gy merkt, haar Blaadjes veel te vroeg.

Zo

Zo dat de Tor haar van haar schoonheid komt berooven,
En al den glans, waarmee zy praalde, weet te dooven.
Men geev' zig nimmer voor verleiding bloot, men tart'
Nooit roekloos hetGevaar, men zoek' voor rust geen smart.
Gy, die met recht moogt op 't geschenk der Reden roemen,
Denkt beter op uw Nut dan redenlooze Bloemen;
En wilt gy, dat men u voor Bloempjes houden zal,
Weest dan de wakkre Bie veel liever ten gevall'
Dan eenig ongediert van Torren, Rupsen, Spinnen;
Zo doet gy van uw geur nog zuivren Honig winnen.

DE ZIEKE BEHOEFT DEN GENEESMEESTER.

*De Zieke wenscht door Medicyn
Bewryd te worden van zyn pyn.*

- „ Wanneer ons 't ongeval van ziekte of zwaare pynen
 „ Op 't Bedde nederwerpt, wenscht men om Medicynen;
 „ Ter stuiting van het Kwaad, dat in het Lichaam woont,
 „ Het Bloed bederft; en geen van al de Leën verschoont.
 „ Zo dat zy, gantsch verzwakt, niet magtig zyn hunn Pligten,
 „ Hunn' Arbeid, noch hun Dienst behoorlyk te verrichten.
 „ Dan zoekt men by een Arts voor zyne Ziekte raad,
 „ En die schryft Midden vóór, ter weering van het kwaad.

In

In alle Zaaken zyn gebreken op te spooren
 Al 't Zichtbaare is 'er meê, gelyk de Mensch, gebooren.
 Niets ziet het sterfelyk Oog dat een Volmaaktheid kent,
 Die duurzaam is en blyft. Hoe hoog 't vernuft ook rent,
 Hoe laag het daalen mag, het zal geen ding ontdekken,
 Of merkt 'er feilen aan, of misgestalte of vlekken.
 Door 's Menschen val heeft zelfs Natuur veel leeds geleên,
 En werkte sedert niet volmaakt meêr, als voorheen.
 Wanneer men acht slaat op der Menschen Handelingen,
 Hoe veel gebreken ziet men die dan niet omringen.
 Wat Konst, wat Handwerk, wat geleerde Wetenschap.
 Is ooit geklommen tot volmaaktheids hoogen trap?
 Neen, sterveling, aan welk een zaak ge u moogt verbinden,
 Volmaakte zuiverheid zult gy 'er nooit in vinden.
 Gy zelf, onzuiver en gebreklyk en beylekt,
 Werkt averechts, zo lang ge uw Feilen niet ontdekt.
 Gelyk men is gewoon in levenlooze Zaaken
 't Gebreklykst allermeeft te schuwen en te laaken;
 Gelyk een Koopman naar de waarde ziet van 't goed,
 Het geen hy koopen wil; op dat hy voordeel doet
 Met de ingekochte Waar; zo moet de Mensch ook merken,
 Of deeze of geene Zaak hem Zégen kan bewerken
 Of Rampspoed, zo naar Lyf als Ziele, met een Hart
 Dat naar het beste streeft; dat, schuwende de smart
 Der Zonde en haar Gevolg, hier poogt volmaakt te leeven,
 Schoon nimmer Mensch op Aard' die krachten zyn gegeven:
 Want, al wat Aardsch is, is gebreklyk van Natuur.
 Maar een Godvruchtige verbeetert, uur op uur,
 Zyn Hart, zo veel hy kan, en mydt gebrek en dwaaling;
 Hy, door der Zielen-Arts, geleerd zyn Lust bepaaling
 Te stellen, volgt dien Raad, en neemt met zagten Zin
 Het Heilzaam Medicyn, hem aanbevolen, in.
 Ô! Zonder zulk een Heil, wat zou hy toch vermogen?
 Nooit kan hy uit zig zelf naar 't Hoogst volmaakte poogen,
 Zo hy dien Arts niet kent en zynen Raad bemint,
 En dien gebruikt op dat hy Ziels-geneezing vindt.
 Die Zielen-Arts wil ook zyn Lighaam dan behoeden
 Voor kwaade Werkingen, en alle Tegenspoeden.

Hy

Hy ſchenkt de Midden ter geneezinge uit genâ,
 En 't ſmart hem dat zyn Raad niet allen komt te ſta.
 Elk heeft hy echter daar den weg toe aangewezen.
 Men kan voor elke kwaal de onfeilbre Midden leezen,
 In het gewyde Boek, 't geopenbaarde Woordt,
 Door duizend duizenden uit zynen Mond gehoord,
 En ons in 't Nieuw verbondt gantsch zuiver nagelaaten.

ô Ziels-Arts *Jefus!* laat uw Hulp, uw Raad hun baaten,
 Die, zwak en krank, hun pyn u melden met een zucht
 Naar uw geneezende Hulpmiddelen! doet met vrucht
 Hunn' Zielen al de kracht daarvan volmaakt gevoelen.
 Gy openbaarde u zelf om met uw Bloed te koelen
 De Heete Zondenkoorts, die 't Menſchdom ſteeds beſtrydt,
 Gy immers hebt u zelf tot ieders Arts gewydt.
 Het Kwaad ſlaat voort, zo 't geen geneezing mag genieten.
 Maar 't trachten naar uw Hulp moet ook geen Menſch ver-
 drien.

Geen Wederspanningheid verdient Geneezings-Heil:
 Dus kent de Krankheid in 't vermeerdren perk noch peil,
 Maar neemt geſtadig toe, en kan de Ziel bederven;
 Zo dat zy eindelyk een droeven dood moet ſterven.
 De zwakke Menſch acht nooit zyn Zielekwaal zo groot,
 Als ze eigentlyk wel is; hy denkt niet op den nood,
 Waar in 't verzuim, van u om Hulp en Raad te ſmee-
 ken,

Hem ſtorten zal, eer hem geneezinge is gebleeken.
 't Verderf roept hem ſteeds toe, en toont zig voor zyn Oog.
 Maar 't is 'er ver van daan dat hy zyn Hart om hoog
 Verheffe, en uwe Gunst, uit waare zucht begeere;
 Op dat hy 't verder woën van zyne Ziekte weere.
 Hy poogt den Raad, dien gy hem geeft, geſtaåg te ontvliën,
 En wil de Middelen niet voor zyne Oogen zien.

Verdwaalde ſterveling! hoe toont ge u dus afkeerig?
 Ei! weeft toch naar uw Heil, uw Zielsheil meêr begeerig,
 En legt uw Ziekte bloot, op dat gy weêr geneest
 Van uwe Zondenkwaal, en nooit voor ſterven vreest,
 Dat eeuwig duuren zal, in de allerzwaarſte pynen.
 Uw Ziels-Arts *Jefus* zal de beſte Medicynen

Niet

Niet spaaren , om u vry te houden van 't gevaar ,
Dat u bedreigt ; zyn Gunst , zyn Hulp is voor u klaar ,
Zo gy uw Ziekte maar niet meerder wilt vergrooten ,
Door Hem te schuwen , zyn Raadgeeving te verstootten ,
En zelf uw Arts te zyn. Roep dan om hulp hem aan ,
Zo weigert hy u niet genadig by te staan.

VOOR WEINIG ZOET EEN DOODLYK BITTER.

*Hy, die verboden vruchten eet,
Vindt, eer by 't merkt, de straf gereed.*

„ Het wilde Zwyn, verwoest den Wyngaard zonder vreezen,
„ En werpt ter neêr all' wat het in den weg kan weezen,
„ Om de eêlste trossen, daar de Wynstok schoon mee' praalt,
„ Zig te eignen; maar het merkt niet dat men 't agterhaald,
„ En het zyn snoeplust en verwoedheid zal betaalen,
„ Voor dat de scherpe Pyl het Dier met duizend kwaalen
„ Bestormt, terwyl het vlugt met den geroofden buit,
„ Die hem het Leven kost, daar men zyn roofzucht stuit.

I. DEEL.

D

Hoe

Hoe fel Geweldnary en Roofzucht immer woeden,
 Zy moeten evenwel nog eindlyk daar voor bloeden.
 De straffe volgt het kwaad. Gods wraake gaat het na,
 En slaat het overal met heldere Oogen gaê;
 De Boosheid kan haar nooit vermyden of ontloopen,
 Maar moet, als 't God verveelt, het wanbedryf bekoopen
 Met de allergrootste smart, gelukkig! zo haar dan
 Een straffe tref, die slegts het Lighaam deeren kan,
 En 't edelst deel, de Ziel, nog tyd geeft om te denken
 Op 't Heil, dat de Eeuwige ons wil uit genade schenken.

ó Welke Plaagen brengt Geweld en Roofzucht meê!
 Wat brouwt verboden Lust den sterveling al wee,
 En ramp en zielsverdriet, als hy, te laat zyne Oogen
 Ontfluitende, eindlyk merkt dat hy zig heeft bedrogen.
 Uit een verboden Lust ontstondt des Menschen val,
 En 't Onheil, dat, zo lang als de Aarde, duuren zal.
 Wy zyn natuurlyk boos, 't kwaad is ons aangeboren,
 In Adam hebben we all' de weldoenskracht verlooren.
 't Is zondig wat we ook doen, van ons geboorteur af,
 Tot dat ons Zielloos Lyf ter nederdaald in 't graf.
 Het sterflot is de straf op de eerstbegaane Zonde,
 En 't sterflot niet alleen; maar 't Misdryf slaat ook wonde
 Op wonde in 's Menschen Ziel, door Naberouw geknaagd,
 En, mist zy Gods Genade, in eeuwigheid geplaagd.
 Een algemeen Bederf heeft de Aarde als ingenomen,
 Toen 't eerste Paar zyn Lust niet langer in kon toomen
 Om een verboden vrucht, te smaaken, uit een waan
 Van daar door nevens God in wetenschap te staan.
 Verdwaalde twee! uw zucht in Kennis te begeeren,
 Deedtu, in plaats van Godt, het Hoofd der Duivlen eeren;
 Wy allen doen zulks mede, en volgen 't zelfde Spoor,
 Al schoon wy zien, dat gy uw Heil 'er door verloor.
 De stervling wil zig niet naar zulke Wetten voegen,
 Die zyn verbasterd Hart, niet daadelyk vernoegen:
 Hy wil altoos iets meêr dan Reden hem gebiedt,
 En volgt, door Drift misleid, haar heilige inspraak niet.
 Hy ziet dat waare Deugd een glans heeft waard te roemen,
 Hy wil zelfs haaren Naam altoos met eerbied noemen,

Hy

Hy draagt haar ook ontzag en volgt dusverr' zyn' Pligt;
 Maar als zy hem haar werk, haar doelwit onderricht,
 En van hem eifcht dat hy door haar zig doe verzellen,
 Op 't enge Pad des Heils, dan zal hy zig ontstellen
 En schrikken voor dien Eifch, dan deinst hy van haar af,
 En maakt zyn boos Gemoed der Reden tot een Graf.
 Hoe dikwils fmoort hy niet de ftemme van 't geweeten,
 Met al de Lesfen van de Reden te vergeeten,
 Met Deugd te hoonen, door het grootste wanbedryf,
 Door zwaare Misdaân, tot bederf van Ziel en Lyf?
 't Schuimbekkend Everzwyn ziet men niet doller woeden,
 Dan zulk een fterveling, die zig niet weet te hoeden
 Voor wanhoop, als de Deugd hem toont de ftraffe op't kwaad.
 Wat is 'er dan dat hem weêrhoud, in zulk een ftaat?
 Men ziet hem onbefchaamd zyn Lust den teugel vieren,
 Ja fomtyds zó verr', dat geen Wet hem kan befieren,
 Dan die der Ovrigheid, maar zo hy haar niet acht,
 Verliest zyn doller woede op 't oogenblik haar kracht,
 En hy, eer dat hy 't merkt, vindt zig te laat bedrogen;
 En fiddert voor Gods wraake en haar geducht vermogen;
 Daar volgt de fmart dan, met een wroegend Zielsverdriet,
 Door Naberouw verwekt, wyl men geen uitkomst ziet.

ô Jeugd, gedenk hoe ligt het Schepfel raakt aan 't dwaalen,
 Als 't zonder Deugd zyn Lust wil volgen, niet bepaalen;
 Het eene Kwaad baart ftraks het ander, ftaat al voort,
 Waarom de Heilftem van 't geweeten wordt gefmoord,
 En 't Licht der Reên geblufcht door fmoode Gruwel-Daaden.
 Laat u dan nimmermeer door uwe Lusten raaden;
 Zoek geen verboden vrucht te fmaaken, 't zy door list,
 Of door geweld; op dat gy 't Waare Heil nooit mist,
 Gy ziet, door 't Zinnebeeld, u hier ter plaats gegeeven,
 Hoe 't Everzwyn zyn Lust moet boeten met zyn Leven.
 't Ontvangt, terwyl het nog de vrucht heeft in den Mond,
 Van achtren door een Pyl, een doodelyke Wond.
 't Zyn Druiven die het roof, laat dit u ook nog leeren,
 De Wyngaardvrucht nooit als een Dronkaart te begeeren.
 Misbruikt ze nooit; want als de Wyn zyn krachten toont,
 Wordt Ziel noch Lyf veeltyds van 't wis bederf verfoond.

De Dronkenschap baart niets dan Rampen en gevaaren;
 Zy kan in 't Menschlyk Hart de grootste snoodheid baaren;
 Zy bluscht de Reden, stuit de Zinnen in haar loop,
 Ja werpt haar meenigmaal geheellyk overhoop.
 Zy maakt den Mensch een Beest, en elks verachting waardig.
 Ail laat de Matigheid, tot goede Zeden vaardig,
 U dan bezielen; zy, de Halsvriendin van Deugd,
 Zal u doen leven tot Gods Eere en 's Naastens vreugd.

SNELHEID STELT STERKTE TE LEUR.

*De snelheid, die ten Goede gaat,
Ontvlugt de sterkte van het Kwaad.*

„DeLeeuw, hoe sterk, kan't Hert, dat zonder kwaad te vrezen,
„Voorby zyn Hol kwam gaan, geenzins nadeelig weezen:
„Al brult hy nog zo fel; hy krygt het niet ten buit;
„Wyl 't Hert de woede en kracht van dien vervo'ger stuit
„Door snelheid, die deLeeuw zyn roof ontzegt, door tvlug-
„Hy vult vergeefs het woud met ydele geruchten, (ten-
„Hy spilt zyn woede in 't wild; zyn roofzucht baat hem niet,
„En 't Hert vindt haast een plaats, waar't geen gevaar meer
zigt. D 3 Wie

Wie roem op sterkte draagt, is ydel in zyn roemen :
De snelheid van den Geest is meerder waard te
noemen.

Zo verr' de Ziel het Lyf voor uit streeft, in waardy,
Zo verre snelt vernuft des Lighaams kracht voorby.
Wat kan *Polydamas* zyn groote sterkte baaten?
De Rots stort op hem neêr; hy moet het leven laaten;
Een oogenblik werpt al zyn kracht als in het slyk,
En maakt het sterkste Lyf een gantsch verpletterd Lyk!
Zelfs *Simson*, daar hy ligt verdrongen in zyn' lusten,
En op d'onkuifchen Schoot van *Delila* te rusten,
Ziet zig van Kracht beroofd, gevangen en gehoond,
Alleen om dat hy niet de krachten had getoond
Van zyn verheven Geest, te traag om 't listig vleiën
Van een Sireen te ontgaan, steeds uit zynde op 't verleiën.
Uw pooging is vergeefs! gy breekt, *Hebreeuwfche Held*,
De sterke Banden niet, waarmede men u beknelt.
Uw Dwaasheid brak uw sterkte, en doet u 't lot bezuuren,
Dat ge u te onttrekken wift door wysheid, te aller uren,
Wanneer uw vlugge Geest zig paarde met uw kracht,
Waar voor de *Filistyn* bezweek met al zyn magt.
't Is waar uw sterkte krygt allengs weêr nieuw vermogen,
Maar onderwyl mist gy, van elk beschimpt, uwe Oogen,
En rukt ge in 't eind de Kerk van afgodt *Dagon* neêr,
Gy-zelf smoort onder 't puin; hoewel gy sterft met eer.

Was sterkte een Deugd, men zou veeltids haar minder
toonon,

Dan nu, daar zy meest dient om zelf de Deugd te hoonen.
Een sterke is roekeloos en dwaas in zyn bestaan,
Indien hy, buiten nood, naar kracht te werk wil gaan,
En 't is te doemen in een sterke, zo zyn' krachten
Den zwakken vreezen doen, en alles van zig wachten,
Daar ze onrechtvaardig, en geweldig zyn in 't woën;
Waar door een sterke waant veel meêr te konnen doen,
Dan eenig ander Mensch, die dikwils meer vermogen
Van Geest bezit, en licht met zyn onzinnig poogen,
Ja die door zyn vernuft zyn krachten wederstaat
En afmat, zo de nood hem daar in 't eind toe raadt.

ô Dwaas-

ô Dwaaze Sterveling! hoe sterk gy ook moogt weezen,
 Uw' Krachten hebben steeds vermindering te vreezen;
 De Tyd vliegt met haar heen; de beevende Ouderdom
 Maakt d' allersterksten Rug door 't Pak der Jaaren krom.
 Men heeft geen Lighaamskracht op 't Pad der Zeden nodig,
 ô Neen, zy is aldaar onnut en overbodig.

Het kwaad is sterker, dan de sterkste Man op Aard,
 Ja de allersterkste Ziel wordt zelfs door 't Kwaad bezwaard.

't Is ieders Plicht de kracht der Ondeugd steeds te wyken,
 Zo snel als mooglyk is, eer zy ons doet bezwyken:

Men vlugte, en zoek den weg die reine Deugd ons baant,
 Dewyl de Reden-zelf het vlieden ons vermaant.

Dus zal de snelheid tot het goede ons steeds bevryden
 Voor 't w is verderf, dat ons door 't kwaade staat te lyden,
 Indien wy, al te traag, de Kracht van 't kwaad niet vliên;
 Waar door men zig op 't laast zal overwonnen zien.

DeLeeuw des Afgronds loert gestaâg op 's Menschen gangen,
 Of hy ook magtig waar' de traage Ziel te vangen,
 En haar al woedend te verslinden, als zyn buit.

Men zoeke dan een weg, die zyn vervolging sluit:

Men doe, als 't Hert; dat door den Leeuw gebragt tot vreezen,
 Zyns Vyands woede ontsnelt, om niet ten prooi te weezen
 Aan 't wreed verslindend Dier, dat steeds met open muil
 En scherpe Klauwen loert op roof, uit zynen kuil.

ô Ja, men vliede, en spoei zig voort om vry te blyven
 Voor 's Satans boos Geweld en wreede Moordbedryven.

Want zo men zig te traag ter Deugdbejaaging toont,
 Zo overvalt ons 't kwaad, dat in 't verborgen woont;

Zo overwint het ons, daar wy 't niet kunnen keeren

Door eigen kracht, die zig terstond laat overheeren;

Men loope en staa niet stil, en hou de regte Baan,

Geen bypad, daar 't verderf ons ook zou doen vergaan,

Maar d' engen weg des Heils, die Deugd, verzeld van Re-
 den,

Geloove, Liefde en Hoop, den vroomen doen betreedden,

Waarop men geen gevaar altoos te wachten heeft,

Waarlangs men naar den prys der heerlykste Eerkroon
 streeft,

En aan het eind de Poort des Hemels vindt ontslooten,
Voor Gods verkoren volk en dierbre gunstgenooten.

ô Jeugd! begin dien weg vroegtydig in te slaan,
Om niet langs 't Zonden-pad naar 't Zielsverderf te gaan.
Blyfaan de Deugd getrouw; laat zy uw leidsvrouw weezen,
Zo hebt gy geen gevaar van Dood of Hel te vreezen,

NIETS BEMINNELYKER DAN 'T LICHT.

*Hy, die zyn Oog steeds keert naar 't Licht
Der Deugd, dwaalt nimmer in zyn Pligt.*

- „De Zonnebloem, door een geheime zucht gedreven,
 „Haar, boven andren, van den Schepper ingegeven,
 „Keert haar gezigt, zo dra het Morgenlicht verryst
 „Naar 't Aanschyn van de Zon, die ze altoos Eer bewyst;
 „Zy raakt aan 't kwynen en versterft indien de stralen
 „Van dat beminlyk Licht niet op haar nederdaalen;
 „Zy volgt het met haar Oog van daar 't zyn loop begint,
 „Tot daar het duikt: zo zeer heeft zy dat Licht bemind.

o Mensch! wilt gy aldus het naare duister vlieden,
Daar u zelfs in den Nacht verlichting mag geschieden

Van 't woord der Waarheid, dat den weg u Wyzen zal
Tot de Oorzaak van het Licht, in 't duister Zondendal,
Wilt gy uw Aanfchyn naar de Zon des Levens keeren,
Gy zult geen Zielsvermaak, geen waar geluk ontbeeren.
Maar zoek geen Rust, geen Vreugd, geen Heil in staat of
pracht,

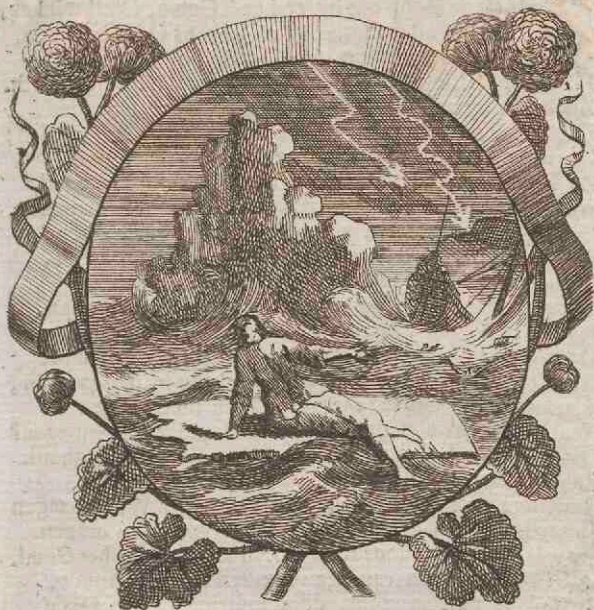
o Neen, dan wierdt gy in den Allerbangsten Nacht,
Gedompeld; dan zou nooit, vooruw verduisterde Oogen
Een straal van 't Godlyk Licht verschynen uit den Hoogen.
Befchouw met een gezicht, dat van al 't Aardsche afziet,
Gods Majesteit alleen; denk op de Waereld niet,
Maar tracht ze altoos, met een afkeerig Hart te ontvlugten,
In zo verr', dat gy naar haar schynschoon niet blyft zuchten,
Dat gy u niet, door haar betoverend Geweld;
By het verblind getal van haare slaaven telt.

Geloof voor eerst, dat haare Aanlokseis hen verstrikken,
Die zig te dwaas, te blind naar haar' beloften schikken.
Zie wat de Wellust geeft, die zy aan u belooft;
Een wroegend Hart, altoos van waare Rust beroofd!
Zie wat de Schatten, die ze u aanbied konnen geeven.
Gy denkt mischien een vry en onbekommerd Leven,
Een Aanzien, dat uw Naam met Eer bekroonen zal;
Een Middel, om in het Rampspoedig Aardsche Dal,
Van Armoede onbekneld, voor geen gebrek te vreezen,
En daar van niemand om uw Lot veracht te weezen;
'Te volgen wat uw Lust uw' Zinnen maar gebiedt.
Verdwaalde! dus ontvlucht gy 't angstig Duister niet.
Versmaa de Schatten niet, door 's Hemels milden Zegen,
Die ze u toch geeven moet, ten nut gebruik verkrégen:
Zy, zo gy 't Licht der Deugd in 't Oog houdt, zyn geenzins
U hinderlyk; maar 't Hart, dat altyd hier en gins
Gedreeven wordt, als 't Oog blyft op een Voorwerp staaren,
Dat aan de Zinnen iets begeerigs komt te baaren;
Het Hart, dat door het Oog indrukfelen ontvangt,
Van zaaken, die 't bemindt, en daar het naar verlangt,
Zal

Zal zelden rusten voor 't die zaaken mag genieten.
Dus zult gy door het Geld wel haast uw wit beschieten,
En slaan het Dwaalspoor in, ter volging van uw Lust,
Die, had gy Geld gebrek, voorzeeker bleef geblust.
Maar ach! de Schatten zyn 't verderf der goede Zeden;
Wyl veelen die onnut en tot hun ramp bestéden.
De Deugd vindt zelden plaats by dertien Overvloed,
By wien de weelde meest een bly Onthaal ontmoet.
Maar zo ge uw Broeder, door een teeder Medelyden,
Ter hulpe strekt, en hem voor Armoë wilt bevryden;
Zo gy zyn Nood verligt, door Mededeelzaamheid,
Zo gy voor Deugd en Kunst een toevluchtplaats bereid,
De Wetenschappen eert, de Hovaardy zult vlieden,
Vooroordeel haaten, en uw Neiging wilt gebieden
De waarheid en haar Glans te volgen, vry van waan,
De Wondren van Gods Magt naauwkeurig gaë te slaan,
En in den diepsten van des Afgronds duistre hoeken,
De zichtbre straalen van Gods Majesteit te zoeken,
Dan is uw schat u nut, en gy hem waard met één.
De Wysheid en de Deugd zien door al 't ydle heen.
Haar' glansfen, die zy van het Godlyk licht ontleenen,
Versieren het gemoed, dat nooit het oog tot weenen
Om droeve kwelling port, maar dat altoos vernoegd,
Zig welbedaard en stil, naar Gods Bestiering voegt.
ô Dierbre Glansfen! gy, gy maakt de stervelingen.
Den Hemelburgeren, die 's Hoogstens Troon omringen,
En in het heerlyk schoon van 't Onbegryplyk Licht
Zig spiegelen, gelyk; gy geeft het Zielgezicht
Een kracht om in 't geheim te weiden van Gods wondren,
En zig van het gewoel der Dwaazen af te zondren,
Die 't schrikbeeld van hun Lust opvolgen, als ontzind,
En 't Duister minnen, voor de Waarheid gantsch verblind,
Wier Licht hen al te sterk straalt in de dwaalende oogen,
Te zwak, om zulk een Glans en luister te gedoogen,
Begravende hun Heil in Domheids ruimen schoot,
Onkundig van het geen een Man verheven, groot,
En vry en vergenoegd kan maaken, in dit Leven.
Laat als de Zonnebloem, uw Hart dan zyn gedreven,
ô Jeugd,

o Jeugd, tot Liefde van den Oorspronk van het Licht;
Indien gy 't Oog der Ziel naar zyne leiding rigt,
Zo dwaalt gy nooit; zo vest ge uw' nog te buigen Zinnen,
Op Deugd en wysheid, twee onscheidbre Halsvriendinnen.
Waar in Gods Majesteit met haare glansfen speelt:
Zo wordt u 't heilrykst Lot van boven toegedeeld.
Zo loopt uw Leven af, bevrydt van Zielsverdrieten,
Zo zult ge in 't Eeuwig Licht de Onsterfelykheid genieten.

IN NOOD NOG HOOPENDE.

*De Hoop, hoe hoog de Nood ook gaat,
Duurt tot het leven ons verlaat.*

„'t Geweld der Winden en het Woeden van de Baaren
„Veroorzaakt dikwils aan den Zeeman veel gevaaren.
„Ziet hier in 't midden van de ontruste Zee, een Schip
„Aan 't Zinken, en vergaan, door 't stooten op een klip.
„'t Is reeds gebrooken en byna van een gereeten,
„De Manschap plompt in Zee. Eén echter nog gezeeten
„Op een stuk Houts, hoopt nog in 't nypen van den Nood
„Op redding uit dien Ramp, al is hy nog zo groot.

Zo

Zo blyft de Hoop ons by, en kan 't Gemoed verkwikken,
 Tot de alleruiterfte van 's Levens Oogenblikken.
 Gelukkig, die zyn Hoop op het Geloovē bouwdt,
 Dat, door de Liefde, in Godt zyne Hulp, zyn Heil beschouwdt.
 Zo hecht hy aan elkaâr de drie voornaame Deugden,
 Die 't recht Godvruchtig Hart in allen ramp verheugden:
 Zo is 'er niets op Aard dat hem verschrikken doet;
 Zo blyft hy welvernoegd, en houdt een vry gemoed.
 Nooit kan hem tegenspoed zo verr' van 't spoor verrukken,
 Dat hy gelyk een slaaf zou voor de rampen bukken,
 Die haast verdweenen zyn, en morren tegens Godt,
 Dien hy 't Bestier toekent van ieders Levens-Lot.
 Hy weet dat dit zo haast vergangklyk brooze Leven,
 Is als een Draad van zeer veel kleuren saamgeweeven,
 Daar 't aaklig zwart altoos in afsteekt, meer of min,
 Naar 't 's Levens Heer behaagt. Hoe! zou hy dan zyn Zin,
 Zyn eigen lust gestaâg opvolgen? zig niet voegen
 Naar 't Opperste Besluit, met Liefde en Zielsgenoegen?
 Dat waar Gods Eer te na, dat waar Weerspanningheid.
 Een Christen torst het Lot, dat hem is opgeleid,
 Gewillig, en met Vreugd. Hy vindt zyn Welbehaagen
 Somtyds zelfs in den Last der Zwaarigheên te dragen.
 Hy wordt beproeft door Ramp. Zyn Deugd is als het Goud,
 Dat in het midden van het vuur zyn glans behoudt,
 En syn en zuiver wordt, door loutring in den Oven.
 Hy vindt in 't Ongeluk steeds stoffe om Godt te loven.
 „ Dat Boozen fiddren als gevaar en Tegenspoed
 „ Hen onderdrukt, ik kweek de Rust in myn gemoed.
 Dus spreekt hy, en gaat voort: „ Al woeden alle Rampen;
 „ Ik zal verwinnaar zyn, als ik 'er meê moet kampen.
 „ De sterke Held, die Dood en Duivel overwon,
 „ Zal my beschutten; Hy, myn Schild, myn Levens Zon,
 „ Bedekt my; geeft my Licht, weert ramp en Duisternisse,
 „ Op dat ik niet vergaa, of 't waare Heilspoor misse.
 „ Al dreigt Natuur den Kloot der Aarde uit zynen Spil
 „ Te rukken, nog ben ik by zulk een Onweêr stil.
 „ En moet ik door een Ramp het Levenslicht verliezen,
 „ Ik wil, op Godts Besluit, den Dood zeer gaarne kiezen:
 „ Want

„Want deeze is my alleen een doorgang, anders niet,
 „Tot zulk een Leven, dat geen rouw kent nog verdriet,
 „Dat nooit veroudring wacht en nimmermeer zal enden.
 „Kom dan, ó Plaagen! kom dan Rampen en Elenden!
 „Verdruk my vry, in myn' Natuurelyken staat;
 „Ik ben gerust, dat gy myn Geestlyken niets schaadt,
 Zo spreekt, en zo gevoelt een Christen, vol van Hoop,
 Van Liefde en van Geloof; op dat hy nimmer knoope
 Zyn Neiging aan het Aardsche en ondermaansche alleen.
 't Zy verre dat hy 't al veracht wat hier beneên
 Tot zyn Verkwikking en Vernoeginge kan strekken;
 ó Neen, hy zal 't gelaat nooit vol met rimplen trekken,
 By 't aangenaam vermaak, dat hem geoorlofd is,
 En 't Pad der Zeden niet moetwillig schuwt, of mis
 Wil loopen. Hy is steeds gehoorzaam aan de Reden,
 Die haar genoegen vindt in die Geschapenheden
 En Schepselen, die Godt het Menschdom heeft gegund
 Ten nut gebruik. Hy heeft het nimmermeer gemunt
 Op zyne Naasten, schoon zy dwaalen van het goeden,
 Om die verachtelyk te dreigen met Gods roeden.
 Neen hy vertroost ze, en maant met Liefde hen gestaag
 Tot hunne Pligten aan, in 't onderwyzen graag.
 Bestraft hy, 't is altoos met vriendelyke woorden,
 Niet met Bedreigingen, die meest de Hoop vermoorden,
 En Wanhoop kweeken in een afgedwaalde Ziel,
 Die onbedacht van 't spoor der waare Deugd verviel.
 Geen valsche schyn is ooit te ontdekken in zyn Handel.
 De Waarheid en het Recht bestieren zynen wandel.
 Hy haat den Hoogmoed, is steeds neederig van Geest,
 En lastert niemand, wyl hy Godt van Harten vreest.
 Zo doet geen Huichelaar; die met een Zedig weezen
 't Gebrek zyns Naasten, tot een stip toe, op zal leezen,
 En in 't Bestraffen fel, zyn eigen kwaad niet ziet,
 Maar zulk een draagt de Hoop, Geloove en Liefde niet
 Te saam verëend in 't Hart, dat dikwils wordt bevonden
 Te zyn een broeinest van de afschuwelykste Zonden.
 Haat dan geveinstheid, Mensch! en vest uw Hoop op Godt,
 Zo, dat gy door zyn wil en allerhoogst gebod

Te volgen, hem behaagd, en van zyn Gunst moogt wachten,
Dat gy niet vruchteloos naar 't hoogste goed blyft trachten,
Dan staat uw Hoop op zyn Belofenis gegrond,
Dan wykt de zwaarste Ramp, die u te vreezen stont.

DE HOOP VERDUURT HET LEVEN.

*Niet eer, dan als het Leven zwigt;
Bezwykt de Hoop in baaren pligt.*

„ Het woedende geweld der Winden smyt een Schip
„ Nu her- dan derwaarts heen; zo dat het Bank noch Klip
„ Kan myden, noch naar 't Roer, als naar gewoonte, luistert;
„ Een yzelyke Orkaan, als van den Band ontkluisterd,
„ Vervolgt de zwakke Kiel, by 't woeden van de Zee;
„ Die heft ze tot de Lucht, en rukt ze ook weder mee,
„ Als tot den Afgrond toe; het Blixemt en het Dondert!
„ Nog wordt uit Zeemans Hart de Hoop niet afgezonderd.

I. DEEL.

E

De

De Hoop, een Hartstocht, die de sterkste is in den Mensch,
Streelt zyn verwachting steeds, en grondvest zynen
Wensch,

Ja bouwt dien verder op, naar maate van haar groeiën;
De vreeze mag het Hart, by groot gevaar, vermoeijen,
De Hoop blinkt evenwel, in all' wat ons geschiedt,
Zóó door de vrees nog heen, dat men haar duidlyk ziet:
Maar, heeft de wanhoop ééns een plaats in 't Hart genomen,
Dan is het met haar' Magt gedaan, en omgekomen!
Al 't geen de Sterveling dan ziet en ondervindt,
Strekt hem tot naar verdriet! niets dat hy meer bemindt;
Niets dat hy wel betracht, en zyn verbysterd Harte
Is angstig, vol van vrees en stapelt smarte op smarte;
Geen zoet vermaak, geen vreugd, ja zelfs geen Bézigheid
Gelust hem: alles wat de stugste Zinnen vleidt,
Verveelt hem op het hoogst: Hy gaat zyn schuilplaats zoeken
Op sombre wegen, en in afgelegene hoeken:
Hy mymert, suft en dut; daar hy de Menschen vliedt;
Hy zucht den gantschen dag, en anders doet hy niet.
De aanloklyke Natuur gaat dagelyks, hoe langer
Hoe zwaarder, in zyn Oog, van droevewaalen zwanger:
Hy is de elendigste der Menschen, zo hy denkt;
Hy roept om Deugd, maar ach! zyn Reden is gekrenkt;
Des kan de Deugd, die steeds de Hoop heeft aan haar zyde,
En raad met Reden neemt, op dat die haar verblyde,
Hem nimmer hooren: want, zo zy, als haar gezin,
Is van Droefgeestigheid altoos een Vyandin;
Zy rigt haar schreeden, verr' van Onrust, Angst en Wroe-
ging

Naar 't lieflyk Lustpriel der stille Vergenoeging.
't Wanhoopend Hart gevoelt haar indruk nimmermeer;
Het gaat, misnoegd, haar Magt, haar Goedheid zelfs, te keer:
Daarom verlaat zy 't, en dus vindt het zig bewogen,
Om naar al 't geen de Deugd mishaaft geslaag te poogen:
't Voedtgruwlen, voert ze ook uit, stigt voor zig zelf een Graf,
En legt meest schandelyk 't verdrietig Leven af.

Maar gy, ó blyde Hoop! hebt ge ydelheid verbannen,
En zyt gy met de Deugd en Reden aangespannen,

Zyt

BEROUW WEKT VERGEEVING.

*Hy, die Berouw op Misdáán toont,
Wordt doorgaans met genaé beloond.*

„ Een ongehoorzaam Kind, dat, tegens Recht en Reden,
„ Het vaderlyk Bevel gestaág heeft overtreden,
„ Dat wederspannig is, en afwykt van zyn' Plicht,
„ Ja zelfs zyn' voeten op verkeerde Paden rigt;
„ Zyns Vaders Huis verlaat, om ongetoomd te leven,
„ En aan Ontuchtigheid zig over heeft gegeven,
„ Wint, arm, berooid en naakt, wel by zyn Vader weér,
„ Toont hy Berouw, die gunst, die hy genoot weleér.

De Heiland, die den Mensch verlost, door zyn lyden,
 Van alle schuld en straf, en met de Hel moest stryden,
 Die hy ook overwon, gelyk de Zonde en Dood,
 Sprak deez' gelykenisse, om Zondaars, ook hoe snood
 Te Zaligen, en 't geen verlooren was te zoeken,
 Te recht te brengen, en uit all' des Aardbooms hoeken
 Te roepen tot het waare en onvervalscht Geloof,
 Hoe zeer de volken ook, voor waarheid blind en doof,
 Afdwaalden van het spoor des Heils in Dood en Leven;
 Terwyl verkeerdheid hen van Godt had afgedreven,
 Den Schepper van 't Heel-Al, dien zy niet kenden, voor
 Zy de allerzagtste stem des Roepers Hart en Oor
 Verleenden, en hun weg vol van verkeerdheid zagen.
 Dus kon 't de Almagtige; die alles doet, behaagen
 Een Volk te kiezen uit de Volken, die alom
 Op de Aardboom wyd verstrooid, in 't blinde Afgodendom
 En alle gruwelen als weggezonden waren.
 Dus bragt 's Messias Leer de eerst afgeweeken schaaren,
 't Verlooren, weér te regte, en al wie tot hem kwam,
 En zyne Misdaan kende, en tot hem toevlucht nam,
 Werdt als een dierbaar Kind, in het getal der Vroomen,
 Om zyn Betrouwend Hart, goedgunstig aangenomen.
 Een Tollenaar, die met Berouw voor Godt verscheen,
 Was meer by hem bemind, dan een der Pharizeen,
 Die steeds schynheilig op hun Deugd en Godtsvrucht roem-
 den,

Terwyl zy anderen, als Zondaars, itout verdoemden.
 ó Snoode Schyndeugd! gy, gy waart de gunst niet waard
 Des Heilands, door wiens Leer gy, voor een tyd, van de
 Aard

Gebannen werdt, toen hy uw vuile Zielsgebreken
 Op 't allerklaarst deed zien, daar zy hem duidlyk bleeken;
 Want voor zyn Godlyk Oog verborg zig niets, hoe kleen,
 Of hoe bedekt het werdt gehouden voor elk-een:
 En zoudé, ó Huichelaars! de Mond der Waarheid liegen.
 Neen, schoon gy elk bedroogt, Hem kunt gy niet bedriegen.
 Hy rukt u't Momtuig af; Hy spreekt, en 't wordt geloofd,
 Door hen, voor wie gy 't Licht der Waarheid had verdoofd.

Gy

Gy stelde u aan als gaande op onberispbre Paden,
 Op d' engen weg der Deugd, maar hebt u-zelf verraaden.
 Die u niet hoorde was verlooren in uw Oog,
 Maar JESUS deedt u zien, hoe gy u-zelf bedroog.
 Want daar ge u niet aan hem woudt houden, maar met vraa-
 gen,

Vol van verdraaijingen, zyn Leere durft belaagen,
 Laat hy u over aan u-zelf, en zoekt en vindt
 Het geen verlooren was, en hem thans meer bemindt
 Dan gy ooit hebt gedaan, gedurende al uw Leven.
 Hy zal 't verlorene zyn Vader wedergeeven;
 Hy zal een Broeder zyn van die hy wedervond.
 Aldus sluit hy u uit, uit zyn Gensâverbond,
 Geveinsden! en aldus wil hy zyn Gunst betoonen,
 Aan Zondaars, die geenzins hunn' Dwaalingen verschoo-
 nen.

Gy zyt verlooren, om dat gy den geen niet acht,
 Door wien 't verlorene weêr wordt te regt gebracht.

Hoe veele Christenen, of die dien Heilnaam dragen,
 Zyn van dat Euvel ziek in onz' bedorven Dagen!
 't Vooroordeel heerscht alôm; men acht de zulken niet,
 Die welgevoelend zyn van 't innig Ziels-verdriet,
 Dat hun de Zonde baart: de Kerken zyn vol Menschen,
 Maar, weinig onder hen, die 't rechte Heilwerk wenschen
 Te werken door 't Geloof, en Liefde tot de Deugd.
 Hunn' Harten zyn te vast gehecht aan de Aardsche vreugd:
 De Waereld, en 't genot des Wellusts en der Weelde,
 Die nimmer anders iets dan Gruweldaaden teelde,
 Bekooren 't wuft Gemoed, dat zig verleiden laat,
 Door snoode Drift op Drift, tot allerhande kwaad.
 De Schyndeugd speelt haar Rol, in 't akelige Duister,
 Als schuw voor 't Licht der Zonne en haar verheven luister,
 Niet denkende, dat Godt, die alles hoort en ziet,
 In 't licht zal brengen, 't geen in 't duister is geschied.
 De snoode Huichelaar durft, echter, alle dagen,
 Nog roem op zyn verdienste, op zyne Deugden dragen:
 Hy zucht, hy bidt voor 't Oog der Menschen, maar zyn Hart
 Blyft aan de Waereld vast, en in haar strik verwacht,

En de ongelukkige, die opentlyk zyn' Pligten
 Vergeet, moet voor zyn Haat en Afkeer dikwils zwigten,
 Schoon minder boos van aart, dan die hem stout verdoemt,
 Hem voor verlooren acht, en onrechtvaerdig noemt.

Maa die verlooren was, komt, na veel zwaare Plaagen,
 In 't eind nog wel te recht, en tracht Godts welbehaagen
 Met waar Berouw te doen, zyn toestand baart hem pyn,
 Hy kent zyn Misdään en belydt ze, zo ze zyn.

Naar waarheid en alleen in stilte, daar geene Ooren
 Dan die der Almagt-zelf, zyn bittere klagten hooren.

Op zulk een Zondaar ziet de Godheid gunstig neêr.

En die verlooren Zoon vindt zynen Vader weêr,

Terwyl een Veinsaart, die zig vry noemt van gebreken,
 Van's Hemels gunst mischien voor Eeuw'ig blyft versteeken.

HET RAAZEN ZONDER MAGT VERBAAST NIET.

Laat raazen, tieren, al wat wil;

De Deugd, schoon wakker, houdt zig stil.

- „ Een Hond, die 's Avonds spade uit woud en veld gekomen,
 „ Ter vesten in wil, en de Wachters heeft vernomen,
 „ In 't waaken op den Muur, terwyl de Poort, in slot,
 „ 't Inkomen hem belet, doet uit zyn ruwen strot
 „ Een wild en woest getier, en aaklig blaffen hooren;
 „ Maar al zyn raazen en geschreeuw is werk verlooren.
 „ Men acht het niet, en 't Dier dat zynen Tyd vergat,
 „ Komt niet voor dat de Poort wordt opgedaan in Stad.

Dus is het Vruchteloos dat onbezonnen Dwaazen
Verstand en waare Deugd te keer gaan met hun ra-
zen,

Dat geenzins iets verricht, maar hen slegts moede maakt,
In 't trachten naar het geen waarnaar hun Dwaasheid haakt.
Iets dat voor 't loom Begrip der Domheid is gesloten,
Staat meest de Smaad ten Doel van haar en haar genooten.
Zy raazen, tieren, als ontzind, en merken niet
Waarom en hoe een zaak verricht wordt en geschiedt,
Voor dat de Tyd hun wensch een open weg kan geeven,
En zy genieten, daar ze als dol naar wilden streeven;
Terwyl zy zien hoe het den schranderen maar alleen
Vergund is om in 't diepst van een geheim te treên,
't Welk dwaalziek Onverstand, geheelyk zou bederven,
In plaats van 't nut, dat daar aan vast is, te verwerven.

Zo loopt de Jeugd veelyds ook onbezonnen voort
Tot slinksche Buitenpaân, vergeetende de Poort
Des Heils, en ook zig selv', niet denkende om te keeren
Naar de aangenaame steê, daar haar geen kwaad kan dee-
ren.

Zo doolt zy dikwils van den waaren weg der Deugd,
Langs Paden des Verderfs, gestreeld door valsche Vreugd;
Gelokt door wulpschen Lust, gesticht op kwaade Zeden,
Ontbeerende de kracht der welgegronde Reden,
Die op de Deugd gebouwd, het dwaalen haar verbiedt,
Maar, ach! zy hoort veelyds de stem dier Schoone niet,
Of stopt haare Ooren voor haar Raad en Onderrechting.
Helaas, waar dwaalt ge, ó Jeugd! is eigen Eerbevechting
Uw Keuze waardig? ei! bezest gy niet hoe dat
Een enkle uitsporigheid uw goeden Naam beklad?
Kan u 't vermyden van uw Rust zoo zeer behaagen,
Dat gy in Onrust wilt verslyten alle uw Dagen,
Om 't schyngenot. dat u de Waereld, en uw Lust
Belooft, terwyl in u 't genoeggen wordt gebluscht,
Dat stille zekerheid, door zuivre Deugd verkrégen,
Aan haar Bezittren geest, die langs geen kwaade wegen
Hunn' zinnen zien gevleid met iets, waar naargy tracht,
Waar door gy wordt verleid en nooit te regt gebragt;

Of

Of zelden, want gy reeds te verr' gedwaald, in 't duister,
 Ziet u niet meer verlicht door Waarheid en haar Luister.
 't Is reeds te laat! gy vindt de Poort der Ruste toe.
 Gy wilt 'er binnen zyn en kermt u zelve moê,
 Uit Wanhoop raazende, maar 't kan u geenzins baaten,
 Voor dat het Godt behaage u weder in te laaten.
 Als dit geschiedt, dan vindt gy eindelyk nog troost;
 Maar meest hebt gy daar toe den tyd verwaareloost,
 Zo dwaalt gy, totge in 't eind komt in een kuil te storten,
 Waar in gy smoort en dus uw Leven ziet verkorten,
 Van Heil en Hulp ontbloot, terwijl het Doodsgevaar
 Uw Ziel doet schrikken voor een Eeuwigheid, zo naar,
 Dat niets ter Waereld daar by komt in vergelyking.
 Denkt zulks toch in, eer gy, te los, door Deugd bezwyking,
 De Stad der Rust verlaat, en u naar buiten spoedt,
 Daar 't wild gedierte waart, en hevig woeldt en woedt:
 Dat wild gedierte, dat de Ziel zelfs weet te dooden;
 Die Monsters, welke 't woên is door Gods Wet verboden;
 Ja die Gedrochten, die de altoos verdorven aart
 Des Menschens, in den Mensch, zig zelve teelt en baart.
 Haat, Nyd en Dronkenschap, Onmatigheid en Weelde,
 Die vuigen Wellust, en meer andre gruwlen teelde,
 Zyn de Ongedierten, die, in 't woeden onbepaald,
 Den Mensch verslinden, die van 't spoor der Reden dwaalt,
 En buiten het Bestek, door Deugd hem voorgeschreven,
 Naar eigen zin zig gaat op ruimer baan begeeven;
 Alwaar hy zig verbeelt dat meer genoegen woont,
 Doch daar hy in het eind zig avrechts ziet beloond,
 En 't ingebeeld vermaak, als hy 't ééns heeft genoten,
 Niet zo voldoende vindt, als 't geen, dat hy verflooten
 En gantsch verlaten heeft; en echter dan, verward
 In zynen weg, bemind hy de Onrust tot zyn smart.
 ô Jongelingen! wilt in d'Ochtend van uw Leven,
 Langs 't enge Deugdenspoo naar 't Zalig eindperk streeven,
 Dwaalt niet in 't wild, en slaat den Tyd zorgvuldig gaâ,
 Op dat gy niet in 't eind mistroostig buiten stâ,
 En vol van Wanhoop raze, als die 't niet mag gebeuren,
 Die Stad te naderen daar Godt altoos de Deuren

Voor Wreevle Boosheid sluit, die verre van den wal
Van 't Hemels Salem, zig in 't Helse Tophetsdal,
Vol pynen, woonen moet, en onder 't eeuwig woelen
Van 't boos geweten, zelfs geen uurtje Rust mag voelen.

En *Machir*, die hem met verkwikking ondersteunen.
 Om *David's* onheil wit Prins *Sobi* zig bekreunen,
 Der Ammoniten Vorst betoont nog Dankbaarheid
 Aan zyn Beguntiger, wiens Leger hy bereid
 Zo veel verkwikking en Nooddruftigheên voor 't Leven,
 En onderstand van Volk als hy vermag te geeven.
 Die dankbre Prins spaart zig noch zynen Lyfwacht niet,
 Ter hulp van *David*, dien hy zeer verlegen ziet,
 Maar spoedt zig tot dien Vorst uit Rabba met zyn Bende,
 Terwyl Jerusaleim 't Toneel is van elende
 Voor tien der Vrouwen, die de Koning achterliet,
 En *Absolom* misbruikt, dat al de stad het ziet.
 Vervloekte *Achitofel*, gy hadt hem zulks geraaden.
 Maar gy zaagt ook uw Raad door *Chusai* vermaaden,
 Uw Raad, om *David* vlug te volgen op zyn spoor,
 Op dat hy, reeds verzwakt, geheel zyn magt verloor,
 En *Absolom* gerust kon op zyn Troon regeeren,
 Die zulk een Raad nochtans wil voor dien tyd ontbeeren.
 Waarom gy troosteloos naar Gilo trekt, en 't Lot
 Eens Ryksverraders smaakt, daar gy, u zelf den strot
 Toenypende u verhangt. Ook zult gy moeten sterven
 Ontâarde Prins! en geen genade meer verwerven;
 De Veldheer *Joab* heeft alreeds, zo hy verwint,
 Uw Dood gezwooren, schoon uw Vader u bemindt.
 Zoek vry zyn Leger op, en raak aan de overzyde
 Des Landstrooms, zo gy meent, gelukkig, wel ten tyde:
 Uw Heir zal vallen door het zwaard, en *Joab*, niet
 Te vrede met dien val, heeft u wel ras bespied,
 Daar ge aan een Eiken Boom blyft hangen met uw hairen.
 Denkt geenzins dat hy is gezind uw Lyf te spaaren.
 Daar spat uw Heir, en krygt den vollen nederlaag,
 Terwyl het overschot, verstroot, van haag in haag,
 Een schuilhoek zoekt om 't Lyf te bergen, vol van vreezen;
 Het Bosch van *Efraïm* zal u ten Kerkhof weezen.
 Daar treft u *Joab* met drie schichten, wel gescherpt,
 Men slaat u verder dood; 't ontzinnig lijk naam werpt
 Men in een Kuil, elk smyt een steen erop, bedekkend
 Aldus uw Lyk. Zo is geweldnary steeds strekkend

Tot

Tot eigen onheil; zo verderft de staatzucht meest
Zig zelf en anderen, voor Godt noch Mensch bevreesd.
Maar eindlyk wordt het Recht door God gekroond met
Zegen,
En de onschuld moet als dan het onrecht overweegen;
Zo redt haar Godt, schoon zy zig overweldigd ziet,
En elk ten aanstoot is, uit het benaauwt verdriet.

ZY VERKWIKT OF VERBRANDT.

*De Zon, verkwikt en Mensch en Vee,
Of brengt verderf en onheil mee.*

„ De nuchtre Morgenzon wordt, by haar glansryk klimmen,
 „ Na 't wyken van den Nacht, beschouwd aan de Oosterkim-
 „ Daar zy en Mensch en Vee, en al 't gewas verkwikt, (men,
 „ Met wezendlyke Vreugd; maar daar zy 't kruid verflikt,
 „ Door al te heeten gloed, daar zy het Veld doet kwynen,
 „ De dorstige Aarde roost, het Water doet verdwynen
 „ Uit Welle en Bron en Beek, daar ziet men haaren glans
 „ Met geen vernoegd gezigt, aan 's Hemels heldren trans.

I. DEEL.

F

't Geen

't **G**een eerst de Inwooneren der Waereld weet te free-
len,

Maakt hen daar na misnoegd, en kan hen 't meest verveelen.
Dezelfde Zon, die hen nog onlangs blydschap gaf,
Verstrekt hen thans ten last, neemt hun genoeg en af.
De kracht dier Zon, doet hen by lange droogte klaagen,
Dat zy des Arbeids last verzwaart door heete dagen,
De Landman mist zyn Hoop op overvloed van graan;
Ziet all' zyn Akkervrucht met droevige Oogen aan,
En vreest een schaarschen Oogst te zaamlen in zyn schuuren.
De moede Herder slyt al treurende zybe uren;
Zyn Vee vindt, waar hy 't dryft, het nodig voedsel niet;
Het kwynt met hem, en deelt in 't algemeen verdriet.
De Beckjes zyn verdroogd, de Hoven zonder Vruchten;
De Boschen dun van Loof, de dorre Velden zuchten
Om Daauw en laavenis, zy zien hun dierbaar Kroost,
De Bloemtjes, op hun steel versterven, buiten troost.

Gelyk een magtig Vorst, in 't eerst, doorzagt rageeren,
Zig van den Onderdaan doet als een Vader eeren,
Zyn Volk aan zig verbindt als aller Hoop en Lust,
Maar zig daarna gedraagt als Vyand van 's Lands Rust,
Daar hy 's volks Heil verftoert, elk drukt met zwaare Plaagen,

En Lasten oplegt, die naauw mooglyk zyn te dragen;
Zo dat zyn wreed gedrag hem aanzien doet, gelyk
Der onderdaanen Schrik, en het Bederf van 't Ryk:
Zo was de Zonne ook eerst het Aardryk tot een Zegen,
En ter bevordering van zyn geluk genegen;
Zy schonk het Vruchtbaarheid, doch slegts, op dat zy 't meêr
Ontneemen mogt, daarna, dan zy het gaf weleêr.
De blyde *Zepirus*, steeds jeugdig, was verdweenen,
En huppelde niet meêr langs vruchtbre Velden heenen,
Daar 't nieuw ontlooken groen uit eerbied voor hem boog,
Zo ras 't vernam, dat hy zyn' vleugelen bewoog,
De Zuiderhitte had hem nu van daar verdreeven,
En Kruid en gras verzengt, ja, de Aarde kan niets geeven
Dan heete Netelen, dan Distlen, scherp en schraal;
En 't groen, dat zy nog draagt, is onkruid altemaal.

De

De Hitte splyt den Grond, en maakt de Klei tot Asfche,
 Op dat zy aan den Wind ten guichelspeeltuig passe;
 De Bergen zyn ontbloot van alle Zomerpracht;
 De Daalen treuren dor; geen Bloemtje dat 'er lacht.

Zo wordt wel 't aangenaamst, dat eerst aan aller wenschon
 Voldoen kon, tot een straf der onbedachte Menschen.
 Het allerstreeleendst zoet baart walging door den tyd,
 En 't zuur verkwikt alsdan, hoe fel het anders byt.
 't Bestendig goed vindt men in geen geschapenheden,
 En Onvolmaaktheid heerscht in alles hier Beneden.

Maar laat ons zien, of Godt, de Heerscher van 't Heel-
 Al,

Zyn schepselen wel ooit geheel vergeeten zal;
 En laat ons tevens zien, of in zyn wyze werken,
 Te hoog voor 't log verstand, geen goedheid is te merken;
 Of niet de Sterveling altyd ondankbaar is,
 Schoon steeds zyn Schepper waakt voor zyn' Behoudenis.

Zie daar het Aardryk dor, verzengd door Zonnestraalen,
 Elk klaagt, elk zucht 'er om, en ziet zyn hoop bepaalen,
 Door de ongemeene hitte; en de eerstgewenschte gloed
 Der Zonne steekt te fel, 't welk alles hinder doet,

Maar zal nu, daar de Lucht betreft met zwarte wolken,
 Daar Damp by Damp opstyg, uit 's Aardryks diepe kolken,
 Daar 't Licht der Zon verdwynt, daar zig de storm verheft,
 De Mensch te vrede zyn? Zal hy, daar 't onweêr trest,
 Niet siddren, op 't geluid der schorre donderslagen.

Ondankbre! hoe moet Godt zig jegens u gedragen?
 Gy wenschte om Regen toen de Hitte u had verveeld,
 En thans zie 'k dat uw wensch uw weêr ontfeltnis teeldt.

Een duistre Lucht doet u op haare nading beeven,
 Daar zy den gloed, die u te sterk was, heeft verdreeven;
 Terwyl zy, tot uw Heil, de Regenbuien wekt.
 Het dondert slag op slag, daar u het Duister dekt.
 Maar daar de Lucht weêr breekt door kracht der Dondersla-
 gen,

Bekomt het Aardryk troost door zwaare Regenvlaagen;
 En gy geniet uw Wensch, ô Sterveling! doch beeft
 Op het genot daar van, om dat ge ondankbaar leeft.

Daar zyn 'er evenwel, wier Hart, te hoog verheven,
 Niet voor de Werking van GodsAlmagt raakt aan 't beeven;
 Die niet ondankbaar zyn; die, door geen vrees ontfeld,
 Zig zelf verlustigen in 't uitgestrekte Veld
 Der wondren van Godts Hand. Dat vry ondankbre Zielen,
 Op 't zien van zulk een werk, ter Aarde bevend knielen;
 Dat een geduurig Ach! hun bleeken Mond ontvlied;
 Die Godt beminnen, zyn zo vol van vreeze niet;
 Maar zingen steeds zyn Lof by 't zien van zyne Daaden,
 En kunnen naauwelyks 't Godtminnend Oog verzaaden
 In zyne wonderen, die hun zyn Magt vertoont.
 Het welbewust gemoed, waarin geen vreeze woont,
 Acht alles niets, zo Godt de lieffelyke stralen
 Van zyne Vadermin daarin op 't schoonst doet daalen.
 Al schokt zelfs de Aardkloot uit zyn Asfen, het staat pal;
 En vindt in Hem, die 't doet, zyn Heil, zyn Eenig Al.

ZY MAAKT GEEN ONDERSCHIED.

*De Zon beschynt een Modderpoel
Zo wel als een Monarchen-Stoel.*

- „ Al wat voor 't Oog verschynt , ontvangt de heldre stralen
 „ Der Zonne die zo wel in Modderpoelen daalen ,
 „ Daar Kikvorsch , Padde en Slang verschuilt en zig onthoudt ,
 „ Als op een Konings-Troon , bekleed met glinstrend Goud .
 „ Het zelfde Licht , dat ons het heerlykst doet aanschouwen ,
 „ In Boschen , Hoven en wellustige Landsdouwten ,
 „ Doet ons ook Schepslen zien , die onvoordeelig zyn ,
 „ En meer of min gevuld met doodelyk venyn .

De Godheid Schiep niets kwaads, gaf niets onnut het weezen;

En dat 'er Schepfels zyn, waar voor de Menschen vreezen,
 Om dat hun woede en gif het Lighaam kunnen schaân,
 Is uit des Menschen val en 's Hemels vloek ontstaan.
 In all' wat adem heeft is toen de kracht verlooren,
 Om waarlyk goed te zyn. All' wat 'er wordt gebooren,
 Na dat de Stamheer van al 't Menschelyk geslacht,
 Door Satans List misleid, tot Afval was gebragt,
 En Godts geboden schond, om hem gelyk te weezen,
 Dien by als Opperheer, als Schepper had te vreezen,
 Is in zyn aart besmet, en geeft 'er blyken van.
 Het Aardryk werdt vervloekt, waarom 't niet geeven kan,
 Dan Onkruid, Distelen, en Doornen, scherp in 't steeken;

Natuur zag zelfs haar Wet, door 's Hemels vloek verbreeken;
 Zy werkte sints niet meêr zo zuiver als voorheen,
 Toen 't Eerste Paar nog niet Godts wet had overtreên.
 Daar eerst geen overmaat van hitte de Aard' verveelde;
 Daar eerst geen felle koude een reeks van plaagen telde,
 Daar 't zuiver Luchtgestel eerst zonder Buijen bleef,
 Daar eerst geen Onweêrwolk de Bergen over dreef;
 Daar eerst geen Zwaveldamp de heldre Lucht besmette;
 Daar scheen het nu dat zig het gantsch Heeläl ontzette,
 Verschrikte, en zyn gessel zag wagglen door den Val
 Van d' eerstgeschapen Mensch! ô welk een groot getal
 Van kwaalen zag men sints het Menschdom niet omringen?
 Nu plaagt te groot een hitte en Veld- en Stedelingen,
 Dan nypt te fel een koude en Vorst den Akkerman
 En elk in Stad of Veld; wyl ze alles hindren kan;
 De Stormen doen de Zee met holle Baaren woeden,
 Verbreeken Schip by Schip! nu storten gantsche vloeden
 Van 't hoog gebergte neêr, en neemen alles inê.
 Wat in de laagte woont, versmooren Mensch en Vee!
 De Blixem snelt door 't zwerk, slaat gloeiend door de wanden
 Van Kerken, trots gebouwd; doet gantsche Steden branden!
 Doodt Mensch en Vee, en zet, als in een oogenblik
 Het sterfelyk geslacht in d'allernaarsten schrik.

De Donder rolt door 't zwerk, dat's Aardryks Zuilen beeven,

De trotsche sterfeling tot siddering gedreeven
 Voor Godts geduchte Magt, vliedt in Spelonk en Kuil,
 Op dat hy, zo hy waant, aldaar 't gevaar ontschuil;
 Doch daar hoort hy al meê de woeste Stormen hollen,
 En, brullende, op 't gevaart' der zwarte Wolken rollen.
 De Herder, wien nog flus, geen angst, geen vreeze drong,
 Daar hy tot *Fillis* lof een vrolyk Veldlied zong,
 't Welk haar Bekoorlykheid zyn Min wist af te vergen,
 Ontvlugt het Veld, om zig in zyne Hut te bergen.

Zo veele angstvalligheên, zo veel verdriet en leed,
 En eindloos meer gevaar, sproot uit den Appelbeet
 Van Adam en zyn Gade, en drukt ons al te samen.
 Maar gantfch rechtvaardig; ja, dat moest Godts magt betaa-
 men.

Zyn goedheid loont het Goede, en straft het Kwaade altyd.
 All' wat Godt doet is wel; en dat de Zondaar lydt,
 Lydt hy niet onverdiend; den Mensch, oprecht geschapen,
 Verachtte Hem, en kwam zig al te snood vergaapen
 Aan een verboden Vrucht! die werkte zynen val;
 En na hem zondigt elk, die was of wezen zal.

Zyn dan op Aarde veel' rampspoedigheên, veel' kwaalen,
 De Mensch verdient ze, en ziet zig nog te mild bestralen
 Door 's Hemels dierbre Gunst; want tegens één verdriet
 Zyn honderd Zaaken daár, waar door men Heil geniet.

Vindt men één enkle Poel daar schaadlykheden woonen,
 Zyn gunst zal ons veel meer vermaaklykheden toonen,
 In heldre wateren, bevryd van vuig gediert,
 In klaare stroomen, waar het nat nooit troebel wierd,
 Maar, daar het Vischje zwemt en speelt en vrolyk spartelt:
 Meer plaats en waar Natuur op 't allerlieflykst dartelt,
 Dan daar zy kwynt en treurt. Maar even als de Zon
 Een zelfde Schynfel geeft op Poel en heldre Bron,
 Zo is Gods gunst gemeen, aangaande 't sterfelyk Leven,
 Aan allen, 't zy hun Geest, door goed of kwaad gedreven,
 Z g schikt naar zyn Gebod, of dat verwaarloost;
 Godt strekt den sterfeling ten algemeenen Troost.

Hy laat het Kwaad slegts zien, om 't Menschdom te doen vreezen

Voor alles, wat zyn magt het schaadlyk kan doen weezen.
En schaadt het dan den Mensch, zo strekt het hem ter leer;
Dat Hy 't Gebod betracht' van aller Heeren Heer.

ó Laaten we ons altyd in zyne Gunst verblyden,
En allen schyn van 't Kwaad, zo veel wy kunnen, myden.
Ontvlieden wy 't gevaar; laat ons het Hart geen Poel
Van gruwlen worden doen, onzuiver door 't gewoel
Van die Gedochten, die de Deugd altyd moet haaten.
Laat ons ons Hart voor Haar en Reden open laaten;
Dat Hoop, Geloof en Liefde een woonplaats daar in vind',
En Godt, die 't goede loont, ons als zyn' Kindren mindt.

HET HEIL IS IN DE HOOGTE.

*Het Onheil nimmer iemand treft,
Die Hand en Hart ten Hemel best.*

- „ De Vluggre Reiger stygt van de Aarde op snelle Vlerken,
 „ Zo haast zyn scherp gezicht een Onweër komt te merken,
 „ Dat al de Lucht verdikt, en nederstort, met kracht
 „ En yzelyk gedruis, eer men het had verwacht.
 „ Hy laat het Wolkgevaart beneên zig heenen dryven,
 „ Terwyl hy door de glans der Zon bestraaid mag blyven :
 „ Schoon hy den Donder hoort, schoon hy den Blixem ziet,
 „ Hy is in 't Licht verblyd, en 't Onweër treft hem niet.

Dus is, daar alles beeft, de vroomen wel te moede,
 Dus treft hem geen gevaar, dus kan zyn Deugd Gods
 Roede,

Daar zy de Boozen treft en zwaar kastydt, ontgaan,
 Het Aardryk sidder vryl by heft een Lofzang aan,
 Daar 't zondig Harte krimpt, daar't böos gemoed aan't wroe-
 gen,

De Straf vreest te ondergaan, die op het Kwaad zou voegen.
 Daar een Tiran verschrikt voor 't Onweër dat 'er ruischt,
 Is in 't ootmoedig Hart de waare Vreugd gebuist,
 En doet het, welgetroost, vervuld met rust en Vrede,
 De Godheid loven; op dat zy haar Magt bestede
 Ter tusseling van 't kwaad', ter sterking van het goed',
 Dat 's Hemels Hulp niet mist, in voor- of tegenspoed.
 Daar Nyd, daar snood Bedrog in 't boos gemoed zig bergen,
 Daar mag de vrees voor Ramp het Hart verschrikking ver-
 gen,

Dewyl 't geen uitkomst ziet, wanneer 't Gevaar genaakt;
 Maar daar de zuivre Deugd in 't needrig Harte waakt,
 Daar heerscht de zoete Rust, en 't streelend Vergenoegen;
 Daar! zal de Boezem niet, door Angst geteisterd, zwoegen,
 ð Neen, daar gaat de Liefde en Hoop en 't rein Geloof
 Geduurig als ten Rei, voor Waereldweelde doof,
 En zien altyd om hoog op Hem, die in den Hemel
 Zyn Troon gevestigd heeft, en al het Aardsch gewemel
 Van daar beschouwdt, zyn Oog, dat alles gade slaat,
 Op 's Menschen Handel vest, en kwaad vergeld met kwaad,
 Terwyl de Deugd, gekroond met Heil, zig mag verblyden,
 Wyl ze alles overwint wat ooit haar moog' bestryden,
 Men ziet de Boosheid zig verheugen in 't genot
 Van ydle zaaken, die de Reden zelf bespot,
 Men ziet haar als gerust dat niets haar werk kan stooren,
 Gods Goedheid hoonen, en naar Pligt noch Reden hoo-
 ren;

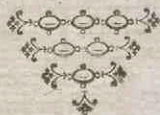
Men ziet haar treden op den Weg van Weelde en Lust,
 Men ziet al 't geen Godt haat, door haar gestreeld, gekust;
 Ze is trots, hoogmoedig, en vergeet geen Oogenblikken
 Te laten glyden, om de Oprechtheid te verstrikken;

Zy boezemt haaten stoet nooit iets dan onrecht in,
 En streelt haar woest Gevolg met hoop op groot gewin
 Van Aardsche Schatten, van verzadiging dier Lusten
 Die in het weeldrig Hart als op hun droefem rusten;
 Zy brouwt Kraakeel en Twist, en oefent steeds Geweld,
 Verbreekende het Recht, dat geenzins by haar geldt:
 Maar, zie den uitgang eens der geener die haar volgen!
 Zie 's Hemels Wraak met recht, op hun bestaan verbolgen;
 Zie hen verlegen, droef, en siddrend in den nood.
 Ja zie hen eindelyk van alle Rust ontbloot,
 Van allen troost ontzet; zie hen in Armoë zwerven,
 En, zonder Hoop van Heil, veelyds rampzalig Sterven.
 Zo volgt op hunne vreugd, die woest, die schandlyk is,
 Een Droefheid al te naar, wyl geen Behoudenis,
 Zig op doet voor hun Oog, dat aan den schyn bleef hangen,
 En 't weezentlyk genot der Zaak nooit heeft ontvangen,
 Geen vergenoeging wierdt gewaar, hoe 't daar naar zocht,
 Te vast aan Aardschen Lust en Ydelheid verknogt.

Gantsch anders is het met Deugdlievende gelegen;
 Zy treden nimmermeer ter zyde op slinksche wegen;
 Hun wellust vinden zy in 't oefenen van Recht;
 De Rust der Maatschappy is aan hun Doen gehecht;
 Zy weeren alle Kwaad zo veel zy 't kunnen weeren;
 Terwyl zy 't Hoogste Goed het allerhoogst waardeeren;
 Terwyl zy yveren voor de Eere en Magt van Godt,
 Met wiens geduchten Naam de Boosheid dikwils spot.
 Ze oordeelen niemand; zy bestraffen en vermaanen,
 Doch zagt en redelyk, veelyds met heete traanen,
 En biddende, om allengs de Dwaalenden te zien
 Op 't rechte spoor gebragt: op dat zy 't kwaad ontvlîen;
 Het kwaad der Zonde en Straf, 't welk anders hen zal treffen.

ô Mogten wy het Heil dat Deugd bezit, bezeffen,
 Elk zou haar volgen, niet bevreesd zyn voor gevaar,
 Niet Moedloos zyn in nood, al was hy nog zo zwaar.
 Laat ons beproeven wat wy hier omtrent vermoogen!
 De Deugd zal immers ons in haar gevolg gedooogen,
 Zo wy, haar Wet getrouw, steeds doen wat ze ons gebiedt;
 Zo trest ons het gevaar, hoe groot, hoe hev'ig, niet;

Zo neemen we onzen wyk tot Godt, de Hulp der Vroomen;
Zo hebben wy geen Ramp, geen Ongeval te schroomen;
Zo dekt ons de Almagt met haar Vleuglen van Genaâ;
Zo staart ons Oog op Godt, en gaat zyn' Wondren na;
Zo zullen wy, dewyl 't gemoed niets heeft te vreezen,
Van alle Wroëging vry, voor Onheil veilig weezen.
De Boosheid schrikke en beev' voor eenig ongeval,
De Deugd is steeds te vreë zo Godt het schikken zal.

DIE 'T LICHT KENT, EERT HET.

*De aanschouwing van het heilrykst Licht.
Verbeugd der Vroomen Zielgezicht.*

„ Der Voglen Vorst, die steeds de Laagte blyft verachten,
 „ En niet gewoon is in de Boschen te vernachten,
 „ Maakt op den top eens Bergs zyn Nest, en broet aldaar
 „ Zyn kiekens Veilig voor de Roofzucht en 't gevaar.
 „ Hier leerd hy 't jong gebroed op 't sterkste Licht te staaren
 „ En in de Zon te zien. Zo kan 't hem eevenaaren.
 „ Indien nochtans een jong zig daartoe niet gewent,
 „ Zo werpt hy 't uit, wyl hy 't niet voor zyn jong erkent.

De

De Mensch, zig schikkende in zyn omme-gang-en Handel
Naar 't Richtsnoer van de Deugd, zoekt in het Licht
zyn Wandel.

Zyn Daaden hebben met het duister niets gemeen;
ô Neen, dat schuwt hy, en men ziet hem altoos treên
Op heldre paden, die zyn' gangen niet verbergen.
Daar durft hy al 't gevaar van 't aaklig Donker tergen.
Hy heft grootmoedig 't Hooft om hoog, te wel bewust,
Dat niets hem deeren kan, daar 't Licht, dat nooit gebluscht
Kan worden, hem bestraaldt met zyn verheven luister.
Maar hy, die Deugd verlaat, en in het naare Duister
Langs kromme Paden treedt, vindt dat genoeg en niet,
Zo lang hy 't waare Licht en zynen glans ontvlieft.
Ach: zulk een Sterveling, te teêr, te zwak van Oogen,
Kan't heerlyk Licht der Deugd in 't Aanschyn niet gedoo-gen;
Hy haat het, houdt zig schuil, terwyl hy liever is
Een slaafsche Dienaar van den Vorst der Duisternis,
Dan van den Vorst des Lichts, den Oorsprongk aller Lichten,
Wiens glans den Hellschen Nacht, als 't hem behaagt, doet
zwichten;

Wiens Yver-Vuur, wanneer zyn Grimmigheid ontwaakt,
Het Rot der Boozen treft, en hen oneindig blaakt,
Wanneer de Rykaart, die zyn weelderige Dagen,
Welêer in Wellust sleet, de finert daar van moet dragen
Voor eeuwig, tot zyn straf, om dat by hem een Hond
Een gunstiger onthaal dan de arme *Laz'rus* vondt.
Gevoel met recht de smart van 't wroegende gewise,
Daar gy verstooten in de Hellsche Duisternisse,
ô Ryke Brasser! wordt gepynigd door den gloed
Van onuitleschbaar Vuur; het welk u wenschen doet,
Dat hy, dien gy versiet, zyn gunst u doe gevoelen
En, met één druppel Nat, uw heete Tong mogt koelen.
Vergeeffsch is deeze Wensch: treur eeuwig om uw Lot,
Terwyl gy *Lazarus* verheerlykt ziet by Godt,
Tot wien zelfs de Engelen in *Abrams* Schoot hem voeren,
Daar hem geen smaad noch smart, noch armoë zal ontroeren.
Zo smaakt de Mensch, die 't Licht, het Godlyk Licht bemindt,
Een allerzaligst Lot, en blyft des Hoogsten Vrind,
Schoon

Schoon hy op Aarde werdt versmaad, gehoond, gelasterd
 Door Duisterlingen, van het Licht der Deugd verbasterd,
 Die schoon zy waanen, dat hun welzyn nimmermeer
 Gekrenkt kan worden, en hun Schat hun Magt en Eer
 Doet groeijen, daar zy, trots, door Hoogmoed opgeblaazen,
 Hun Medemenschen, of verdrukken of verbaazen;
 Die schoon zy denken, dat hen nooit iets deeren mag,
 Nochtans rampzalig zyn; want nimmer ryst de Dag
 Van vrede in hun Gemoed, dat zy, om rust te geeven,
 Met Zaaken paaijen, die 't vermaak zyn van hun Leven,
 Als Brasfen, Zwelgen, en den Klank van Zang en Snaar.
 Maar ach! zy staaplen dus veel' Zonden op elkaâr,
 En dwaalen meer en meer langs onverlichte Paden,
 Zo dat zy eindelyk zig zelve zien verraaden,
 Door 't aaklig Donker, als 't hen in een naaren Poel,
 Den Poel des Doods neêrstort, en al hun snood gewoel
 Doet eindigen, terwyl hun straf begint te nadren.
 Hy, voor wiens Rechterstoel al 't Menschdom moet verga-
 dren,

Zal hen, die 't Duister hier beminden, te gelyk
 Van zig verstootten in het diepst van 't Helsche Ryk.
 Maar hun, die 't Oog der Ziel op 't Licht gevestigd hielden,
 En voor het Schrikbeeld van den Mammon nimmer kniel-
 den,

Zal hy geleiden in het Eeuwigblinkend Licht,
 Daar de Oorsprongk van 't Heel Al zyn Rykstroon heeft ge-
 sticht.

ô Gy, die door Gods Gunst, en onverdienden Zegen
 Den rang en 't hoog Gezag van Oudren hebt verkrégen,
 Gewent, als de Arend doet, uw' Kindren van hun Jeugd
 In 't Licht te zien, welks glans de Ziel altoos verheugd.
 Gewent hun gaê te slaan die onuitdoofbre stralen,
 Die de ongeschapen Zon geduurig neêr doet daalen
 Op 't vroom Gemoed, dat door 't Geloof veel verder ziet
 Dan 't Oog bereiken kan! Ai, voert hunn' Zinnen niet
 Door Donkre Daalen, daar de Snoodste Gruw'len waa-
 ren,

Om 't haast verleidend hart te strikken in het Gaaren
 Van

Van hunne Netten, daar het eenmaal in verward
 Zeer zelden uitgeraakt, maar worstlen blyft met smart,
 En nog gestadig vast en vaster in die strikken
 Gekneld wordt. δ Wie moet niet voor het Duister schrikken!
 Is niet de Dag voor elk het aangenaamst? zal 't Oog
 Zig niet verlustigen, als het de Zon om hoog
 Aan de Oosterkim beschouwt, na dat de Nacht moest zwich-
 ten?

En men ontvlucht dan nog het Licht van alle Lichten!
 Dat eeuwig straalt, en in de Ziel, die het bemindt,
 Een reinen gloed ontsteekt, die nooit verduistring vindt!
 δ Dat dan elk door 't schoon verrukt van zulk een Luister,
 Een affchrik krygen moog' van 't Zielverleidend Duister.

HET LICHT BELET ZYN WOEDE.

„ Het kwaad dat veld in 't Duister won,
 „ Verbergt zig voor het Licht der Zon.

- „ DeBosch-Leeuw, als deNacht hetAardryk komt te dekken,
 „ Verlaat zyn duister Hol, om langs den Weg te trekken,
 „ En loert op Roof, geperst door Honger, overal.
 „ Hoe ongelukkig dan, die hem in dat geval
 „ Ontmoet! voorwaar niets kan zyn Leven veilig maaken,
 „ Het Dier komt op hem aan met open Muil en Kaaken,
 „ Verscheurt hem gretig, en verzaadt zig met zyn Vleesch;
 „ Waarna het Licht het Dier ten Hoken jaagt, volvrees.

I. DEEL.

G

Zo

Zo breekt het Kwaad altoos in 't Duister, uit de Holen
Des Afgronds, daar 't bevreest voor 't Licht, in was
verscholen,

Zo zwerft het vryer langs den Aardboom, daar het loert
Op zynen prooi; dien het verslindt of met zig voerd.
De Vorst der Duisternis wordt dus met recht geleken
By eenen Leeuw, die, 's Nachts zyn schuilsponk ontweken,
Zyn Aas zoekt langs den Weg, of in het eenzaam Veld.
Zo wordt het Booze by de Donkerheid gesteld.

Waarom? het Duister is misaaglyk, draagt de Merken
Van Droefheid, Angst en Schrik, die op het Hart ook werken
Met grooter kracht by Nacht, dan als 't beminlyk Licht
Het Aardryk streelt en elk verheugt door zyn gezicht.
Der Boozen Rot, gewoon des Satans Juk te dragen,
Vindt dus in 't Duister meer, dan in het Licht, behagen.
Het schuwt de helderheid der Zonne, en wenscht den Nacht
Op zynen Troon te zien, om dus het kwaad in kracht
Te zetten, en als-dan zyn' Gruwelen te plegen.

Het duister is den Dief en Moordenaar genégen.

De Onkuifheid mint den Nacht en heerscht dan op haar
Troon.

De Dronkenschap ziet dan zyn kans ten hoogste schoon,
En de Overdaad wordt meê den ruimen Toom gegeven.
De Huichlery zegt dan het ingetogen Leven,
Dat zy gewoon is te doen blyken in den Dag,
Gantsch schaamteloos Vaarwel, nu ze Ondeugd plegen mag.
Hoe veelen zyn by Dag gewoôn met Deugd te leeven,
Als waren zy haar Wet altoos getrouw gebleeven,
Terwyl zy by den Nacht den Farizeewfchen Gryns
Verwerpen, en 't vernis van zo veel valschen schyns
Afveegen met her Kleed van 't albedekkend Duister.

oSnoodeschyndeugetd zien we u schaamteloos niet den Luister
Der Deugd bevlekken, als gy aan den Nachtdisch tiert,
En als een Wynpapijn het Feest der Ontucht viert?

Wy zien 't, en kennen u, die by 't Getal der Vroomen
Den Rol der Godsvrucht speelt, waar toe gy u volkomen
Te voegen weet, als gy met zuchten en geklag

Het Kwaad, kwanswys, betreurt, dat in uw heerschen mag;

Als

Als gy van Liefde, van Geloove en Goede Werken
 Gewaagt, die, zo gy zegt, uw Hart fomtyds versterken
 Om 't Kwaad te keer te gaan. Hoe dikwilszucht gy niet,
 Wanneer gy iemand van zyn Pligt afwyken ziet,
 En éénen Voetſtap maar van 't Pad der Zeden dwaalen?
 Gy zucht, en zegt: „helaas! hoe dier zult gy betaalen,
 „Doemwaardig Sterveling! 't verzuim van Gods Genâ,
 „Waar naar gy wifchen zult op 't leſt, maar al te ſpâ.
 Ook zie 'k u de eerste plaats in 't Kerkgeſtoelt begeeren,
 En recht Godvruchtigen van zulk een zitplaats weeren,
 Als kwam hun die niet toe, als hadt gy 't recht alleen,
 Om 't allernaafte tot den Predikſtoel te treên.

Dan knikt ge op ieder Woord des Leeraars, en beſtraffen;
 Als of gy zegt „Zo zal de Hoogſte u recht verſchaffen,
 „ô Boozen”, onder wier getal gy u niet telt.

Maar, ſchoon gy ſteeds den Stoet der Deugd verwaand
 verzelt,

ô Snood Gebroedſel, met een Schaapenvacht omtooogen!
 Ge ontgaat de Toezicht nooit van 't Eeuwig Alvermogen;
 Geenzins; die ziet door dat Schynheilig Dekfel heen,
 Tot in uw Godloos Hart, daar nooit een ſtraal in ſcheen
 Van waare Zucht tot Deugd en onbevleete Zeden.

Ziet men zelfs geen Leviet de Menſchlykheid vertreden,
 Daar hy zyn Broeder op den Weg ziet half vermoord,
 Beroofd door kwaad geſpuiſ, daar hy zyn klagten hoort,
 Die hem de ſnarte van zyn' wonden af kan perſen.
 Hoe! zal de elendige zig niet door hem verversen,
 Door hem verbonden zien? ô Neen hy gaat voorby,
 En laat hem in zyn bloed omwentlen aan zyn zy!

Helaas! zal dan die Man, door den Leviet verlaaten,
 Hier ſterven ongetrooft? zal niemands Hulp hem baaten?
 Ja; ſchoon hem de Leviet meêdogenloos begeeft,
 Een ruw Samaritaan, die meêr gevoelens heeft
 Van Menſchlykheid in 't Hart, zal hem niet laaten ker-
 men

In dien bedroefden ſtaat, maar zyner zig erbermen.
 Daar is zyn Troofter! die, bewoogen met zyn ſnart,
 Hem op den Ezel tilt, meêdogende van Hart,

En hem ter Herberg voert, verbindende zyn Wonden,
 Die op zyn Zalving reeds verzachting ondervonden.
 Zie daar d'elendigen verkwikt, te regt gebragt,
 Beveiligd voor 't gevaar des Doods, en weêr in kracht.

Wiens Daad is nu het best? wien zal men 't meeste roemen?
 De Daad van den Leviet zal ieder een verdoemen,
 Als Onbarmhartig, daar men den Samaritaan
 Altoos zal pryzen om het Goed, door hem gedaan.

ô Schuwt de Huichlerye en al haar duistre Werken;
 Vliedt al het Kwaad, dat zig door 't Donker ziet versterken,
 En zoekt Gods Aanschyn, dat u altoos door zyn Licht
 Geleiden zal, ô Mensch! tot uw' voornaamsten Pligt,
 Bestaande alleen in God, van gantscher Harte en Zinnen,
 Het hoogst, uw Naasten als u-zelf, getrouw te minnen.
 Zo zal u 't Eeuwig Licht noch eens zyn toegedeeld,
 Daar 't aaklig duister nooit verderf of rampen teelt.

IN GEWENSCHTE HAVEN, VERGEET MEN 'T GEVAAR.

*De Zeeman vindt na Last weér Lust,
Geraakt by ter gewenschte Kust.*

- „ Om winst bezeilt Matroos de verstgelegen stranden;
 „ Bezoekt, om winst alleen een menigte van Landen;
 „ Om winst beploegt hy steeds den ruimen Oceaan;
 „ Braveert en Bank en Klip; ontziet geen Lucht Orkaan,
 „ Noch't woeden van deZee, noch't worstlen met de winden,
 „ Tot dat hy, naar zyn wensch, een Rustverblyf mag vinden;
 „ Wanneer hy vrolyk juicht, na veel geleden leed,
 „ Terwyl hy 't grootst Gevaar en Ongemak vergeet.

De Waereld is een Zee, waarin het Menschlyk Leven,
Gelyk een Schip, nu her- dan derwaarts wordt gedre-
ven;

Nu zeilt het voor den Wind, dan sleeft, eer men 't vermoedt,
Een ys'lyk Onweer op van Ramp en Tegenspoed.

In 't midden van zyn Vaart, als 't voortstreeft naar genoegen,
Als 't ryklyk voordeel vint, door onophoudlyk ploegen,

Als 't op zyn wensch in 't kort vervulling denkt te zien,
Komt dikwils een Orkaan het zyn Besluit verbiên;

De Mensch vormt zig veeltyds Denkbeelden, die verdwynen,
Zo haast zyn Levens-Zon door geene Wolk kan schynen

Van onvoorziën gevaar; hoe-dikwils ziet men niet,

Dat, als men blydschap waagt, men valt in zwaar verdriet.

Men zwoegt, men flooft, men draaft om niëtige ydelheden,

Men wenscht zyn Tyd in Vreugd, elks doelwit, te besteeden:

Maar tusschen Vreugd en Vreugd is zeer veel onderscheid.

De een haakt naar Vreugdgenot, dat in het Aardsche leit,

En de ander, schoon hy niet dan schaars zig komt te ontdek-

ken,

Wenscht niet dan waare Vreugd, die Deugd hem kan verwek-

ken,

Maar geen van beiden wordt naar 's Menschen zin gefinaakt.

Waet in het ondermaansche is alles onvolmaakt.

Gelukkig, evenwel, hy, die in 't voorgevoelen

Der meest volmaakte Vreugd zyn Heilwensch blyft bedoe-

len.

Die Mensch, wat ongeval zyn zwakke Levenskiel

Ooit dreigt of overstormt, houdt een geruste Ziel.

Daar hy, die, afgedwaald van 't Pad der Zuivre Zeden,

Zig zelf te dwaas verloopt in ongebondenheden,

Nooit zonder wroeging is, nooit zonder Zielsverdriet;

Ach! zulk een Mensch bemindt zyn eigen welzyn niet.

Hy draagt zyn zorgen op en ydele gedachten

Aan vleeschelyk vermaak, dat hy alleen blyft achten.

Hy oogt op Wellust, op Gemak, op hoogen Staat,

Op Rykdom, of wat meer zyn wensch en Lust verzaadt.

Terwyl hy d'eëlsten Schat het dierbaarst Heil laat vaaren,

En eenen staat begeert, die niet dan rouw kan baaren,

Die

Die niet dan droefheid wekt, by Wanhoop, Angst en spyt,
Terwyl de vrees voor straf zyn bang gemoed bestrydt.

Die dwaaze Sterveling bestiert het Schip zyns Levens
Geduriglyk verkeert; en Zee en Winden tevens
Verbrecken eindelyk de Kiel, die op een Plaat
Van Onrust, of een Klip van Hartewee vergaat,

Maar gy, wier Zielgezig de Waare Vreugd ontdekte,
Daar zy gestaag van verre u 't heerlyk doelwit strekte,
Dat gy beschieten moest, om met een bly gemoed
Te roemen op het Loon, dat d'arbeid ruim verzoet;
Gy, welbewusten, die, in spyt van alle Rampen,
Waarmede uw Levenskiel geduurig heeft te kampen,
Gymist de Haven-nooit, waar naar uw wensch zig strekt,
Neen, gy bezeilt haar bly, wat Stórm ook wordt verwekt,
Om u, waar 't mogelyk, die Haven te doen misfen;
Maar die dat Schip bestiert kan nimmer zig vergisfen;
Het Eeuwig waakend Oog draagt Zorg voor uwe Ziel,
Al stormt het nog zo fel, al breekt de zwakke Kiel
Uws Levens door een Ramp, eér gy het kunt vermoeden;
ó Neen, dan eindigen uw Zwaarste Tegenspoeden;
Dan streeft uw Geest, bevryd van Aardfchen last en lust,
Ter Hemelhaven in, daar zy in vreugde rust.

't Is dan noodzaakelyk, om tot die Vreugd te raaken,
Dat gy Godvruchtigheid en Deugd houdt voor uw Baaken,
Dat gy de regte streek der Reden nimmer mist,
En u aan 't valsche Licht der Schyndeugd niet vergist,
't Welk door zyn Schemering uw Vaart gewis zou hindren,
En de Eedle Hoop op Rust en waare Vreugd vermindren,
Dat Godt uw Noordstar zy, dat gy uw Zielkompas
Naar zyn Verschyning stelle, op de ongestuime Plas
Der Waereld, volgevaar, 't welk, by 't gestaag verheffen
Der Stormen van 't geval, den Stervling weet te treffen.
Elk Mensch geniet zyn deel daar van, schoon ongeelyk.

Hy die het Al bestiert, der vroomen Troost en Wyk,
Schikt ieders Levenslot; maar hun, die hem beminnen,
Doet hy zyn Liefde zien, zyn dierbre Gunst gewinnen;
In Hem, in Hem alleen berust de hoogste Vreugd,
Het waar genoeg, dat een zuivre Ziel verheugt.

Hy, Hy is 't eenig Al, dat alles gaf zyn weezen;
Die Hem volmaakt bezit, heeft nimmer iets te vreezen.
Gelukkig is de Mensch, die, door zyn Hand geleid,
Bewaard wordt voor 't Gevaar, dat zig alom verspreid,
Want, daar zyne Almagt blinkt met zyne Goedheid tevens,
Daar smaakt de Ziel, vol Vreugd, de Waare Vrucht des Levens.
Daar straalt het helder Licht der Zaligheid, zo schoon,
Dat alle Zonden-Damp verderf-kraft wordt verboon.
Daar kan 't onsterfkyk deel vergaan, noch Schipbreuk lyden,
Maar zal zig eindelyk aan de Eeuw'ge Kust verblyden.

'T HOOGST VERHEVEN, 'T MEEST TREFBAAR:

*De Storm breekt eêr een Ceder, dan
Een laagen Plant, die buigen kan.*

- „ Wanneer een Stormvlaag, in haar woede niet te toomen,
 „ Haar krachten toont, zyn steeds de hoogst verheven Boo-
 „ Het naast aan hunnen Val: Naardien de sterke Wind (men
 „ Op hunnen breeden kruin het beste vatten vindt.
 „ De zwaarte van den top, naar eene zy gedreven,
 „ Komt eindelyk den Stam een krak, een breuk te geeven,
 „ Of maakt den Wortel los; daar valt de Boom dan neêr;
 „ Maar 't laag Gewas, dat buigt, verheft zyn toppen weêr.

Zo ziet men, dat veelêr de hoogverheven Staaten
 Aan rampen bloot staan, dan die nedrig en gelaaten,
 Naar geen vermaardheid staan, noch Titelen, noch Pracht:
 Hoe veele Vorsten zyn onschuldig omgebracht,
 Om geene Reden, dan dat zy te hoog verheven,
 In 't Oog van anderen, door heerschezucht aangedreven,
 Te magtig wierden; daar nochtans 't vermogen niet
 In staat is, dat het zyn vernedering voorziet.
 Een trotsche Dwingeland zal 't zelfde Lot genieten,
 En zyne Staatzucht, meest in de uiterste verdrieten
 Gedompeld, al te laat beklagen, als de Wraak
 Zyn Magt betoont en breekt, en neêrvelt met vermaak.
 In alle Zaaken, wil men ze eens oprecht beschouwen,
 Moet men zig nimmermeer op 't los geluk betrouwen,
 Dat meest den Sterveling hoogmoedig maakt, daar 't Lot,
 Weêr naderhand, als 't hem ongunstig wordt, meê Spot.
 De Fabel-Keuwen, ook hoe dom en onbedreven
 In waare Zeden, zyn alreeds in 't tegenstreeven
 Der Trotsheid waakzaam en oplettende geweest;
 Daarom is 't dat men meer dan één Verdichtfel leest
 't Welk toont hoe Hoogmoed zig en andren kan bederven.
 Zo doet die Drift alleen een wulpschen Jongeling sterven,
 Die Spoorloos en Ontzind de Paarden van de Zon,
 Aan 't hollen hieip. Zie daar dien trotschen Faëton
 Gestraft, daar hy, op 't lest door 't Blixenvuur geslagen,
 Stort in den Eridaan uit den verbroken wagen.
 Zo ziet een *Ikarus*, op wasche vleuglen stout,
 Zyn Hoogmoed snuiken, daar hy ploft in 't grondloos zout,
 Door kracht van 't Zonnevuur, dat hy met smeltbre Vlerken
 Te na kwam, toen hy niet op 's Vaders Les wou merken,
 Die veilig 't Middenpoor op zulke Vleuglen hield,
 En 't ook zyn Zoon beval, wiens Trotschheid hem ontzielt.
 De Mensch tracht altoos naar gezag en hooge staaten,
 Schat de Bezitteren derzelve bovenmaaten
 Gelukkig, maar hy merkt niet op den zwaaren last,
 Gevaar en Tegenpoed en kwelling, daar aan vast.
 De Stormen treffen eer 't Paleis van eenen Koning
 Dan laaggebouwde Hut en armen Landmans Woning.

Men zoek de Veiligheid in trotsche Zaalen niet,
 Vol Praalfieraaden, daar het Oog zig blind op ziet.
 Daar woont veelytys Verraad en Moordery, en Schennis,
 Daar heeft men aan de Deugd of geen of weinig kennis;
 Daar tuimelt de Onrust, nooit vermoeid, van steet tot steet,
 En sleept altoos een Stoet van bittere kwaalen meê,
 Die men in laagen staat en rang niet heeft te vreezen.
 Hy, dien het goed Geluk een Amptloos Man doet weezen,
 Wiens Inkomst en Bestaan het nodige hem geeft,
 Leeft veel geruster, dan de grootste, die 'er leeft,
 Zo vergenoegzaamheid een plaats vindt in zyn Zinnen.

De Staatzucht, vlammente om in hoog Gezag te winnen,

Staat haar' Beminieren die gunsten nimmer toe,
 Die zelfs een Landman, schoon, door zwaaren arbeid moê,
 In 't zweet zyns Aangezichts gestaag zyn Brood moet eeten,

Aan de Albezorgende Natuur heeft dank te weeten.

Die hem bedeedt met veel gezonder drank en spys,
 Dan die den Vorsten, op een vreemde trant en wys,
 Gestag wordt opgedischt: En, ziet hy onder 't drinken
 Uit eene houten nap, geen Goud of Zilver blinken,
 Hy vreest ook niet, dat in de Gouden Schaal, de Wyn
 Mischien vermengd is met een doodelyk venyn.

Het zuiver Water lescht zyn dorst, kan hem vernoegen.

Al moet men om de kost steeds werken, zweegen,

Men leeft nochtans gerust, wanneer men met zyn Lot
 Te vrede is, en zig voegt naar 't wys bestier van Godt.
 De Rampen zullen dan een nedrig Hart niet treffen.
 Maar, die zig zelf te dwaas uit Trotsheid wil verbeffen,
 Wacht' zynen Val eerlang, die hem gewis genaakt,
 En hem met schaamte en Schandê ook ongelukkig maakt.
 Voorwaar de Nedrigheid voorkomt veel Tegenspoeden;
 Door haar kan men zig steeds voor veel Gebreken hoeden.

Zy wekt geen Wangunst, noch zy brouwt Verwydering
 By Vrienden, wyl het deel, dat zy van Godt ontving,

Haar

Haar vergenoegen kan, en zy, door slinksche strecken,
Tot schaa haars Naasten, nooit het Hoofd poogt op te stee-
ken.

o Wierd de Needrigheid van elk betracht, dan zag
Men 't Snood Bedrog gestuit, dat toeneemt dag aan dag.

WEL EN WIS GETROFFEN.

*Hy, die de Oprechten drukt en plaagt,
Wordt door Gods wraake in 't eind belaagt,*

- „ Een Woud-Wolf, ziende een Schaap van verr' te rust gele-
gen
„ In schaduw van een Boom, loopt toe om roofte plegen,
„ En acht het reine Dier zyn prooi; maar al te vroeg:
„ Want zyn begeerlykheid betaalt hy duur genoeg:
„ Een Jager, daarom trent in 't kreupelbosch verschoolen,
„ Hem ziende, spant zyn Boog, en mikt om niet te doolen,
„ Zeer wel op 't roofziek Beest, beschut de Onnoozelheid,
„ En treft den wreeden Wolf, dien hy ter neder leit.

Zo

Zo word de List, gewoon zig met Geweld te paaren,
 Veelyds ontdekt; zo zien de Vroomen zig bewaaren
 En redden uit den Nood, door God, die voor hen waakt,
 't Geweld der Boozen stuit, en al hun woeden staakt.
 De Oprechtheid wordt veelyds belaagd door List en Logen;
 Maar die 't Bedrog bemindt, wordt door 't Bedrog bedrogen.
 Te lang misbruikte Deugd, hoe fel gehoond, belaagd,
 Hoe listig onderdrukt, hoe wreed vervolgd, geplaagd.
 Wordt, schoon haar geene Hulp, geen Redding schynt te
 baaten,

Nochthans door 't Toeverzicht des Hemels niet verlaaten;
 ô Neen, de Hoogste is haar een Hulper, in den Nood;
 Hy redt haar uit gevaar; hy hoed haar voor den Dood.
 Hy, hy ontdekt terstond de snoode Wolventreeken
 Der zulken, die de Deugd naar 't zuiver Harte steeken.
 Hy is het, die 't Geweld der Boozen op één stond
 Verbreeken kan; Hy is 't, die Lasterzucht den Mond
 Kan stoppen, en 't Bedrog met éénen slag verpleiten.
 Alschoon de Boosheid zig niet bind aan Recht of Wetten,
 Zy moet toch zwichten als Gods Vinger haar bepaaldt.
 Hoe duur heeft zy niet steeds haar snood Bestaan betaald!
 Men zie in 't heilig Woord haar werking, haar vermogen;
 Men merk haar list, gestaafd door snood Bedrog en Lo-
 gen;

Men zie haar heerschen met een schrikkelyk Geweld.
 Maar ook men neeme in acht hoe ze eindlyk wordt bekneld,
 En in den Strik verward, dien zy voor andren spreidde.
 't Gaat vast, oprechte Deugd gaat onder Gods Geleide
 Gerust en zeker, langs den allernaarsten Weg.
 Niets kan haar hinderen. Geen listig Overleg,
 Geen woest Geweld durft haar, gedekt door 's Hemels hoede,
 Belaagen. Zy gaat voort gerust en wel te moede,
 Al ging ze ook door het Dal der schaduwe des Doods,
 Zy bleef, door Godt bewaard, alle onheil buiten schoots.
 Hoe vaak werdt David wel verstrikt in Sauls Laagen;
 Waaruit hy altoos werdt gered naar Gods behaagen,
 En in een staat gesteld, die verr' van 's Konings magt,
 Hem volle vryheid schonk, en aanzien, moed en kracht.

Godt

Godt was zyn Helper, en de Richter zyner Zaaken.
 En schoon hy Saül zelf zeer ligt had konnen maaken
 Tot zyn gevangenen, nog deed hy zulks niet, neen.
 Zyn Deugd was met den Ramp des Konings niet te vreên,
 Maar met zyn Welvaart, zo die hem maar siegts wou geeven,
 Als Onderdaan, een vry, gerust, en vreedzaam Leven.
 Wat toch was Saüls Lot in 't eind? Hy, afgewoed,
 Vergiet wanhoopig zelf op Gilboa zyn Bloed.

Daar hy, gedwongen voor zyns Vyands magt te wyken,
 In eigen Degen valt en tevens op de Lyken
 Van drie verslagen Zoons; waaronder Jonathan,
 De Vriend van David, en een recht Godvruchtig Man.
 Zal David juichen, nu de Koning ligt verslagen?
 ô Neen, hy zal den Ramp van Israël beklagen,
 En zyner Helden Dood beweenen, lang genoeg.
 Zie dus hoe dat de Deugd en Boosheid zig gedroeg.

Maar zie nu mede hoe dat David, lang verstootten,
 In Saüls plaats gekroond, van alle Altaargenootten
 Des waaren Godtsdiensts wordt verheven op den Troon
 Van 't Isrelitisch Ryk, zyn zuivre Deugd ten loon.
 Zagtmoedigheid was hem gelyk als aangebooren;
 Zo dat dan zyn Geslacht door Godt was uitverkooren,
 Om steeds te heerschen, tot daar uit ten voorschyn kwam,
 De grootste Koning, die den Staf in handen nam,
 Om al het Aardryk naar zyn Wetten te regeeren,
 En Jood en Heiden zelfs volmaakter Deugd te leeren,
 Dan David ooit bezat, want schoon hy naar het Vleesch
 Uit Davids Afkomst sproot, bleek 't klaar, wyl 't Godt
 bewees,

Dat Hy van Eeuwigheid Gods Zoon was. All' zyn' Wer-
 ken

Betruigen zulks, en elk kon deeze Waarheid merken,
 Schoon 't overheerd gebied van 't blinde Jodendom,
 Hem niet voor Vorst achtte, om dat hy geen 't roon beklom.
 Zyn Ryk was geenzins Aardsch, zyn Troon is in den Hemel;
 Van daar ziet hy ter neêr op 't ondermaansch gewemel,
 Daar hy den zynen kent, regeert, en onderhoudt.

ô! Die dan op dien Vorst, en zyn Bestier betrouwdt,
 En

En zyne Wetten eert, zal, ondanks al het woeden
Der Boosheid, zig door Hem gestadig zien behoeden.
Hy is oprecht in al zyn' werken, en al 't geen
Hy doet stemt met zyn Magt en Luister overëen.

TUCHT BESCHERMT ONNOZELHEID.

*Houdt Tucht Baldaadigheid in toom,
Dan heeft Onnozelheid geen schroom.*

„ De Jagthond poogt het Schaap in zyne Rust te stooren,
„ Daar 't vreedzaam graast, gewoon zyn's Herders stem te
„ Die 't echter altyd niet alleen bewaaken kan (hooren,
„ Maar 't Beest heeft evenwel geen nood. De wakkre Man,
„ De Meester van den Hond toont billyk zyn vermogen,
„ En wil de Dertelheid niet van dat Dier gedoogen,
„ Hy houdt het Zeel wel vast, betoond dus met bescheid,
„ De Driften van den Hond. en hoedt de Onnozelheid.

I. DEEL.

H

Zo

Zo wordt de Deugd, hoe zeer men haar ook poogt te kwellen,
 Altoos behoed door 't Recht, dat zy zig ziet verzellen.
 Zy kreunt, deswege zig aan Ramp noch Ongeval,
 Bewust dat ze in haar' staat wel veilig blyven zal.
 Maar werdt 'er geene Tucht, geen Recht op Aard gevonden
 Baldaadigheid had haar allang geheel verslonden.
 Nu wordt zy slegts bespot door haare Weérparty,
 Die haar wel aanblaf, en beledigt van ter zy',
 Doch door de vrees voor straf gedwongen wordt te wy-
 ken.

Gerechtigheid, die haar vermogen wil doen blyken,
 Ter hoeding van de Deugd, toomt dus door Tuchtiging
 't Baldaadig woelen van den wreevlen Sterveling;
 Op dat en Orde en Rust op 't Land en in de Steden
 De hoogste plaats bekleên, en de Ongeregheden
 Zig dempen zien, terwyl het Heil des Volks vermeêrt,
 En men de waare Deugd in Vrede en Eendragt eerdt:
 Nog al te veel verloopt de Jeugd zig in haar woelen,
 Wanneer zy door den Wyn verliest al 'twaar gevoelen
 Der Reden, en haar Pligt niet opvolgt, daar zy gaat,
 Met haare Drift alleen, al te onbedacht, te raad'.
 Hoe dikwils wordt het Hart bedorven en de Zinnen,
 Door ongebondenheid van Zeden te beminnen!
 Hoe dikwils wordt alsdan een Jongling onbedacht
 In 't uiterste verdriet, den droefsten Ramp gebragt;
 Eén uur verkeerd besteed, één uur al te ongebonden
 Te Godloos doorgebragt, word vaak daarna bevonden,
 Al de Eer, den goeden Naam, ja 't Leven somtyds wel
 Gerooft te hebben van een toemeloos Gezél.
 Gy, die uw' Kinderen bemindt als waardige Oudren,
 Verhindert zulk een Ramp! de Last legt op uw Schoudren
 Van 't Heil te staven, dat de nooit besmette Deugd
 Door braave Daaden wil uitdeelen aan de Jeugd.
 Beklaaglyk is het, dat veele Oudren anders denken,
 En hunne Kinderen verkeerde Gaven schenken,
 Hun vryheid geeven, om te volgen, zonder schroom,
 De Driften van hun Hart, heen hollend zonder toom.

Hoe

Hoe zult ge u op het laatst die Handelwys beklagen!
 In plaats van dat de vreugde, in afgeleefde Dagen,
 Uw Hart vervullen zal om 't welzyn van uw Kroost,
 Hoort gy hun vloek en mist hun onderstand en troost.
 Wiens schuld is dit? voorwaar, gy, door verkeerden Handel
 Hun 't spoor bereidende van averchtsen Wandel,
 Hebt niemand dan u zelf te wyten, dat gy niet
 Dan Droefheid aan uw Kroost met Ongenoegen ziet.

Maar gy, ó Oudren! die de Harten van uw' Kindren
 Aldus bestierd, dat hun geen Dwaaze Daaden hindren,
 Gy ziet uw Grysheid door hun Deugd met Eer gekroond;
 Terwyl 't Genoegen om hun Heil uw Hart bewoondt.
 Voorwaar de Opvoeding is de Grond van Goede Zeden
 Of Kwaade, naar de Zorg, die de Ouderen besteeden,
 Om 't Hart van 't Jeugdige Kroost te buigen, naar hun
 zin,

Men weet, het kwaad sluipt nog te vroeg van zelf'er in;
 En daarom kan men nooit de Deugd te hoog verheffen
 Voor 't Oor der Kinderen, om 't waare wit te treffen.
 't Verschilt onëindig, of de tegenwoordigheid
 Der Jeugd in Zaaken ziet, den Ouden zelfs ontzeid,
 Dan of zy voor haar Oog een Tafereel ziet maalen,
 Waarin de Godsvrucht blinkt met levendige straalen.
 't Scheelt veel of Woestheid in der Oudren Zeden deelt,
 Dan of Bezadigdheid der Kindren Neiging streelt.
 Zyn de Oudren dom, het Kind zal zelden Wysheid min-
 nen.

Waarom? men drukt haar Beeld niet in zyn' teedre Zinnen;
 Men schetst haar Schoon niet af voor 't Kinderlyk Vernuft;
 En 't Kind blyft lomp, en woest, of wordt geheel verzuft.
 De Jongeling weet niets, en 't geen het Licht der Reden
 Hem leert, straalt zelfs niet door in zyn gedrag of Zeden.
 Hy kent geen Godsdienst, noch geen Wetten van zyn Land;
 Heeft van de Zeden en Gewoonten geen verstand.
 Der andre Volkeren, die 't Waereldrond bewoonen,
 En de Oudheid kan, hoe Oud hy wordt, hem niets vertoonen
 Of 't is hem onbekend. Hy eet, en volgt zyn Lust,
 En slaapt. Zie daar, waarin al zyn Vermaak berust.

Toomt, Oudren! dan al vroeg de Driften uwer Kindren,
Geleid hen tot de Deugd, zo zullen ze u nooit hindren;
Scherpt hun de Godsvrucht in, die het Begin verstrekt
Der Wysheid, die in 't Hart de waare Vreugd verwekt.

STIL EN WAKKER.

*Die stilte paart met wakkerheid,
Vindt zig een Heilzaam Lot bereid.*

- „ De Kraan, op dat hy tot zyn Oogwit moog geraaken,
 „ En zig niet zal verraan door een ontydig kwaaken .
 „ Houdt in zyn Bek een steen, als hy een streck doorkruist,
 „ Alwaar hy weet dat veel' Roofvogels zyn gehuist.
 „ Dus komt hy stil, by nacht, ter plaats daar hy wil weezen;
 „ Door zyn stilzwygenheid heeft hy geen kwaad te vreezen :
 „ Hy dryft met wakkren spoed zyn Vyanden voorby,
 „ En blyft op deeze wys van hun vervolging vry.

Zo kan Stilzwygenheid een Man te stade komen,
Die zig de uitvoering van een Zaak heeft voorgenomen.

Zyn Zorg houdt hem gestaag in wakkre Beezigheid;
Maar stil, op dat hy zig niet met een Uitflag vleit,
Die niet gelukt, als by zyn aanslag ziet gebroken
Door al te veel gerucht. Wat wordt 'er Lof gesproken
Van zulke Mannen, die, door een bedaarden Geest
Bestierd, voorbeelden aan het Menschdom zyn geweest
Van Wysheid en van Deugd. Men hoort veel Helden roemen

Om hun stilzwygenheid, die een der eelste Bloemen
Uit Wysheids Lusthof is. De wyze denkt altyd,
Maar spreekt slegts, daar het voegt, en Pligt en Reden lydt.
Hy maakt zyn werk om veel te zien en veel te hooren;
Want Godt Schiep aan den Mensch twee Oogen en twee Ooren;

Doch niet meer dan één Tong, die nog verborgen ligt
In 't midden van den Mond, op dat ze in haaren pligt
Bedwingelyk zou zyn, en nimmer roekloos stryden;
Waarom ze ook voor zig heeft twee welgevoegde Ryen
Staketsels, sterk genoeg; behalven dat nog twee
Bolwerken haar met kracht doen blyven in haar steê:
Waarin 't haar is vergund zig matiglyk te roeren,
En als het past alleen. Het hoogste Woord te voeren
Is nimmer pryslyk; en, indien men spreken moet,
Dan is het beter dat men zulks ómzichtig doet
En spaarzaam; dat men zig uitdrukt in weinig klanken
Van Woorden, dan dat men, als zat men op de Banken
Van 't Kinderschool, een reeks van Woorden zonder zin,
Uitrafeld, en het end dan nog neemt voor 't begin.
't Is aller Menschen Pligt niet veel maar wel te spreken.
Het snappen is geenzins de minste der gebreken.
't Brengt dikwils Rampen voort, die ondoorkoomlyk zyn;
't Is voor de Rust veelyds een doodelyk venyn,
't Hitst Volk aan Volk, en teelt een bitter Ongenoegen.
't Bevekt de braafften, en verëert door 't kwalijk voegen

Van

Van Vriendschap en van Haat, het Hef des Volks, dat, stout,
 Zyn Lot aan één, die veel te snappen weet, betrouwt.
 ô Tong! wie teugelt u? gy baart veel wrange vruchten,
 Die gantsche Landen vaak om Tegenspoed doen zuchten.
 Hier lastert en bestrydt gy Gods geduchte Magt;
 Daar wordt een wettig Vorst door u gehoond, verächt;
 Weêr elders, onder schyn van Godsvrucht aan te preeken,
 Weet gy het Vuur van Twist in Kerk en Staat te ontsteeken,
 En overal doet gy uw Naasten hoon-op hoon,
 En smart op smarten aan; gy voert den Nyd ten Troon,
 En schopt Vertrouwen weg; besmet de Zuivre Zeden,
 Beschimpt de waare Deugd, en schandvlekt zelfs de Reden.
 Niets is 'er daar gy niet een Lasterpyl op schiet.

Maar raak de Wysheid, tot haar smart, te vinnig niet,
 Of vrees haar, die wel ligt uw woeden zal betoomen.
 Doch altoos schynt gy haar wel allermeeft te schroomen.
 Belaagt gy haar, gy doet het stil, en houdt u schuil,
 Ontvlucht het daglicht, krast in 't donker, als een Uil,
 Bevrees dat anderzins de Wysheid, zonder draalen,
 Uw Logentaal zou door de Waarheid agterhaalen.
 Hoe wordt een Lasteraar geschandvlekt, als de Deugd,
 Door hem beklad, zig zelf in Zegepraal verheugt
 Om haare Onnozelheid, die, hoe door hem bestreden,
 In 't einde Dagklaar blinkt met onbesmette Zeden,
 Die geene Nevelen van bitse Logentaal
 Bevleken kunnen; maar het allernoodst onthaal
 Der Ondeugd wederstaan, haar zelf doen schaamrood wyken,
 En haare Arglistigheên op 't allerduidlykst blyken.
 Zo deinst Kwaadsprekenheid en Logen heen, beschaamd,
 En vol van spyt; zo wordt het werk, door haar beraamd,
 Verbroken, en zy zien hun Aanslag gantsch mislukken.

ô Jeugd! betoom uw Tong, wil nooit de Deugd verdrukken
 Door inoode Lastering en Logens: neen, zoo niet;
 Volgt haar geboden, dan bevrydt ge u voor verdriet.
 Dan zult gy naar haar Les, uw Tong altoos beteuglen,
 Dan geeft ge u Woorden niet, maar uw gedachten vleuglen,
 Om op te stygen tot den Oorsprongk van het goed,
 Waarin men al het geen men wenfchen kan ontmoet,

Ja dan zult gy al 't Aardsch voor ydelheden kennen,
U aan de zachte Wet der schoone Deugd gewinnen,
En ondervinden dat een stille en wakkre Geest,
Van all' zyn Poogingen gewenschte vruchten leest.

REIN EN WERKZAAM.

*De Wellust is aan Luiheid vast,
Maar Werkzaamheid by Reinheid past.*

- „ De nyvre Zydeworm, voelt zy haar eind genaaken,
„ Zal alle Onreinigheid van 't kleine Lichaam slaaken,
„ En weeft zig zelve een Graf; zy werkt by Nacht en Dag,
„ Tot dat zy 't heeft voltooid en daar in rusten mag.
„ Zo wil zy met een rein en zuiver Lichaam sterven.
„ Terwyl zy, 't geen zy werkt, den Mensch tot nut doet erven.
„ In al haar Arbeid is, haar Zuiverheid te zien;
„ Op dat de Mensch zig daar met voordeel van bedien.

Gelukkig is de Mensch, die met beraaden Zinnen,
 De oprechte Zuiverheid standvastig blyft beminnen.
 Maar, wie, wie leeft 'er, die zig rein van Hart bevindt,
 En niets, dat onrein of besmetlyk is, bemindt.
 Elk is onzuiver, en al wat 'er is op Aarde,
 Kent nooit de Zuiverheid in haare hoogste waarde.
 De Zonde is aan het Hart des Menschen vast gehecht,
 De Mensch is zelf der Zonde een al te dienstbre Knecht.
 Nochtans, indien men zig naar 's Heeren Wet wil reeglen,
 En 's Heilands voorgang, met Navolging, wil bezeeglen,
 Zo vindt men zig wel baast van veel Onreinheid vry,
 En stelt, al 't geen de Ziel besmetten kan, ter zy'.
 De Reinheid zet zig best in nyvere Gemoeden,
 Die werkzaam zyn om zig voor alle vuil te hoeden,
 En steeds te wederstaan 't besmettend kwaad, dat niet
 Dan al te veel vergroot, indien men 't groeljen liet.
 Het beste Tegengif om 't vuil venyn te weeren
 Der grootste Onzuiverheid, die de eedle Ziel kan deeren,
 Is Werkzaamheid in 't goede en nutte, in waare Deugd
 Te zoeken, en haar Werk steeds te oefenen met vreugd;
 Gelyk ook in 't gemak te schuwen en te ontvlieden.
 Een Werkman, dien de Tyd geen werkloosheid wil bieden,
 Die door geen Ledigheid, verzeld van Overvloed,
 Van Schatten, nooit het Kwaad der Zorgloosheid ontmoet,
 Zal zelden denken op die meenigte van Zaaken,
 Die 't Harte eens Mans, die nooit in arbeid is, genaaken
 Met vuige aanlofselen van nietig Schynvermaak,
 Of kweeking van den Lust tot een verboden Zaak.
 De Zorg voor zyn Bestaan zal hem de snoode Lusten
 Verbieden, en in hem die Driften laten rusten,
 Die by een welgegoed en altyd ledig Mensch
 Veelyds ontwaaken ter vervulling van zyn Wensch,
 De Zorgeloosheid huist in geen geringe Hutten,
 Maar in Paleizen, daar de Pracht en Weelde slutten
 Van vuige Wellust zyn. Daar 't schamele Gebrek
 Niet word gevonden in het allerminst vertrek;
 Daar de Overvloed alom uit haaren vollen Hooren
 Den breedten Disch stoffeert, met door den smaak verkooren
 Be-

Behaagelyke Spyze en Vruchten, en wat meer
Den Rykaart streelen kan, die 't waar Genoegen eer
In 't Aardsch genot van Vreugd, dan in de Deugd wil zoeken;

Daar Zang en Snaarspel de Zinnen moet verkloeken
Door Minne-Zangen en Drinkliederen, die meest
Ter streeling strekken van een ongerusten Geest,
Die 't kwaad herdenkende, zo menigmaal bedréven,
Door zulke Middlen zig de rust poogt weér te geeven,
En echter meer en meer daar door onrustig wordt:
Want zyn Genoegen wordt de Vleugelen gekort
Door zyn Begeerlykheid naar snoode en ydle Dingen.
Hy kleeft aan de Aarde, en weet ten Hemel niet te dringen,

Door een Bespiegeling van 't allerheerlykst Schoon,
Dat in het Voettapyt van Gods onnaakbren Troon
Gehuisvest is; veel min om met verrukte Zinnen
Het Heil, dat door de Deugd alleenlyk slaat te winnen,
Met zuivre Driften te betrachten, stil en zoet.
o Neen! een Dansparty, daar de Ontucht wordt gevoed,
Zal 't Zorg- en Werkloos Hart met meer Vermaak betrachten.

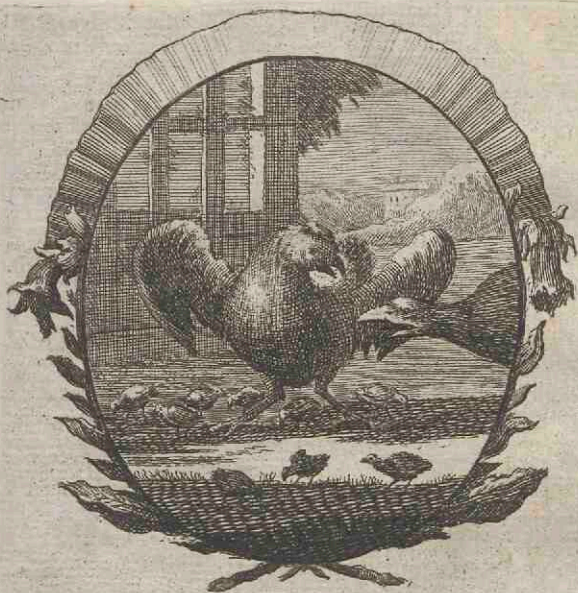
De Dartelheid zal daar veel meerder zyn gedachten
Verrukkend trekken, dan de dierbre Wetenschap
Van Deugd en Kennis, die by hem den Laagsten trap
Bekleeden van al 't geen ter Waereld is in weezen.
Maar wat toch zal in 't eind de Wroegingen gencezen
Van 't ongerust Gemoed, wanneer de snelle Tyd
Die Sterveling zegt, „ gy zyt alreeds uw lusten kwyt;
„ Uw Uurglas loopt op 't lest: Gy moet, na weinig jaaren,
„ Bedenk dit Mensch, van hier ten duistren Grave vaaren.

Gelukkig, zo gy dan nog als de Zyworm eerst
U zuivert van het Kwaad dat uw Gemoed beheerscht.
Mischien gebeurt het dan, dat de onherstelbre kwaalen,
Die ge in uw Jeugd u zelf kwaamt op den hals te haalen,
U brengen tot berouw van 't eerst bedreeven kwaad,
Indien het dan alreeds niet meer is dan te laat.

o Jeugd!

ô Jeugd! laat nooit uw Hart de Ledigheid beminnen:
Zy, zy is 't grootst bederf der ligt te buigen Zinnen,
Waarin zy 't vleiend Beeld van vuigen wellust drukt,
En maakt dat het Gemoed voor snoode Driften bukt,

DE LIEFDE DER OUDREN BEHOET DE KINDREN.

*Der Oudren Liefde strekt het Kroost,
In zynen Nood, ter Hulpe en Troost.*

- „De Zorg der Klokken, die het jonggekipte Kieken,
„Door teedre Liefde dekt met uitgebreide Wieken,
„Blykt allerklaarst, wanneer een Roofgedierte haakt
„Naar 't vederloos gebroed. Ziet hoe de Moeder waakt,
„Om zulks te hinderen, daar zy liefst zelf het Leven
„Wil misfen, dan dat zy haar Jongen zou zien sneeven.
„ô Ja! zy stelt haar Borst aan 't Roofgevogelt bloot,
„Op dat zy 't teêr gezin bevryden mag in nood.

Zo

Zo dekt der Oudren Zorg de Kindren voor Gevaaren;
 Zo kan hun Liefde en Trouw het teeder Kroost be-
 waaren;

Zo streeft een Moeder, met misbaar en groot geweene,
 Om haaren Zuigeling door Doodsgevaaren heen.
 Natuur heeft alles wat zy 't Leven heeft gegeven,
 Een heimelyke zucht, waardoor elk wordt gedreeven,
 Ter liefde van zyn kroost, in 't binnenste geplant.
 De Liefdeloosheid neemt nochtans wel de Overhand
 By de Oudren, die, ontäart van hunnen Pligt, hun Kindren,
 Niet trouw beminnen, maar derzelve voorspoed hindren.
 Ja zelfs gebeurt het wel, dat ze alle Kindermin,
 En zorge voor hun Kroost verbaanen uit hun Zin.
 'k Wil van Moorddadige niet reppen, die het teeder
 En eerstgebooren Wicht ontzielen! welk een Veder
 Beschryft den toestand van 't geweten, dat zo boos,
 Zo gruwlyk zig bevekt. Ten uiterste Godloos
 Was Molochs Afgodsdienst, die 't Kind rukte uit de Ar-
 men

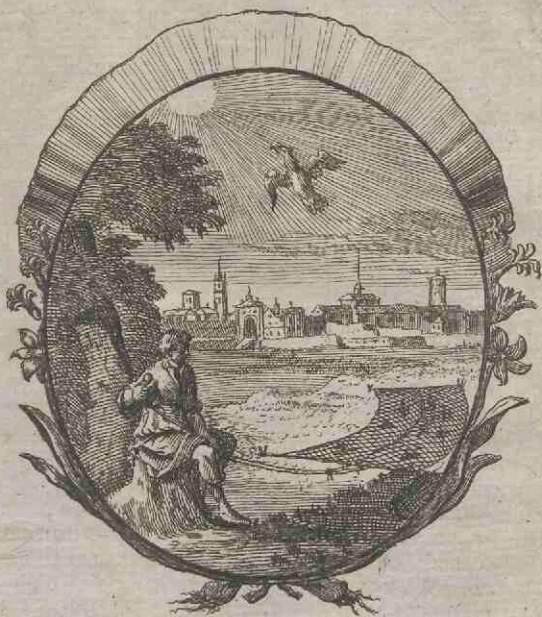
Der teedre Moeder, en, niet achtende op het kermen
 Der Zuigelingen, aan het Beeld ten Offer gaf,
 Dat gloeiende van 't vuur, kwanswys om alle straf
 Te weeren, 't Kind verslond, dien Afgod aangeboden.
 En gy, ó Israëll! hebt die vervloekte Goden
 Al meê gediend, en dus uw Kroost om hals gebragt,
 En dus den waaren God, en zyn' geboôn verächt.

Gelyk het vlug Verderf in alles is te merken;
 Zo doen veele Oudren ook te dwaaze Liefdewerken
 Omtrent hunn' Kinderen. Men kan hen ook verkeerd
 Beminnen, en dan is 't een Liefde, die hen deerd.
 Hy spaar de Roede niet, die teedre Jongelingen
 Tot Mannen maaken wil, die zig der Magt ontwringen
 Van Ongebondenheid en Laagheid, laf en snood.
 Een welbestierd gemoed maakt zyn' Bezittren groot.
 De Oprechte Kindermin bouwt op de Deugd haar gronden,
 En wordt by Dwaazen nooit in goeden stand gevonden.
 Het Hart te buigen van een Kind tot een gedrag,
 Dat waaren Roem verdient, en Deugdzaam heeten mag,
 Ver-

Vereischt vernuft en vlyt. De Jeugd is wispeltuig,
 En moet getuchtigd zyn, of holt al voort geduurig,
 En mist het regte Spoor, tot zy zig-zelf verliest,
 Wyl zy den breedsten voor den besten Weg verkiest.
 De ervaren Arts zal steeds het Kwaad der Ziekte weeren.
 En moet hy 't Koortsfenyn met scherpe Middlen keeren,
 Hy doet zulks; op dat het niet verder dring door 't Bloed,
 Maar zyne Kracht verlieze en tegenstand ontmoet,
 Tot dat het gantsch verdwyne, en 't Lichaam moet verlaaten.
 Geen zagte Handeling kan zulke zieken baaten.
 Zo weeren de Ouderen, die wys zyn, ook het Kwaad.
 Uit hunner Kindren Hart; zo vindt de Roede baat
 By 't buigzaam Kroost, dat, tot gehoorzaamheid gedreven,
 Der Oudren wil en wensch niet verder zal weêrstreeven.
 Maar zo Kastyding, daar zy nodig is, niet wordt
 In 't werk gesteld, zo schiet Behoedzaamheid te kort.
 Vermaningen alleen zyn niet in staat de Kindren
 Te leiden tot de Deugd; 't ontzag zal steeds vermindren,
 Wanneer de Tucht ontbreekt. De waare Liefde vindt
 Altoos haar Wensch voldaan, als 't voorwerp dat zy mint,
 Door haar gezuiverd wordt van alle de Gebreken,
 Die zy voorheenen zag dat Afkeer zouden kweeken,
 En haar verdriet voor vreugd verschaffen in dien staat.
 Ô Oudren! zorgt dan voor uw Kroost, eêr 't is te laat.
 Uw Kinderliefde moet zig zelve zo bestieren,
 Dat zy niet dwaal'. Wil men de Jeugd den teugel vieren,
 Hy slipt ons uit de Hand in 't einde, en alles wat
 Men dan wil onderstaan mislukt, en heeft geen vat.
 Den Toom ook al te kort te houden, sterk te trekken
 Aan 't Leizeel van de Jeugd, kan meê tot nadeel strekken.
 Men handel' nooit een Kind gelyk een slaaf, ô neên.
 Die Handelwys kwam' met uw Pligt niet overêen.
 Bezorgt uw Kinderen van alle nutte zaaken
 Van al het nodige. Blyft voor hun welzyn waaken.
 Bemind hun voorspoed en betracht dien, waar gy kunt.
 Hoed hen voor ongeval; en heeft u 't Lot gegund
 Een rykelyk Bestaan, wilt geene kosten spaaren,
 Om in één Wetenschap of meer, hen wel ervaaren

Te maaken, leer hen wat u strekken kan tot Vreugd
En hun tot nut, maar leer hen boven alles Deugd.
Dat Wetenschap en Deugd hun zwakke Zinnen sterken,
En zy met hunnen Geest naar haare Wetten werken.
Zo baart geen Naberouw in 't einde u smart of pyn;
Zo zult gy eeuwig vry van Zielsverdrieten zyn.

EEN KWAADE LUST WORDT STEEDS BETREURD.

*Die 't kwaad bemindt , wordt het gevaar
Daar van in 't eind met smart gerwaar.*

„De Vogelvanger spreit zyn Net in stille Velden ,
„En strooit 'er 't Lokäas in , op dat zyn vangst mag gelden ;
„Terwyl hy in de schaëuw der Boomen zit en fluit ,
„En dus de Vogelen beneën lokt , door 't geluid
„Van 't nagebootst gezang der Voglen , die hier tieren .
„Hy ziet ze al heen en weër om 't Lokäas heenen zwieren ,
„Tot dat zy 't neemen , en geraaken in het Net .
„Daar de Arent onderwyl zyn vlugt naar boven zet .

I. DEEL.

I

Zo

Zo gelt de Spreuk, *die ligt geloofd, wordt ligt bedrogen.*
 Hoe meenig Sterveling wordt niet in 't Net getogen
 Van Ramp en Ongeval, door Ligtgeloovigheid,
 Die hem op hoop van heil te los van 't spoor verleidt,
 Waarop hy zeker ging, voor Zwarigheden veilig.
 Wanneer de Boosheid stout de Rol speelt van een Heilig,
 Is zy gevaarlykst, en trekt veelen in 't verdriet,
 Dat men niet eêr dan als men 't moet beklagen, ziet.
 De Zonde heerfcht alôm, en weet in haare strikken
 Het zorgloos Hart het eerst te vangen, te verslikken;
 Zy neemt gedaanten aan zo veel zy wil, en houdt
 Zig wechgeschoolen in een plaats van waar ze aanschouwdt
 Wat haar Belangen zyn, en hoe zy, door haar poogen,
 Die ondersteunen kan, met List, Bedrog en Logen.
 Zy biedt een Hart, waarin zy 't Zaad van Hoogmoed ziet,
 Eer, Staat en Voordeel aan, wel verre van verdriet:
 Maar heeft zy 't eindelyk in haare Magt gekregen,
 Zo vindt het niets dan Ramp en Onspoed te allerwegen.
 Want veeltys ziet men dat de Hoogmoed zig vergist,
 En zyne Vleugelen, om op te stygen, mist.
 Zulks doet de Fabel ons in Ikarus beschouwen,
 Die in zyn Vleugelen van wasch te veel vertrouwen
 Gesteld had, en den Gloed der Zonne kwam te na,
 Die zyne Wieken smolt: zo dat hy toen wel dra
 Zyn Hoogmoed, al te trots, geheel moest laten vaaren,
 Daar hy, ter neêr gestort, zyn Graf vondt in de Baaren.
 Wat Ondeugd is 'er, daar men yverig naar haakt,
 Die niet de Ziel versfrikt en ongelukkig maakt?
 Het Kwaade woont in elk, is ieder aangebooren:
 Maar 't is ook ieders Plicht den Lust tot kwaad te smoooren.
 De Midden zyn 'er toe. Men volge, wil men regt
 En zeker gaan, de Wet ons allen voorgelegt.
 In de eedle Ziel is ook de Woonplaats van de Reden,
 Die 't onderscheid ons meldt van goede en kwaade Zeden;
 Maakt men de Reden dan, gelyk het wel behoort,
 Aan de Inhoud vast van 't ons geôpenbaarde Woord,
 Zo zal men zeer veel Kwaad en Zwarigheden myden,
 En leeren boozen Lust verwinnen, door het slyden

Met

Met Zonde, Vleesch, en Hel. Maar geeft men aan de stem
Van Reden geen gehoor; heeft ook Gods Woord geen
klem

Op onze Ziel, en volgt men de Inspraak onzer Driften,
Dan dwaalt men altoos, en, in 't goed van 't kwaad te schiften,
Gaaf men verkeerd te werk: dan noemt men 't Duister Licht,
En acht het Wanbedryf ten leste zelfs een Pligt.

Dan is de Naam van Deugd een ydle klank, niet waardig
Dat men aan haar gedenk': Zy maakt het Hart niet vaardig
Tot vreugde, en werkt niets uit dan loutre zorg en druk.
Hoe! stelt men dan in haar te minnen nog geluk?

Dus redeneert men, als men 't Lokâas van de Zonden
Gesmaakt heeft, en daarin 't vergif niet heeft gevonden,
Dat echter daar in schuilt, en eindlyk zig ontdekt,
Maar dikwils al te laat. Het Hart, te veel bekleet
Met snoode Daaden, en verlaaten van de Reden,
Dwaalt dus bezyden 't spoor der Deugd en goede Zeden.
Het is verstrikt en kan niet weêr te rugge, als 't wil.
Het treurt in naar verdriet, is nooit gerust of stil,
Geknaagd door Naberouw, die ligtlyk nooit zal enden.

Bedenk dan Sterveling wat schrikkelyke Elenden
De Opvolging van uw Lust te weeg brengt; Zoek dan in
't Aanlokkend voedsel voor uw neiging, voor uw Zin,
Geen Smaak te ontmoeten, die hoe zoet in het genieten,
U eensklaps domplen zou in droeve Zielsverdrieten.
Volg niet die Vogels, die, getrokken in het Net
Door des verstrikkers Fluit, van Vryheid zyn ontzet.
Maar streef met d'Adelaar om hoog op vlugge Vlerken,
En wilt met uw Gezigt op 't Licht der Heilzon merken,
Als dat des Adelaars op 't alverkwikkend Licht,
Dat de Aarde streelt en voedt, bestendig in uw Pligt.
Laat al wat laag is, u zo verre nooit verrukken,
Dat gy zoud trachten om door een gestadig bukken
Het Licht te misfen van de Reden, Pligt en Deugd,
En in 't onwaardig stof te vinden al uw Vreugd.

ô Hoe gelukkig is die Mensch, die hier benēden
Naar't hoogste tracht, en't spoor der Rechtheid mag betra-
den.

Die de Aarde zó gebruikt, dat hy 'er niets in vindt,
Dan tgeen hem voordeel doet, en hem aan God verbindt.
Zulk een wordt nooit ontrust door wreevlig Ongenoegen:
Zulk een leeft vrolyk, vry, en voelt het Hart nooit wroegen.

HY PRAALT OP DE HOOGTE.

*De Vrede pronkt in 't vroom Gemoed,
Als op een Berg de Olyfboom doet.*

- „ De Olyfboom op een Berg geplant in vruchtbre streeken,
 „ Durft; ondanks het geweld derStormen't hoofd opsteeken,
 „ En schiet zyn Wortelen zeer diep in 't Ingewand
 „ Der Aarde, op dat hy niet bezwyke in zynen stand,
 „ Maar steeds nog vaster sta, en dus zyn Vrucht moog geeven,
 „ Een eedle Vrucht, ten steun van 't Menschelyke Leven,
 „ Een nutte vrucht, geschikt tot heilzaame Artzeny,
 „ By Wetenschap en Vredê geschat van veel waardy.

't **Z**agtmoedig Hart verdraagt geduldig allen laster,
 Staat alle Aanvechting door, en vest in Deugd zig
 vaster,

Naar maate het zyn last ziet door 't Bedrog verzwaard;
 Het zwigt niet, maar houdt stand, en blyft steeds welbedaald
 De stormen van den Haat afwachten zonder vreezen.

Het kan in 't grootst gevaar niet zonder blydschap weezen.
 Een Ziel die Godt bemindt, zyn Naasten nimmer haat,
 Is in zig zelf gerust, al lydt zy smaad op smaad.

Geen Ongeval, geen Ramp, geen bittere Tegenspoeden,
 Brengt haar door Wanhoop ooit tot een onstuimig woeden.
 Ziet zy den Laster haar besmetten door zyn gal,

Ziet zy den bleeken Nyd haar volgen overal,
 Hoort zy de Logen al haar Doen verkeerdheid noemen,
 En haar gedrag, op 't stoutst met schyn van Waarheid, doe-
 men,

Zy bidt alleenlyk Godt, om bystand in den Noed,
 Om redding van haare Eer, voor alle rampen bloot;

Maar zy zoekt zelve nooit haar leed op 't felst te wreeken;
 Zy blyft het Hoofd, ten spyt des Lasters, boven steeken;
 Zy zet zig meer en meer, ondanks zyn woeden pal,

Wel wetende dat Godt haar redden kan en zal,
 En laat de Aanvechtingen der snooden alle krachten
 Verspillen, onderwyl zy 's Hemels gunst blyft wachten.

Zy wordt in 't einde ook die gewaar, gelyk het Licht
 Des nuchtren Dageraads, waar voor het Duister zwicht.
 Dan zegepraalt haar Deugd, hoe lang verdrukt, verschoven;

Dan heft zy met meêr moed het eerlyk Hoofd naar boven,
 Dan schuift het helder Licht der Waarheid al den Damp
 Des Lasters van haar doen, verdryft haar leed en ramp.

Dan wykt het snood Gebroed, dat eerst haar kwam belaagen,
 En ziet zig in het diepst des donkren Afgronds jaagen,
 Van waar het schaamteloos eerst opsteeg om de Deugd.
 Te hindren, te weêrstaan, te baaren ongeneugt.

ô Gy! die, schoon gy nooit aan iemand stof moogt geeven,
 Om u te lasteren, en op uw doen of Leven

Te smaalen, u nochtans ziet volgen door den Nyd,
 Die steeds uw' Handel laakt, en naar uw Eere byt,

Ter-

Terwyl de Laster raast, op 't aanraan van de Logen,
 Wilt met Zagtmoedigheid hun vreeslykst woën gedogen,
 En lyd een poos dien ramp: het zorgen voor uw Eer
 Is zekerlyk uw Pligt; maar gaat hun niet te keer
 Die u belaagen met een Drift al te onbezonnen,
 Wier werking zelfs uwe Eer somtyds zou schaden konnen,
 Laat raazen, al wat wil, en houd u vast aan Deugd;
 Zo vindt gy in uw Ziel altoos die zuivre Vreugd,
 Die 't welbewust Gemoed kan troosten in zyn lyden,
 Al heeft het nog zo zwaar met Tegenspoed te sryden.
 Vertrouwt uw Lot aan Hem, die alles weet en kent,
 En ook den zynen weet te redden uit de elend,
 Al is zy nog zo groot. De Godheid is rechtvaardig,
 En kent de zuivre Deugd haar teedre hoede waardig.
 Ja zy verheerlykt haar, en doet haar Onschuld zien,
 Daar zy 't Gespuis der Hel het woeden zal verbiën.
 De God der Waarheid kroont met waarheid uwe Daaden,
 Verdrukte Onnozelheid! hoe zeer ge u zaagt versmaaden.

De Lasterdamp verdwynt voor 't heerlyk schittrend Licht,
 Dat van de Waarheid straalt, terwyl, voor haar Gezicht,
 De Gruwlen vlieden; en, vol spyts, ter Helle in sluipen.
 De Nyd doet steeds zyn best om Voorspoed na te kruipen;
 Hy volgt dien eveneens gelyk de schaduw 't Lyf.
 Maar Hy, die nimmer zig bevlekt door Wanbedryf,
 Heeft niets te vreezen, neen; hy hoeft zig niet te stooren
 Aan 't geen Kwaadsprekenheid tot zynen smaad doet hoo-
 ren;

Zyn Deugd verzet zig niet, noch wankelt, op dien hoon,
 Maar toont zig vol van moed, en ziet in 't eind de Kroon
 Der overwinninge zig mild ten prys gegeven.

Zo staat hy als een Boom op eenen Berg verheven:
 Ja als de Olyfboom, die niets schaadlyks aan zig heeft,
 Maar aan den Mensch veel nut, en meer verkwikking geeft.
 Hy druipt van Vettigheid, hoe ook de Schraale Buijen,
 Gewekt uit Oost of West, uit Noorden of uit Zuiën,
 Zyn Groeizaamheid weêrstaan; hy groeit 'er tegensaan!
 Aldus kan ook de Deugd de Stormen wederstaan

Des Lasters, ook hoe fel: zy ziet haar Heil van verre
In 't Licht der Waarheid, dat haar voorgaat; als een sterre,
Waarop zy koers houdt door de ruime Waereldzee
Tot dat ze in 't eindt belandt aan 's Hemels zaalge Reê.

ZY HOUDEN ELKANDER IN STAND.

*De Wynrank, om den Olm gehecht,
Blyft vruchtbaar, lieflyk, en groeit recht.*

- „ Niet beter groeit de Rank, gelaân met schoone Druiven;
 „ Wier Hartverkwikkend sap de Zorgen doet verftuiven,
 „ Dan als zy om den Olm zig vrolyk flingren mag.
 „ Zy groeit dan lieflyk op, neemt toe van dag tot dag,
 „ En flaat de Buijen door, met hoe veel kracht zy woeden.
 „ Daar de Olmboom en de Rank, elkanders val verhoeden.
 „ Elk, op zig zelf te zwak, hield anderzins geen fland,
 „ Maar lag in korten tyd vertreden in het zand,

De Mensch, die nimmermeer zig alles weet te geeven
 Wat hy benodigd is in 't steeds behoefdig leeven,
 Heeft altyd hulp van doen, en onderstand, en raad
 Van andren, wier Belang hem ook ter Harte gaat.
 De Hoogste Wysheid heeft daarom, tot Heil des Menschen,
 Het Huwlyk ingesteld, als kroonende ieders Wenschen;
 Met alles wat hem ooit tot vergenoeging strekt.
 Hoe lieflyk wordt een Huis met 's Hemels gunst bedekt,
 Daar Man en Vrouw, verëend naar 't Goddlyk Welbehaagen,
 In lief en leedt getrouw elkanders lasten dragen!
 En al zo wel in Tyd van Tegenspoed en Pyn,
 Als van Vermaak en Heil, elkaar tot steunfels zyn.
 Daarom is 't Huwelyk ook Heilig, vry van Vlekken,
 En moet ten vasten Band der Maatschappy verstrekken
 Van 't Menschelyk Geslacht, en zyn geduurzaamheid.
 Godt werkt in alles steeds met een volkmaakt Beleid.
 Zyn Goedheid doet den Mensch niet ééne Zaak ontbreeken,
 In 't algemeen beschouwd: draagt eenig Volk een Teeken
 Van zyn Genade en Gunst, meêr dan een ander doet,
 Godt weet tot welk een einde en waarom 't weezen moet.
 Hy hoeft zyn Schepfelen geen reekenschap te geeven,
 Waarom hy dien verneêrt en deezen heeft verheeven.
 Al wat hy doet is wel. Hy loont altoos de Deugd,
 En laat een zuivre Ziel nooit zonder waare vreugd.
 Hy houdt de Vroomen vroom; hy zégent steeds de Oprech-
 ten,

Wier Leeven zig altyd aan zyn geboôn wil hechten,
 Die Hem beminnen, als de Rank den Olmboom doet,
 En dus nooit angstig zyn, wat Storm ooit op hen woedt.
 Zyn vrye werking moet den Stervling niet mishagen,
 Wiens wil, altoos bepaald, zig vindt ter neêrgeflagen,
 Hoe hoog hy zig verhefte, indien het Godt zo wil.
 De Mensch treê nimmer met zyn Schepper in geschil.
 Hy moet hem boven all' beminnen, eeren vreezen.
 Moet niet een Onderdaan zyn' Vorst gehoorzaam wee-
 zen?

Hoe veel te meêr dan moet de Mensch het hoog Gebod,
 De Wet gehoorzaam zyn, hem voorgesteld van Godt,

Van

Van aller Vorsten Vorst, den Schepper aller Dingen,
Den Oorsprong van 't Heel Al; de Bron der Zegeningen?
Een Koning wordt nochtans door Vleiers wel misleid,
Maar nooit doet zulks een Mensch de Hoogste Majesteit.
Geen Huichelaar kan haar door schyn van Deugd bedriegen,
Schoon hy zyn Medemensch daardoor in slaap moog' wien-
gen.

Godt kent zyn dierbre Gunst der Schyndeugd nimmer waard,
En eischt alleen een Hart, dat zig oprecht verklaart,
Dat zyn Misdaadigheid met Traanen durft betuigen,
En zig met waar Berouw, voor 's Hoogsten Roë wil buigen,
Gelyk een Kind, dat voor zyn Vader zig verneert,
Zyn Misdaad hem belyd, en zyn genaë begeert.
Het ga den Mensch, zo 't mag, houdthy, met Ziel en Zinnen,
De Hoogste Goedheid vast, blyfthy zyn Heiland minnen,
Hem zal deszelfs Genade en Liefde nooit ontstaan,
Maar altoos zyne Hoop, zyn' Wenschen zien voldaan;
Hy zal, wat Ongeval zyn Welzyn wil behoefjen,
Zyn Vyand over 't Hoofd, in rust en vrede, groejen.
De Vruchten, die hy draagt zyn aangenaam aan Godt,
En hy bezit aldus een ryk gezégend Lot,
Hy looft zyn Schepper steeds voor 't goede aan hem gegee-
ven,

En slyt in zynen Dienst, met waar vermaak het Leven.
Zyn Kroost, zyn Huisgezin wyst hy het zelfde Spoor,
En gaat voorbeeldig hun op 't Pad der Deugden vóór.
Hy eert de Godheid in zyn Schepslen te aller wegen,
En kent uit hen zyn Heil, zyn Voorrang en Godts Zegen,
Die aan den Mensch zo veel' voortreflykheden schonk,
Dat zyn Genae voor hem daar uit op 't Heerlykst blonk;
Die hem begiftigde met Oordeel, Wil en Reden,
En Kennis gaf om Hem, die waard is aanbeden
Te worden met ontzag, te dienen volgens Plicht;
Die Hem een Ziel gaf, die voor 't sterfot nimmer zwigt.

o Sterveling, moet gy eens scheiden uit dit Leven,
Gy zult u eens hierna een ander zien gegeven,
Uw Ziel, schoon 't Lighaam sterft, blyft eeuwig in haar stand,
Maar smaakt of vreugd of rouw, behaalt of eer of schand'.

Om

Om 't eeuwig Welzyn dan in volle Vreugd te smaaken,
Moet men Godts Heilgenaê, door lyden, door verzaaken,
Door Onderwerping aan Godts wil te winnen zien;
Door allen schyn des Kwaads den toegang te verbiên
In dat onsterfelyk deel, dat zig aan Godts geboden
Moet hechten, die het best te weeten is van nooden.
Men moet Hem kennen, die men recht beminnen zal;
Zo itaat men door Godts Liefde in alle rampen pal.

ZY VLOEIT GEDUURIG

*Het Bronnat vloeit steeds naar beneën ,
Uit eenen Klip van harden steen.*

- „ De wondren , die Natuur , door Godt verpligt te werken,
 „ Ons in al 't geen 'er is, op 't duidlykst geeft te merken,
 „ Verdienen dat de Mensch met aandacht hen beschouwd ;
 „ Daar 't all' Godts goedheid , Magt en Wysheid klaar ont-
 vout
 „ Een harde Steenklip baart een Bron , die naar beneden
 „ Met kracht ter steilte afvloeit , by het gestaag verbreden
 „ Van haare Wateren, zo dat ze, in 't eind een Stroom
 „ Geworden, dikwils zwelt tot 's Menschen schrik en
 schroom.

Zo

Zo doet Godts Majesteit zig uit haar werken kennen;
 Zo tracht zy 's Menschen Geest aan haaren Dienst te
 wennen,

In zyn verwaand gemoed te wekken een Ontzag
 Voor haare Wonderen, die zy hem dag op dag,
 Ja uur op uur doet zien, in alles wat op Aarde
 Zig immer voor 't Gezicht des sterflings openbaarde,
 Zo leert zy hem, dat Hy, die al die wondren schiep,
 Ook Hem, door zyne Magt al mede in 't Leven riep;
 Hy spreekt, en 't is 'er straks; hy vult de ruime Daalen
 Met Bergen op zyn Item: Hy stelt de Zee haar paalen;
 Hy schept een vloed, een stroom uit d'allerhardsten steen,
 Hy maakt van Water Land; van Landen vormt hy Zeën.

Laat ons beschouwen, om uit alles iets te leeren,
 Hoe zelfs een harde Klip de Hoogste magt moet eeren;
 Hoe Godt zyn' Schepselen gebruikt tot Heil of Straf,
 Naar dat het Menschdom Hem daar toe aanleiding gaf,
 Door goede of kwaade Daan. Hy kan, tot 's Menschen Zegen,
 Hem spyzen zonder Koorn, hem drenken zonder Régen.
 De dorre Wildernis wordt haast een vruchtbaar Land,
 Zo hy het slegts gebiedt: Hy roert slegts Mozes hand,
 In 't raaken van de Rots, of aanstonds welt het water
 Uit harden steen hervorft met liefelyk geklater,
 En laaft gantsch Israël, dat zo veel wondren ziet,
 En nog weerspannig blyft, als leedt het zwaar verdriet.

De Mensch is nooit voldaan, leeft steeds in Ongenoegen;
 Hoe ook de Hemel zelf zig naar zyn Wenschmoog' voegen.
 De snoode Oudankbaarheid is in zyn Hart gevest,
 Al werkt het Hoog Bestier gestaag ten zynen best'

Zou Godt zig daarom niet vertoornen, en rechtvaardig
 Den Zondaar straffen? ja, hy is Gods gunst niet waar-
 dig.

Een zelfde Zaak, die hem tot Heil verstrekken moet,
 Kan ook ten straftuig zyn, dat heevig op hem woedt.
 Een Beekje, dat voorheen zyn grasryke Oevers schaafde,
 Met stil en zagt geruis, en 't Dal op 't lieflykst laafde
 Met koel verkwikkend Nat, wordt, zo het Godt gebiedt,
 Een Stroom, die zig verspreidt, en snel beneden schiet,

De

De gantsche vlakke vult, den Landman noopt tot vlieden,
 Zo hem de Wateren het vlugten niet verbieden,
 Zo hy niet met zyn Have en Erf en Vee vergaat,
 Terwyl de Stortvloed niets in 't Dal een Standplaats laat;

By zulk een Beekje is ook Godts goedheid te gelyken,
 Die mildlyk overstort de Landen, Volken, Ryken:
 Daarze uit een kleen begin, byna niet noemenswaard,
 Een magtig Volk verheft, dat elk verwondring baart.

Zie vroomen Abraham Ur der Chaldeen uitstappen;
 Zie Hem door Godt getroost in zyne Vreemding'schappen;
 Zie hem, in Canaän, aan 't zwerven, gints en weër:
 Maar zie hem daar verrykt, door aller Heeren Heer,
 Met gantsche Kudden Vees, met Maagden en met Knechten;

Zyn Huisgezin groeit aan; hy durft 'er zelfs meê vechten,
 Slaat Legers op de vlucht, strekt ieder tot ontzag
 Daar niemand immer deedt, dat Abraham vermag.

Zyn Nazaat, wordt, na hem, gelyk als hy gezégend,
 Daar hem Godts dierbre gunst, in al zyn doen, bejégent.
 Hy wint twee Zoonen, doch de jongste is Godt gewydt
 Die daarom hem voor 't woen zyns Broeders steeds bevrydt.
 Hy gaat uit Canaän, om Esaus haat te ontvlieden,
 Naar Paddan Aram, daar hy eerst zig ziet gebieden,
 Als Dienstknecht van zyn Oom, van Laban, die in 't kort
 Hem meer met Zegen dan zig-zelf ziet overstort.

Dit wekt misnoegen; des gaat Jacob op 't geleide
 Des Allerhoogsten heen, en trekt langs Veld en Heide
 Naar 't vruchtbaar Canaän, verrykt met goed en Bloed,
 En leeft 'er door Gods Hulp voor allen ramp behoed,
 Tot dat hy met zyn Huis zig vest in Pharo's Landen,
 Daar zyn Geslacht steeds groeit, tot dat het door Godts Handen,

Na veel verdrukkingen, van daar geleid, zyn tocht
 Door Sins woestyne neemt, tot het te recht gebrogt,
 In Canaän geraakt, na tweemaal twintig jaaren,
 Daar 't zyne Ruste vindt, en Haardsteên en Altaaren,
 En Steên en Huizen bouwdt, daar 't zig zo magtig ziet,
 Dat ieder vreezen moet, voor zyn zo hoog Gebied.

Dus

Dus kan de Algoedheid elk van zyne Gunstgenooten,
Hoe zwak ook in 't begin, in magt, in Eer vergrooten;
Dus werdt ons Neerland ook, met een gezégend Lot
Begiftigd door de Gunst van den Algoeden Gott.
Laat ons dan, altoos vry van snoode Zielsgebreken,
Hem om aanhoudenheid van zyne Goedheid smeeken;
Zo groeit en bloeit het Heil van Volk en Kerk en Land:
Zo biedt de Alzegenaar in alles ons de Hand.

DE HOOGSTE MAGT IS DE STERKSTE.

*Die 't Hoogste zit en 't laagste ziet,
Verschoont der trotschen Gruwlen niet.*

„ De vreezelyke Draak , gewoon den Mensch te ontzielen,
„ Ziet zig in 's Adlaars magt , die hem wel haast vernielen,
„ Wel haast verderven zal , daar hy het Monster wel
„ En sterk benépen houdt, al is het nog zo fel,
„ Terwyl hy 't schriklyk Dier, dat iedereen vervaarde,
„ En veelen hielp om hals , naarboven voert van de Aarde ,
„ Op dat hy 't uit de Lucht laat vallen naar beneên,
„ Daar 't op een scherpe Klip of Rotze berst van een.

I. DEEL.

K

Ge-

Geweldnary en List, twee Gruwelen, gebooren
In 's Afgronds duistren Poel, om 's Menschen Rust
te flooren,

Belaagden al van ouds door haar gevloekt gewoel,
Oprechtheid, Trouwe en Deugd, haar bittren Haat ten doel.
Zy spanden al van ouds met snood Bedrog te samen,
Om de Ondergang van Volk by Volken te beraamen,
Om Haat en Vyandschap te sichten, om verraad
Te sneedden en de Rust te krenken van een' Staat.
Zy hitsten Geesten op, die hunne Ontwerpen dienden,
En, even snood als zy, in schyn van waare vrienden,
Het Heil des Volks allengs belaagden om 't belang,
Dat hunne Staatzucht nam in veeler Ondergang.
Hoe veel Geweldenaars zyn niet ten top geklommen
Van 't vleiend hoog gezag, in Ryken, Vorstendommen
En Landen, wier Bezit het allerheiligst Recht
Hun niet had toegeschikt, hun billyk had ontzegt?
En, wordt het Recht vertreên, door snoode Gruwelsuk-
ken,

Zo moet het voor 't Geweld, met List verëenigd, bukken.
Zo zet een Dwingland zig ten Zetel van 't Gebied,
Waar uit hy, trots en wreed, zyn Vorst, zyn Vader kiet.
Wordt wel één Koningryk, één Landschap aangewezen,
Daar zulk een snoode Daad niet werdt gepleegd voor dee-
zen?

En was zulks maar alleen van 't waereldlyk gezag
Te melden; maar, helaas! de Kerk kreeg slag op slag
Door die Gedrochten, die, in schyn van zuivre Zeden,
't Gespuis door hen bezielde, ten Kerktroon op deên treden,
De Choordraak vestigden, in 't Opperste Gebied
Der Kerke, in Christus steê! wie doemt die Gruwlen niet?
't Bederf der zuivre Leer nam toe door zulk een wo-
len,

En elk die Waarheid sprak, moest, daarvoor, straf gevoelen.
De Vorst der Duisternis, de Erfvyand van Godts Magt,
Kreeg, wyl het Godt gedoogde, in zulk een staat, veel kracht.
Daar zyne Dienaars, die hun Godloosheid verbloemen,
En zig navolgers van den Bethsäider noemen,

Van

Van Petrus, die wel eer voor 't Euangelie freedt,
 Hem tot Apostlen zyn in 't Geestelyke Kleed.
 Langs zulk een Weg, zag Rome, in Wangeloofgebooren,
 In Wangeloof gekweekt, in zyne Tempelchooren,
 Een kaal geschooren Kruin, gemyterd en gekroond
 Als 't Opperhoofd der Kerk, dat zig als Godt vertoont,
 Zig Godt op Aarde noemt, en voor zyn groot vermogen
 Al't Christen Vorstendom, ziet voor zyn' Throon gebogen,
 Hunn' Landen uitdeelt aan een ander, als hy wil,
 Hun Kryg berokkent, en zig mengt in hun Geschil,
 Ja zelfs een Keizer durft zyn Kroon en Ryk ontzeggen,
 Hem vloekt, en, ziende hem zig voor zyn' voeten leggen,
 Vol vrees en schaamte, ja, vol prangend zielsverdriet,
 Hem op den Nek nog treedt, en als een slaaf gebiedt.
 Is zulk een Handelwyze in Petrus ooit gebleeken?
 Ontving die immer magt om Ryken te verbreeken?
 Voerde ooit die Godtsgezant zulk eenen Staat op Aard'?
 Neen, hy gedroeg zig steeds Godtvruchtig en bedaard,
 Als't een Apostel voegde, en moest van 't Viscchen leeven,
 Niet van de Schattingen aan Volken voorgeschreeven.
 Hy was een Dienaar van den Heerscher van 't Heelal,
 Daar Romes Oppervoogd, den Satan ten geval',
 Het Ryk van Godt belaagde, in Waarheid te verbannen,
 Als de allerwrevelste van Christus Kerk-tirannen.

Zie hier den Ouden Draak aan 't woeden, onbepaald
 Voor eenen kleinen tyd, tot dat zyn Hoogmoed daalt
 Voor 's Hemels sterke magt, die hem in 't hevigst woelen,
 De kracht van zynen Arm, zyn Blixem deedt gevoelen.
 Die, hem te sterk, voor Godt deedt wyken, die zyn Magt,
 Kon snuiken, en hem deed verliezen al zyn kracht.
 Toen werdt Geweld, en List, en snood Bedrog verwonnen,
 Door Waarheid, Trouw en Deugd, wier Ryk, (als weêr begon-
 nen)

Geduurig aanwies, zo, dat thans haar's Vyands stoel,
 Zeer sterk aan 't waggelen, het vallen staat ten doel.

Dus kan dit Zinnebeeld in d'Arend ons vertoonen
 De sterkste Magt van Godt, die 't kwaad nooit zal verschoonen;

Zo vind' de Draak der Helle in 't eind zyn ondergang
 Volkomen; op dat Godt verdienden Lof erlang',
 En Waarheid word' bevyd van wreede folteringen,
 Daar Trouw en Deugd haar zy' bekleeden, haar omringen,
 En 's Hemels Goedheid, die elks eerbied waardig is,
 Elks Dankbaarheid verdien', tot elks Behoudenis.
 En daarom moet de Mensch den trotschen Hoogmoed my-
 den,
 Godts schikking nooit weêrstaan, Godts Eere nooit bestry-
 den;
 Zyn Evenmensch nooit hard behandlen, of door List
 Bewerken dat hy iets van zyn Genoegen mist.
 Geen Heerscher van een Volk in zyn Gezag verkleenen
 Uit zucht tot hoogen staat; geen Haat met Wraak verëenen,
 Maar stil zyn en bedaard, gelyk 't een Christen voegt;
 Zo leeft hy buiten rouw, zo sterft hy vergenoegd.

NIETS WEERSTAAT HEM.

*De Bliksem, van Godts sterke Hand
Gedreven, zet het al in Brand.*

„t Verdervend Bliksemvuur, als 't, door Godts Hand gedré-
 „ De stoutste Sterveling, doet voor zyn woede beeven, (ven,
 „ Zet dikwils Dorpen, Steên, ja somtyds wel een Land,
 „ Om hunner Zonden wil, op 't onverwagtst in Brand.
 „ De Hoogste Majesteit is krachtig in het wreken;
 „ Haar Arm bestiert Natuur, doet haar met Donders spreken,
 „ Met Bliksems straffen, en bewerkt dus d'ongergang
 „ Van eenig Zondig Volk, dat zy vernielt eerlang.

Wanneer geruste filte en weelderige Dagen,
Een volk, van Deugd vervreemd, zagt freeleende
behaagen;

Dan ziet men menigmaal dat het de Deugd verlaat,
En door zyn' Gruwelen, Godt als in 't Aanzicht staat,
Dan wekt het Hem tot Toorn, doet Hem in Grimmigheden
Ontbranden, haalt zig-zelf door ongebonden Zeden,
Veel' straffen op den Hals, en stelt zig aan den Haat
Der Hoogste Goedheid bloot, die nimmermeer het Kwaad,
Dat men met moedwil doet, om haar Genaë te hoonen,
Zal door de Vingren zien, of ongestraft verschoonen.
Men zie Godts oude Volk, van hem zeer teër bemind,
Door zyne Hand gestraft, zo dra hy 't Miltend vind.
Men zie hunn' Wrevelzucht met yzelyke Plaagen
Vergolden; duizenden, door 't wrekend Zwaard verlagen;
Door 't vuurige Fenyn der Slangetong gedood,
Gelyk ook anderen gezwolgen in den Schoot
Des Afgronds, levendig ter Helle nedervoeren.
Wiens Hart gevoelt zig by 't herdenken niet beroeren
Van zulke straffen, op 't Godttergend kwaad geschied?
Wat Stervling schrikt voor 't woën van's Hemels wraakvuur
niet,

Dat Sodom en Gomorre en andre booze steden
Verteerde om haare ontmenschte en snoode Gruwlykheden?
Gestraft met Blixemen, met eene digte vlaag,
En vloed van Zwavelvuur, gerégend naar om laag.
Het gantsche vruchtbaar Dal, waarin die steden lagen,
Wordt haast een Poel, die elk verschikking aan kan jagen!
Een yslyk Oord vol stank, waar Mensch of Dier zig vest!
Een schrik voor t Schepseldom, een doodelyk Gewest!
Zo neemt de Almogende de Roë der Wraake in handen,
Wanneer een Godloos Volk, zyn gramfchap doet ontbranden
Door Wederspannigheid en snoode Gruweldaân;
Een onnatuurlyk vuur wil Hy door Vuur weërstaan;
En nog, helaas! vindt men verdwaalde Stervelingen,
Die, door dat vuur beheerscht op't spoor van Sodom gingen.
ô Gruwlyk Landschandaal! ach! had gy Nederland
Nooit met uw vuil besmet, nooit met uw Vuur gebrand.
ô Snoo.

Ô Snooden! kan geen straf, hoe zwaar, u dan ontstellen?
 Voelt gy uw' Zielen niet door wreede wroeging kwellen,
 En schrikt Rechtvaardigheid u dan niet af van 't kwaad,
 Dat zelfs het grootste deel der Dieren niet begaat!
 Ô Gy! die 't Al bestiert, bestier ook ieders Zinnen,
 Om alle Kwaad te vliên, en zuivre Deugd te minnen,
 Op dat geen Gruweldaân, in dit gezégend Land,
 Godt zynen Bliksem ooit doen neemen in de Hand.
 Want wie weêrstaat zyn Magt! wie kan zyn straffe weeren.
 Zyn wenk alleen kan 't Al ten onderst boven keeren.
 Men eer' zyn Goedheid, maar men terg' zyn Almagt niet.
 Verdwaalden! die alleen by 't dof Natuurlicht ziet,
 Wat schryft ge uwe Afgodin, Natuur, de grootste krach-
 ten,

De hoogste Wysheid toe? zult gy dan 't werktuig achten
 Ver boven Hem, wiens Hand het toebereidde alleen.
 Gaf zy den Oorsprongk aan het groot Heelâl? ô neen!
 Godt gaf Natuur een Wet, zo als 't hem kon behagen,
 Naar welke zy ook werkt, en zig steeds moet gedragen.
 De eerste Oorzaak van al 't geen 'er is of komen zal,
 Is Godt, is Hy alleen, die niets doet by Geval;
 Die 't Licht en 't Duister maakte, en alles gaf het wee-
 zen;

Die 't Aardryk, als hy spreekt, voor zyne Stem doet vreezen;
 Zo dat het siddert en ontzag en eerbied toont
 Voor Hem, die alles schiep en in den Hemel woont,
 Van waar hy menigmaal de wrevelige Volken
 De tékers zynere magt verkondigt uit de Wolken,
 Door Bliksem, Donder, Storm of ander schaadlyk Weêr.
 Dan schrikt der Boozen Rot, valt op de Kniën neêr,
 En voelt het bang Gemoed door rouw en doodschrik beven,
 De Godheid heeft haar Magt in ieders Hart geschreven.
 Die haar te ontkennen poogt, komt nimmer tot zyn doel,
 Want zyn verbasterd Hart bevindt toch steeds 't gevoel
 Van 't aanzyn van dien Godt die hem, hem zelf doet vreezen,
 Om eens van Heil beroofd, van Rust ontzet te weezen,
 De wroeging over 't Kwaad, al is 't geweten doof,
 Betuigt de Godheid zelfs aan 't dwaalend Ongeloof.

o Zwakke Sterveling! vrees vrees dan, zonder wroegen,
Uit Pligt, uit waare Liefde en met een bly genoegen,
Den Schepper van 't Heel - Al; op dat gy, vry van straf,
Uw Leven slyte in Rust, by 't Lot, dat Godt u gaf.

STIL EN BEMINLYK.

*Waar ook de Rust haar Zetel vest,
In 't Buitenleven bloeit zy best.*

- „ Het Stadgewoel verschaft geen wezendlyk Genoegen.
- „ In deEenzaamheid van 'tLand kan'tHart zig beter voegen.
- „ Tot stil en nut vermaak, niets is 'er dat ons floort,
- „ Niets dat ons moeilyk valt, in eenig vreedzaam oord.
- „ Rechtvaardigheid en Trouw beminnen min de Steden
- „ Dan 't Land, daar geen Bedrog zo zeer de onnoosle Zeden
- „ Van Bouw-of-Weiman smet, daar nog de Oprechtheid
woont,
- „ Die Rust ten Troon verheft, en 'tBuitenleven kroont.

Vermaaklyke Eenzaamheid der stille Buitenstreeken!
Wie kan, naar waarde, uw Heil, uw zoet genot uit
spreeken?

Wat heeft het stille Land al voordeel by een Stad,
Daar leeft men, vry van zorg; hier hapert altyd wat:
Daar kan men, ongedeerd door slaafsche Bezigheden,
Door 't schaduwryke Woud, door Lustwaranden treden;
Daar vindt zig de Arbeid steeds gepaard met gulle Vreugd;
Daar heerfcht nog de Oude Trouw, als in haar eerste Jeugd.
In zulk een staat kan men Gods Wondren best beöogen;
Daar Akker, Weide en Hof ons affchetst zyn vermogen,
Dat in 't Geboomt, Gebloemte en 't minste Spruitje leeft,
Terwyl men merkt hoe 't al en nut en voordeel geeft
Aan 't Menschdom, al te traag zyns Scheppers Gunst te erken-
nen,

En zig aan 't oefenen van Godsvrugt te gewinnen,
ô Hoogste Goedheid! die d'ondankbren Mensch nog kroont
Met zulk een Schat van Heil hoe wordt uw Gunst beloond?
Verkeerd en averechts, ja zelfs met ongenoegen.
Waar weet het Hart zig recht tot Dankbaarheid te voegen?
Voorwaar geen Sterveling eert die verheven Deugd
Zo als hy moet, om U te loven met een vreugd,
Die uit de Liefde en vrees tot en voor u moet spruiten.
En men bemindt die Deugd nog min in Steê dan Buiten.
De stille Landrust geeft ten minste dat vermaak,
Dat elk blyft ongestoord in 't oefnen van zyn Zaak.
De Deugd is, op het Land voor zeer veel laagen zeker,
Haar hoont geen Lasteraar, geen valsche Logenspreeker.
Geen woest geraas verstoort haar Aandacht, kwetst haar Oor;
Het lieflyk Zanggeluid van 't vlug gevederd Choor
Wekt haaren yver op, by de aankomst van den Morgen,
Om de Oorzaak van haar Heil, gewoon voor haar te zorgen,
Met dankbaare Gebeên te loven, wel gemoedt,
En van zyn milde Hand te wachten niet dan Goed.
Hier wordt de Ziel verrukt om Gode Lof te zingen.
Terwyl geen Bézigheên geen Zorgen haar omringen.
Hier dunkt my hoore ik reeds de stemme van een Man,
Die 't Buiten-Leven roemt, dat hem vermaaken kan.

ô Vrucht-

Ô Vruchtbaar Veld, ô dichte Wouden,
 Ô Dreeven! vol van Lieflykheid;
 Gy laat my steeds een Heil behouden,
 Dat aan den steeling wordt ontzeid.
 Hier hoor ik 't vlug gevogelt zingen,
 Hier ruifcht een Beekje stil en zagt,
 Hier zie ik 't Vee van vreugde springen,
 Hier heeft de Zorg geringe kracht.

Wanneer de Lente warmte en Leven
 Aan 't vruchtbaare Aardryk mededeelt,
 Dan zie ik de Boomen Bloeifsel geeven,
 Terwyl het Veld zyn Bloempjes teelt.
 Dan snyde ik, met myn eigen Handen,
 Het jonge en malfche Moeskruid af,
 (Een spys, die elk doet watertanden.)
 't Welk my myn Land genoegzaam gaf.

De Zomer laat my geenzins zuchten
 Om Voorraad; neen, hy zet my by
 Een menigte van rype Vruchten,
 Zo wel tot spyze als lekkerny.
 Hier lacht een Veld vol goudgeele Aaren,
 Naar 's Landmans Wensch volmaakt gerypt,
 Die om dien Oogst dan in te gaären,
 Zorgvuldig zynen Sikkelt slypt.

De Herfst verkwikt volöp myn' Zinnen,
 Doet my een ryken Overvloed
 Van allerhande Vruchten winnen,
 Waarmede ik my des Winters voed.
 Dan smaakt het frifse fap van Druiven,
 Gedronken aan den warmen haart,
 Dat doet de naare Zorg verftuiven,
 En alles wat den Geest bezwaart.

Zo leef ik hier gerust en zeeker;
 In 't geen Godts gunst my gaf, verheugd;
 Daar ik geen valsche Logenspreker
 Hoor schelden, op de onnoozle Deugd.
 „Gelooft zyt Gy, ô Eeuwig Weezen!
 „Uit wien, myn Heil zyn oorsprongk heeft.
 „Ach! dat Gy word' van elk gepreezen,
 „Die, zo als ik, voorspoedig leeft.

Zo zingt een vry Gemoed, steeds met zig zelf te vrede,
 By 't aangenaam vermaak dat het op 't Land geniet.
 Zo brengt de zoete Rust het bly Genoegen mede.
 Gelukkig hy, die zig aldus gezégend ziet.

DIE VOOR EEN ANDER EEN' KUIL
GRAAFT STORT 'ER ZELF IN.

*Die 's Naastens Onheil snood bewerkt,
Stort zelf'er in eer dat by 't merkt.*

- „ De snoode, die een Kuil voor andren denkt te delven,
„ Voleindt zyn' Arbeid niet; of hy misleidt zig zelve;
„ Zyn list, zyn nydigheid, zyn wangunst brouwt hem 't leed,
„ Een ander toegedacht: Hy heeft gezwogd, gezweet
„ Om op een valsche wys zyn voordeel te versterken,
„ En om zyns Naastens Val, arglistig uit te werken.
„ Maar al zyn snood gewoel bedriegt hem, tot zyn straf,
„ En zyn gegraven Kuil verstrekt hem tot een Graf.

Men

Men kan niets meer gemeen by 't gantsche Menschdom vinden,

Dan schyn van Vrind te zyn. Men noemt elkander Vrinden,
Schoon men in 't heimelyk elkander bitter haat.

Het Aanzigt eert den Man, terwyl hem 't Hart vermaadt.
Dus tracht men menigmaal den Evenmensch te plaagen,
Hem listig in zyn Heil en Welvaart te belaagen.

De Wangunst eischt wel meest door smood Bedrog haar Tol,
En speelt by hoog en laag een ongerechte Rol.

Ja 't Bloed misgunt zyn Bloed vaak alles, zelfs het Leven,
Waar van een menigte Voorbeelden zyn te geeven.

Maar onder duizenden slaa men het Oog alleen
Op Jacobs liefsten Zoon, op *Joseph*, door elk een

Van zyne Broederen, behalven van zyne oudste,
Van Ruben, die voor hem zig kweet als de getrouwste,

Op 't allerfelst gehaat, zo bitter en verwoed,
Dat men 't besluit nam hem te smooren in zyn Bloed,

En 't zoude ook zyn geschied, had Juda niet gedreeven
Hem aan den Arabier in slaverny te geeven

Voor weinig Gelde, om dus van hem te zyn ontlast.
Maar ging 't hem kwalyk? neen. Hy hield zig altoos vast

Aan Godt, der Vroemen Hulp, die hem, na veel gevaaren
Naast Faro's zyde zette, en hem deedt evenaaren

Den Koning, die het groot Egypte met zyn Staf
Beheerschte, en 't gantsche Ryk, door Joseph wetten gaf.

Tot zulk een staat verhoogd, zag hy voor zig verschy-
nen

Zyn Broedren, dien't gebrek aan't nodig Brood deed kwynen,
Daar Canaän geen Koorn in zynen omtrek had,

Doch dat Egypte alleen in overvloed bezat,
Door Josephs voorzorg, die den Oogst der vette Jaaren,

In Voorraad-Schuuren, voor den nood, had doen bewaaren.
Hier ziet hy op het laagst zyn' Haateren verneêrd,

Hier ziet hy ze in zyn magt, schoon hy geen wraak begeert.
Men denke eens welk een' schrik hy in hun Hart verwekte,

Wanneer hy in dien staat zig-zelf aan hun ontdekte!
Hoe vreesden zy niet wel! voor een gerechte straf,

Wanneer hy hun zyn Staat, zyn Magt te kennen gaf!
Doch

Doch hy was niet gezind het kwaad met kwaad te loonen,
 Maar wou zig liefst gelyk een waaren Broeder toonen.
 Hy doet het Huisgezin zyns Vaders, zyn Geslacht,
 En al wat Jacobs is ontbieden, door zyn magt,
 Om in Egypte, vry van hongersnood te weezen,
 En met hun Have en Vee te woonen, zonder vreezen.

Zo ziet men dat de Deugd, hoe de Ondeugd op haar
 woedt,
 Steeds in den zwaarsten Nood door de Almagt wordt be-
 hoed.

Zo ziet men hoe dat Godt de Trotschen kan verneëren,
 Om hem, dienze eerst als slaaf verachtten, nedrig te eeren.
 Zo blyft het zeggen waar, dat hy, die, vol van nyd,
 Een kuil voor andren graaft, 'er zelf wel ligt in glydt.
 't Is daarom ieders pligt Zagtmoedigheid te toonen;
 Zyn Naasten wel te doen en nimmermeer te hoonen
 In Eer of Goed, door Nyd of Wangunst aangezet.

Want doet men zulks zo is men strafbaar naar Godts wet.
 Die Christen heeten wil, die houd' zig dan rechtvaar-
 dig,

Of hy wordt deezen Naam, zo heilig, gantsch onwaardig.
 De Heiland ging ons steeds met Liefde en Ootmoed vóór,
 En tracht men naar zyn Gunst, men volge dan zyn spoor.
 Hy leerde ons Goed te doen, zelfs hen, die, snood, ons haa-
 ten.

Hy leerde ons Vyandschap niet in ons Hart te laten.
 Hy leerde ons dat de Liefde alleen de waare Grond
 Van alle Deugden is, en dat niet slegts de Mond
 Haar lof verheffen moet, maar dat men ook door Daaden
 Moet toonen, dat men haar niet wreevlig blyft versmaaden.
 Zo, dat we in lydzaamheid verdraagen al het leed,
 Dat ons wordt aangedaan, ja dat men 't zelfs vergeet'.

Zo moet men leven, wil men Christnen zyn geheeten.
 Zo houdt men een gerust en bly en vry geweeten:
 Zo staat men in den nood voor Tegenspoeden pal;
 Zo is 'er niets dat ons Rampzalig maaken zal.
 Zo kan men 't Hoogste Goed, met welgeruste Zinnen,
 Afkeerig van het Kwaad, voor de eedle Ziel gewinnen:

Zo

Zo bindt geen valsch Bedrog ons Hart aan d'yden schyn :
Zo zal men, zelfs in ramp, niet ongelukkig zyn.
Zo zal men nimmermeer voor 't wise sterflot beeven,
Maar een gerusten Geest aan Godt in Handen geeven.

DOOR VLYT EN ARBEID VERHEVEN.

*Door Vlyt en Arbeid wordt de Spruit
Een Boom, en munt in Aanzien uit.*

„ De nyvre Planter, die een Spruitje in vruchtbaare Aarde
„ Gezet heeft, brengt het haast tot eenen Boom van waarde:
„ Hy mest van pas den Grond, daar 't weëlig Boomtje staat,
„ Op dat zyn groeizaam sap door droogte niet vergaat.
„ Slaat hy geen acht 'er op, het sloeg wel haast aan 't kwynen,
„ En alle vruchtbaarheid zou uit het Hout verdwynen.
„ Zo werd het haast aan 't vuur voor Brandhout aangeleid,
„ Daar 't nu, een trotsche Boom, zyn Takken breed veripreidt.

I. DEEL.

L

Een

Een Vader, die geen werk maakt van zyn' teedre Kindren,
Zal steeds den groei der Deugd in 't jeugdig Kroost
verhindren ;

Hy zal in 't einde zien, met bitter Harteleed,
Dat hy zig in zyn' Pligt niet naar behooren kweet ;
Wanneer zyn' Kinderen, de Roê der Tucht ontwasfen,
Noch op vermaaningen, noch dreigementen pasfen.
Dan klaagt hy om zyn Lot, en wenscht zig Kinderloos.
Maar, als hy gade slaat den weg, dien hy verkoos,
In het behandelen van zyn' nog teedre Spruiten,
Dan moet de Schaamte hem terstond de Lippen sluiten,
Of doen bekennen, dat hy niets dan zyn Gedrag
Te wyten heeft het leed, dat hy nu, dag by dag,
Aan zyne Kindren ziet, die, vreemd van Deugd en Zeden,
Aan zynen Ouderdom een reeks weêrwaardigheden
Verschaffen, in de plaats van Blydschap, Ecre en Troost.
Het is der Oudren Pligt te zorgen voor hun Kroost,
Niet slegts om 't naar vereisch te kleeden en te voeden,
Maar om het voor 't gevaar der Ondeugd te behoeden,
Om 't op te leiden tot de kennisse der Deugd,
En 't ligt te buigen Hart te schikken, in de Jeugd,
Tot nutte Zaaken, die Verstand en Zinnen streelen,
En 't Hart een dierbren Schat van Gaaven mededeelen,
Die 't Kind versieren, en, naar maate dat het groeit,
Zyn Heil vermeerderen, waar door 't in aanzien bloeit,
Als zynde nut voor elk, voor Vaderland, voor Vrienden,
Voor Kerk- en Burgerstaat, die zyne Trouw verdienen.

't Is niet genoeg dat gy, ô Ouderen! uw Kind
Gestaag verzekert, dat gy 't Hartelyk bemindt.
't Is zelfs verdervelyk voor zyne teedre krachten,
Het Lighaam al te naauw voor ongemak te wachten.
Wat baat een Man den Staat, die al te teeder is?
Een Landman, die zig voedt aan zynen ruwen Difch,
En harde en ligte Spys gebruikt naar zyn genoegen,
Zal beter Krygsman zyn, dan Iry, die zig moest voegen
Naar 't voorschrift van een Arts, die hem nu dit dan dat
Te nuttigen gebiedt, om dat hem altyd wat

Te

Te deeren schynt in zyn Gezondheid, die voorheenen
 Alreeds bedorven is, zo dat tot in de Beenen
 Het Ongemak verschuilt; terwyl hy, vol gekwel
 En ziekyk, niets verricht, naardien zyn zwak gestel
 Hem allen Lust beneemt, om de Oefening der Zinnen,
 Of die van 't gantsche Lyf, als and'ren, te beminnen.
 Voorwaar de Opvoeding maakt een Mensch of zwak of teêr,
 Naar dat men haar bestiert. Men schroomt het ruwe weêr
 Voor Kinderen; men sluit hen op in warme Zaalen:
 Men durft in de open Lucht hun naauw doen adem haalen:
 Men dekt hun teeder Lyf met eene gantsche vracht
 Van dikke Kleederen: Men broeit hen dag en nacht,
 En maakt dus dat ze niet in staat zyn iets te lyden
 Van eenig ongemak der Herfst- of Wintertyden.

De Zomerkoelte zelfs kan hun dan schaadlyk zyn,
 En by het weezendlyk voegt zig dan nog de Schyn.
 De Inbeelding doet dan nog de Kwaal gestaag vermeerren,
 Bederft den goeden Smaak en kan het Hart verkeeren
 Van vreedelievend in twistgierig, kribbig, boos.

ó Die bedurven Smaak maakt zelfs den Mensch Godtloos.
 Zo ziet men dat alleen de Opvoeding schuld mag dragen
 Van zeer veel ongevals, van Kwellingen en Plaagen.

Men draag zig dan deswege als een, die zyn verstand
 Op 't Hovenieren stelt, en weet hoe hy zyn Plant
 Moet voeden, mesten en aankweeken, om 't genoeg
 Te hebben, dat zy zig naar zynen zin moog' voegen;
 Dat zy van dag tot dag aanneemen mooge in kracht,
 Op dat hy t'zyner tyd 'er vruchten van verwacht'.
 Op dat de eerst teedre Plant, die zig door hem zag leiden,
 Een Boom van aanzien worde, en zig breed uit moog' spreiden

Met zyne Takken, digt en wel te saam gegroeid,
 Terwyl hy Jaar aan Jaar, op 't allerlieflykst bloeit.
 Zo kan de Planter blyde in zyne Schaduw rusten;
 Zo kan hy met de Vrucht diens Booms zyn Hart verlusten;

Zo smaakt hy 't lieflyk zoet zyns Arbeids, zyner Vlyt,
 En slyt dus, in 't genot van zo veel Heils, zyn tyd.

Dus zullen de Oudren ook hun Hart op 't zoetst verkwikken.

Als zy hunn' Kindren zig tot Deugd en Eer zien schikken,
Wanneer zy hunner vlyt bedanken, en Gods Gunst,
Want, zonder die, is all' hun Arbeid, all' hun Kunst
Vergeefs, wyl die de Ziel de kracht niet kunnen schenken,
Om steeds bedaard te zyn, om altoos wel te denken.
En dus is nooit een Man, geleid op 't rechte Pad,
Ondankbaar aan den Gids, die 't hem geweest had.

GODTLOOZE DWAASHEID GESTRAFT.

*De Dwaas die stout Gods Bliksem tart,
Gevoelt de kracht daar van in 't Hart.*

„ De stoute Dwaas, die zig vermeet om 't Weer te vloeken
 „ Waarmeê de Almogende het Aardryk komt bezoeken.
 „ Gebruikt de Roekloosheid om met ontblooten Kling
 „ Te schermen in de Lucht, als of hy magt ontving,
 „ Het Onweer te weêrstaan, met Krygsgeweer en Wapen;
 „ Maar Hy die 't alles schiep, en hem ook heeft geschapen,
 „ Gedooft die Trotsheid niet, maar blikfemt hem ter neêr.
 „ Wat is een Sterveling by aller Schepflen Heer?

De Hoogmoed brouwt den Mensch al dikwils veele Plaagen,

Die Ondeugd kan noch wil de Godheid niet verdraagen.

Nochtans regcrt ze alom! Wat zonde is meer gemeen
Dan Hoogmoed? want die woont in 't Hart van ieder-
een.

Dat Hoofdgebrek becroop reeds Adam en zyn Gade,
En deed hen vallen in Gods uiterste Ongenade.
Want, door des Satans List gefireeld met meer gezag,
En meerder Kennisse, dan in hunn' Harten lag,
Bessoten zy Godts Wet weerspannig te overtreden.
Die trotsche Waan bedurf hun onbesmette zeden.
Om Godt gelyk te zyn, te kennen Goed en Kwaad,
Bewerkten zy hunn' Val, door de yslykste Euveldaad,
Door Godt te wederstaan, en zyn Gebod te schenden,
En zig te dompelen in de allerzwaarste elenden,
Geloovende de Slang, waar door de Satan sprak,
Veel meer dan Godt, wien 't nooit aan wreekgeweer ont-
brak

Ter straffe van het Kwaad; waarom zy dan ook beide,
En zelf de booze Slang, die nen zo snood verleide,
Haast ondervonden, welk een Ondaad Hoogmoed is.
Toen Godt hun Lot verkeerde, en rouw en droefenis
Hen volgden overal, toen ze uit het lustig Eden
Gedreeven, hunnen Tyd in naare angstvalligheden
Verlyten moesten, tot de Dood, hun Kwaad ter straf,
Hun Aardich, hun Stoflyk Deel ook weër aan de Aarde
gaf.

Zo kan men Hoogmoed de oudste en eerste Zondenoc-
men

Waarom de Godheid haar op 't meeste wil verdoemen.
Zy geeft aanleidinge tot allerhande kwaad,
Terwyl 't verderf veeltyds met haar te samen gaat.
Hoe veel' Geweldenaars heeft zy niet aangedreeven
Om gantsche Volkeren te siddren doen en beeven,
Om gantsche Ryken te verwoesten tot den grond.
't Oud Rome, dat zo trots op zeven Bergen stondt.

Daar

Daar 't zig als Hoofdvorstin des gantschen Aardryks toonde,

Verwoestte menig Land, waarin geen Hoogmoed woonde,

Alleen om haare Magt aan andren te doen zien,

En om alleen op 't Ruim des Aardkloots te gebiën.

Voor haar had Griekenland reeds naar die magt gedongen.

Dus werdt het Oosten door Philippus zoon gedwongen:

Die Macedoniër, door Hoogmoed aangefpoord,

Heeft veele onschuldigen, op 't deereykst vermoord;

Hy dwong gantsch Aziën, en bragt de Persen t'onder,

Voorthollende in zyn woën, gelyk een Oorlogsdonder,

Tot diep in Indië, dat hy ongaarn verliet,

Om dat zyn Volk alstoen niet streedt dan met verdriet.

Was 't ook geen Hoogmoed die de Dapperheid verzelde

Van Cesar, toen hy Rome aan Rome tegenstelde?

Toen hy zyn Vaderland tot Slavernye bragt,

En heerschen wilde als 't Hoofd van Romes oppermagt.

Toen hy de Vryheid wreed verschopte, en wech deed vlieden,

Om met volstrekte Magt de Waereld te gebieden,

En Rome, niet meer vry, te handlen naar zyn zin,

Gelyk eene al te fel geboeide Krygsflavin,

Men vindt, zo in gewyde als ongewyde Boeken,

't Verdervelyk Bestaan van Hoogmoed, waard te vloeken.

De vroomste Koningen, die Juda immer hadt,

Zien wy met zulk een vlek in 't deugdzaam Hart beklad.

't Was Hoogmoed in den Zoon van Jesse, 't volk te tellen,

Wat Deugden anders ook zyn Levensloop verzellen.

Hiskia, de allervroomste en Godgetrouwste Vorst

Van Juda, had zig ook met deeze smet bemorst.

Zyn dan de Vroomen zelf voor dit gebrek niet veilig,

Hoe veel te minder zy, die zig altoos onbeilig

Gedragen, en wier doen geen Deugd ooit in zig heeft.

♠ Mensch! die hier zo trotsch, zo opgeblazen leeft,

Denk, denk hoe zeer gy Godt verwekt tot grimmigheden,
Door Ootmoed, Nedrigheid en Godsvrucht te vertreden.
Ban, ban uit uw gemoed, dat dwaas en trots Bestaan,
Beschouw uwe Onmagt wel; laat u door Godsvrucht raân,
Zy zal u leeren naar wat doel gy hebt te trachten,
En welk een Geest altoos uw' Zinnen en Gedachten
Moet leiden tot het hoogste en allerbeste goed,
Nooit toegezegd een trots maar nedrig Gemoed.

AAN ALLE ZYDEN IN NOOD.

*Omringt door Rampen fel en vreed,
Roep' men tot Godt die uitkomst weet.*

„Een moede Reiziger, lag 's Avonds zig ter neder
„In 't hangen van een Rots, om voor het ruwe Weder
„Des Nachts gedekt te zyn, en 's morgens, uitgerust,
„Zyn Reis te vorderen, als met een' nieuwen lust,
„Maar toen hy oprees, als het Licht naauw was herbooren,
„Vindt hy zig van weerzy', van agtren en van vooren,
„Omringt van Slangen, voor wier doodelyk venyn,
„Zo Godt zulks niet belet, hy haast ontzielt zal zyn.

L 5

Wie

Wie kan op 's Levens Reize, in 's Waerelds woestenyen,
 Zig voor het yslyk woën van Ongediert bevryën?
 Wie kan dien bangen Weg bewandlen, zonder niet
 Geplaagd te worden door angstvallig Hartsverdriet?
 Wie kan 'er veilig zyn voor wreede Zieleplaagen,
 Die 't allerdeugdzaamst Mensch het allermeest belaagen.
 Het krielt 'er overal van Monsters, wreed en snood;
 Vafallen van de Zonde en Duivel, Hel en Dood;
 Van Monst'ers, die elkaâr bespringen en vernielen,
 Doch alle poogen om de onnoozle Deugd te ontzielen,
 Die door dat boos gebroed vervolgd wordt en geplaagd,
 Ja door de Boosheid stout tot slyden uitgedaagd:

Hier zal het Wangeloof haar om de Waarheid haaten,
 Ja haar verdoemen, als van Godt en elk verlaaten,
 Terwyl dat Vloekgedrocht de Logen Waarheid noemt,
 En haar verrichtingen, hoe snood, als heilig roemt.

Daar zal het slinks Bedrog, in schyn van haar te minnen,
 Haar leed berokkenen, om Waereldsche Eer te winnen,
 Of Voordeel en Gemak; want anders is het niet
 Dat dat Gedrocht betracht, of daar het meêr op ziet.

Weêr elders zal 't Geweld, dat Schrikdier, dol van woede,
 Op 't gretigst trachten haar te smooren in den bloede.

In 't kort, waar Deugd zig wendt, zy vindt 'er Ongeval,
 Zy wordt van Vyanden bestréden overal.

Nog gaat zy regt vooruit langs 't Pad haar aangewézen,
 Door Hem, op wiens Gelei, zy nimmer heeft te vreezen,
 Dat ooit een Helsch gedrocht, zig zelf in haaren Val,
 Hoe fel het woelt en woedt, nog eens verblyden zal.

ó Neen, de Almogende, gewoon voor haar te waaken,
 Weet haar te redden uit de wyde en open' kaaken
 Des Doods; en al 't gevaar, waar in zy zig bevindt,
 Verdwynt als Hy 't gebiedt, om dat zy hem bemint.

Zo komt zy eindelyk, standvastig in haar' gangen,
 En onvermoeid van tred, ter Plaats van haar verlangen,
 Alwaar zy, eeuwig vry van rampen en verdriet,
 Haar Heilbezorger eert en dient, en kent en ziet.

Terwyl zy al 't Gespuis, dat eerst haar durfde plaagen,
 Door haar's Verlosfers Hand ziet in den Afgrond jaagen,

Om

Om eindloos zelf geplaagd te lyden alle pyn,
 Die Lyf en Ziel ooit kan ter zwaarste straffe zyn.
 ô Welk een onderscheid is tusſchen Deugd en Boosheid!
 Daar Godt als Rechter zit, en Godtsvrucht van Godtloos-
 heid

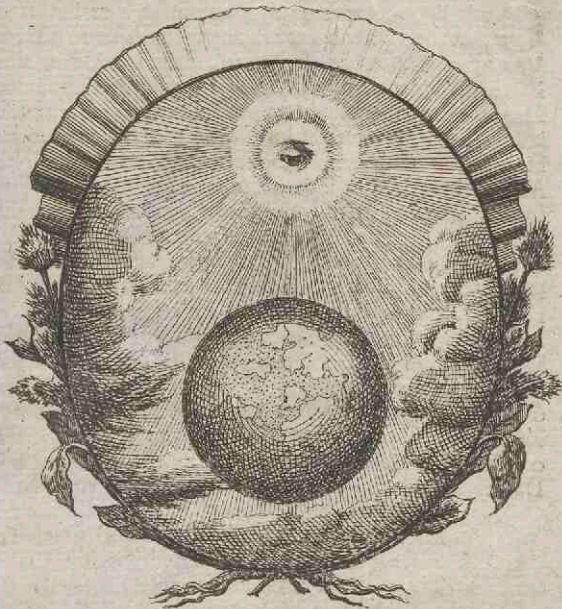
Ter hoogſte Vierſchaar, ſcheidt, en zyn Geliefden ſtelt
 In 't eeuwig Ryk van Rust, beveiligd voor Geweld.
 Terwyl zy, die de Deugd en tevens Hem verſtieten,
 Verweezen worden tot onlydlyke verdrieten;
 Daar Wroeging, Naberouw en 't alleryſlykst Wee
 Hun alle heil ontzegt, hun nimmer laat met vree,
 Daar 't onuitbluſchbaar Vuur nooit ſtoffe ontbreekt tot bran-
 den,

Om hen te pynigen, in 's Afgronds ingewanden,
 Zo wreed een ſtraffe drukt het knaagende Gemoed,
 Dat ze onophoudlyk plaagt, en, nimmer uitgewoed,
 Steeds nieuwe Wanhoop ſticht, tot meerdering der pynen,
 Terwyl het nooit een ſtraal van troost zig ziet verſchynen,
 Dus wreekt de Almagtige den hoon aan Deugd gedaan,
 Die ondertuſſchen juicht, gekroond met Lauërblaân,
 In 't eeuwig Paradys tot zulk een eind gewaſſen.

ô Sterveling! wilt dan op Godts Geboden paſſen;
 Ly liever met de Deugd het allerzwaarſte leed,
 Op Aarde, dan dat gy met de Ondeugd zyt gereed
 Om alles, wat uw Lust en Drift u mogt gebieden,
 Te volgen, en aldus uw Wensch te zien geſchieden.
 Denk wat rampzalig Lot gevloekte Boosheid geeft!
 Denk welk een ſtraf het is, die nooit een einde heeft!
 Denk, denk, dat een getal van weinig Jaaren Levens,
 Niets is by de Eeuwigheid: Maar voeg by 't Denken tevens
 Het doen. Zoek uit uw Hart te roeijen, met 'er daad,
 Het Onkruid dat 'er groeit, den Wortel van al 't kwaad.
 Bid Godt om kracht daar toe, en ſtry, en leer verwinnen,
 Door ieder als u zelf en Godt op 't meest te minnen.
 Want doet gy zulks, zo kan 't niet miſſen of de Deugd
 Bevordert uw Geluk, en gy, gy leeft verheugd;
 Gy tart het grootst gevaar, en juicht in Tegenſpoeden,
 Wel weetende dat u Godts Almagt zal behoeden.

Zo legt gy eindelyk de Reis uws Levens af,
In vrede met uw Godt, en daalt met Eere in 't Graf.
Zo vindt uw Ziel de Rust waarop zy bly mogt hoopen,
Zo staat voor haar het Ryk der Zaligheden open.

ALTYD WAAKENDE.

*Al 't schoon, door Godt op de Aard' gesticht,
Ontdekt ons 't blinkend Zonnelicht.*

- „ De Zon, het Oog des Daags, beschynt den klood der Aarde.
 „ En geeft den zelve licht en luister, glans en waarde?
 „ De Mensch heeft zonder haar geen wezentlyk genot.
 „ Van 't Leven, dat zy sterkt; wat waar't een bitter Lot,
 „ Te leeven zonder Zon in naare Duisternissen!
 „ Wat zouden wy dan niet al vreugd en voordeel missen!
 „ Zy geeft al 't zichtbre glans; ze is 't Leven der Natuur,
 „ En onderhoudt den Stand der Waereld op den duur.

Godts

Gods Wonderwerken zyn onmooglyk te bevatten.
 Wy zien ze, en dag aan dag vermeerderen de Schatten
 Van zyne Gunst, die by door duizend Middlen sterkt,
 En daar by tot ons Heil steeds nieuwe Wondren werkt.
 Maar wie kan al dat schoon, dat de Aarde fiert, uitspreken.
 't Is vruchteloos ons Hoofd met Onderzoek te breeken
 Hoe dat de Almogende zo veele Zeldzaamheên
 Als wy beschouwen, aan den Hemel en beneên
 Op de Aarde en onder de Aarde, en alles wat de Zinnen
 Van sterke Geesten, ter naspooringe, beminnen.
 Uitwerkt en onderhoudt? waar vindt men immer één,
 Die in het diepst geheim dier Zaaken wist te treên?
 Hoe zal de Sterveling, schoon hy zig durft vermeeten
 Al de Eigenschappen van 't geschapene te weeten,
 De wyze hoe elk Ding zyn weezen kreeg en stand,
 Uitleggen? kent hy recht de krachten van Godts Hand?
 ô Neen! hy ziet wel met verwondering haar werken,
 Maar kan, op welk een wys, en hoe zy werkt, niet merken,
 ô Schrandre Geesten staa myn Leerzucht hier eens toe,
 Dat zy uw Lesfen toetse, op dat gy haar voldoe.

Zegt ons, waar uit de Zon haar' stralen,
 Haar Vuur en altyd helder licht,
 Tot heil der Waereld, weet te haalen,
 En hoe zy blyft in Evenwigt?
 Doet ons het juist getal eens weeten,
 Toont ons het Nut, bestemt de Baan
 Der ongewoone Lucht-Cometen?
 En hoe, en waardoor zy bestaan?

Gy zwygt; en laat ons dus besluiten,
 Dat zulk een Hemel-Wetenschap
 Het kundigst Onderzoek doet stuiten
 Op ongewisheids Wenteltrap;
 Dat de Aarde u meerder stof kan geeven
 Ter kennisse van haar gestel,
 Als de eigen kring, waarin wy leeven
 Maar kent gy haar Bestaan ook wél?

Wat

Wat zyn toch onze Lighaamskrachten,
 Haar Werking, Eigenschap en Nut?
 Wat bindt de Stof, naar uw Gedachten,
 Waar door elk deel wordt onderstut?
 Wat scheidt de Stoffen? welk vermogen?
 Zo dat de zwaarte nederzinkt?
 Hoe werkt het Licht, in 's Menschen Oogen,
 Daar 't op een verren Afstand blinkt?

Wat zegt gy van de vlugge deelen
 Des Vuurs, die, door hun groote kracht,
 In alles groei en leeven teelen?
 Hoe worden zy 'er in gebragt?
 Waar is 't verblyf der Bliksemstraalen,
 Daar 't staal voor smelt, terwyl men 't Hout,
 Waar op zy dikwils nederdaalen,
 Veeltys maar ligt gekwetst beschouwt?

Op welk een wys geraakt aan 't groeijen,
 In 's Aardryks Schoot, Metaal en Steen?
 Waaruit ontstaat het beurtlings vloeijen
 En Ebben van de woeste Zeën?
 Wat doet den Zeilsteen 't Yzer trekken,
 Waar door de Naald zig Noordwaarts voegt?
 Weet gy het, wilt het ons ontdekken.
 Zo houde ik my daarmee vernoegd.

Roem vry, Doorluchtige Verstanden!
 Roem vry op Kunst en Wetenschap!
 Dwaal met uw Geest door Zeën en Landen,
 En klim 'er meê, van trap tot trap,
 Tot daar de Hemelgeesten woonen.
 Maar, hoe verre ook uw Wysheid ziet,
 Gy zult ons 't rechte Wit niet toonen,
 Waarnaar gy zelve blindlings schiet.

♠ Dat wy dan alleen Godts wonderen verheffen,
 En roemen, by een nut en vlytig onderzoek;

Maar

Maar laten wy daar by onze Onmagt recht beseffen.
Te werk gaan naar zyn woord, in 't heilig Bybelboek
Ons klaar genoeg vertoont; niet dat wy ledig blyven
In 't onderzoeken van zyn wondren! neen, ô neen.
Dit wil Hy, dat wy doen; zo moet zyn Lof beklyven.
Maar 't eindige Verstand dring' nooit door Zaaken heen,
Waarin 't zig zelf verliest, en die gewis en zeeker
Den Stervling dwaalen doen in 't onderzoek daar van.
Hy die Godts Almagt roemt is waarlyk beeter spreker,
Dan, zonder dat, de wyste en hoogstgeleerde Man.

OP NIEUW VERJONGD.

*'t Nieuw Leven in de oprechte Deugd,
Geeft aan het Hart een nieuwe Jeugd.*

„ Als de Arend wordt gewaar dat hy zyne oude Pluimen
„ Verlaaten zal, die plaats voor nieuwe moeten ruimen,
„ Dan vliegt hy hoog, en schudt in 't sterkste Zonnelicht,
„ Zyne oude Veedren af, op dat hy, door zo dicht
„ By de alverkwikbre Zon te zyn, zig door haar' stralen
„ Verwarme, en stoove, om zig te hoeden voor veel' kwaalen,
„ En om te spoediger een nieuw beplumde Vacht
„ Te hebben, als verjongd en gantsch vernieuwd in kracht.
L DEEL. M KON

Kon ons dit Zinnebeeld een rechten indruk geeven
 Van onzen Pligt, om Deugd te minnen in dit Leven,
 Kon 't ons befeffen doen, hoe dat men 't oude kwaad,
 Gehuisvest in ons Hart, door Godt gesterkt, verlaat!
 Kon 't ons doen ryzen, met een wezendlyk verachten
 Van 's Waerelds Modderpoel, op Vleuglen van Gedachten,
 Naar 't Licht, dat eeuwig schynt, naar de Ongeschapen
 Zon,

Wier glans nooit einde heeft, gelyk hy nooit begon!
 Dan zou de Ziel geroost door de alverkwikbre straalen
 Van dat Genadelicht steeds vrolyk Adem haalen,
 Dan schonk een vaste Geest, verheerlykt door dien gloed,
 Vernieuwinge van Rust en Heil aan 't bang Gemoed.
 Dan, dan zou de oude Mensch zig dooden zien, de Zin-
 nen,

In nieuwe kracht gesteld, het hoogste Heil beminnen;
 Dan nam Oprechtheid straks de plaats in van Bedrog;
 Dan heerschte Onnozelheid, dan bloeide Waarheid nog,
 Gelyk by 't eerste Paar, eer 't zig liet overeden
 Door 's Duivels snoode List, om buiten 't spoor te treden
 Van Onderwerping en Gehoorzaamheid aan Godt,
 Dan smaakte men een nooit vergangbaar Vreugdgenot;
 Dan zou Gods heerlyk Beeld, in ons met luister pronken;
 Ja, dan wierd ons in 't eind der Zaalgen staat geschon-
 ken.

Maar 't is 'er verr' van daan, dat men zig zelf verpyn',
 Om van den ouden Mensch geheel ontlast te zyn,
 Zig op te beuren uit het zondig Aardsch Gewemel,
 En nieuwe kracht en lust te zoeken in den Hemel.
 Ons Hart van 't kleevend vuil te zuivren doen, door 't
 Vuur

Van Godts Gerechtigheid. Bedorven van Natuur,
 Zien we ons aan de Aarde en 't Aardsch, zo vast, zo sterk ge-
 bonden,

Door 't heerschende Geweld der nimmer stille Zonden,
 Door 't Zwakke Vleesch, een stof, die Aardsch, onzuiver
 is,

En die de Geest weêrhoudt om 's Waerelds Duisternis

Te vlieden, en zig zelf te loutren door 't vermogen
Van een Oprecht Geloof, te zoeken in den Hoogen,
Alwaar het, ondersteund door Hoop en Liefde, praalt,
En uit het eeuw'g Licht haar zuivre glansfen haalt.

ô Waereld! in uw laagte is nimmer Heil te vinden;
ô Plaats van Ballingschap voor Godts getrouwe Vrinden,
Die Vreemdelingen zyn in nwen ommekring,
Wat is uw weelde klein; wat is uw zoet gering!
Uw zoet, .. helaas! watis 't, dat men uw Zoet mag hee-
ten?

't Is bitter wat gy schenkt: want gy stigt in 't Geweeten,
Na een zeer kort genot van 't geen men Wellust noemt,
Een pynelyk gevoel van 't Kwaad, door Godt gedoemd,
Gedoemd ter eeuwge straf, die 't pleegen aller Boosheid,
Zo hier als namaals, volgt. Een oogenblik Godtloosheid
Haalt den verdwaalden Mensch een Eeuwigheid van ramp
En kwaalen op den Hals. ô! Dat wy dan den Damp
Der Waereld vlieden, en opstygen naar den Hoogen
Met Ziel en Zinnen, om door 't Eeuwig Alvermogen
Vernieuwinge van kracht te ontvangen, om met vreugd,
En als op nieuw verjongd, getrouw te zyn aan Deugd.
De Godheid zal dan 't Licht van Goedheid en haar' sraalen,
In plaatse van den Gloed haars Toorns op ons doen daalen.
Genade en Liefde staan, aan haare zy gered,
Om ons te redden uit den drang van 't zwaarste leed.
Laat ons als de Arend doen, en van gedaant' verwisslen,
Van Zielsgedaante, om Zonde en Waereld te bediffen,
Om, met vernieuwden moed, den aanval te weërstaan
Van alles wat den Mensch den Dwaalweg in doet slaan.

Schenk zelf, Drieëenig Godt! schenk zelf daar toe de krach-
ten,

Maak ons van de Aarde los, bevleugel de Gedachten
Die traag zyn, met een Drift van Liefde tot uw Eer,
Verhef ons, daalen wy maar eenigzins ter neêr;
Ja laat ons, daar we uw Licht tot onzen troost zien blinken,
Niet in den diepen Poel van 't Zielverderf verzinken:
Zo worde uw Gunst geroemd, uw groote Magt verteld,
Uw Naam alöm geëerd en overal vermeld.

Zo meerdert het getal van uwe Liefelingen.
Zo zal 't vernieuwd Gemoed uw Lof met vreugde zingen.
Zo blykt het, dat gy 't werk van uw geduchte Hand
Genadig brengen wilt tot den volmaakten stand
Waarin gy 't eertyds schiep; zo moet al 't Kwaade wyken,
En voor de wonderkracht van 't Hoogste Goed bezwyken.

'T GEZICHT VAN ZIG-ZELF DOODLYK.

*De Nyd verschoont zig-zelve niet,
Als zy baar Eigen Beeltis ziet.*

- „ De Basiliskus, een der booste Wangedrochten,
„ Wordt, ziet hy eens zig-zelf, ook door zig-zelf bevochten,
„ De Spiegel, die zyn Beeld vertoont voor zyn gezicht,
„ Is enkel het geweer, dat zynen moord verricht.
„ Want zyn vergiftig Oog, dat toelegt op vernielen,
„ Tracht, nevens anderen, ook zyn's gelyk te ontzielen.
„ Zo spilt hy zyn vergift en wraak, tot eigen straf,
„ En sterft dus door de Drift, die hem zyn Boosheid gaf.

De Nyd en Staatzucht, die altoos zig samen paarden,
 En niet dan yslykheên en snoode Gruwlen baarden,
 Zyn best te stellen by de Boosheid en 't Beltaan
 Des Baziliskus; wyl zy door zig-zelf vergaan.
 De Nyd zal eveneens, gelyk dat Monster, poogen,
 Al wat voor haar verschynt, te dooden met haare Oogen:
 Zy zoekt steeds overal, door stout of listig woên,
 Haar Moordzucht, haare Wraak, wreeddaartig te voldoen.
 De Onnozelheid ziet zig wel 't meest door haar belaa-
 gen:
 Zy wikkelt de Onschuld meest in de allerzwaarste Plaa-
 gen:
 Zy treft verraderlyk de nooit besmette Deugd,
 En echter vindt zy nooit zig in haar woên verheugd.
 Hoe fel zy zig ook wreekt, zy ziet haar wreede Lusten
 Nooit wezentlyk voldaan; zy kan noch wil niet rusten
 By éene Gruweldaad of enkel Moordbedryf,
 Zy volgt altoos 't Geluk, gelyk de Schaduw 't Lyf.
 Elk Voorwerp geeft haar stof om zig op nieuw te ontstel-
 len,
 En, zelfs in Vriendschaps-schyn, elk op het felst te kwel-
 len.
 Maar, onder 't heevig woên van haar ontrusten Geest,
 Kwelt zy haar boos Gemoed, zig-zelve wel het meest.
 Zy knaagt haar eigen Hart; zy voelt haare Ingewanden
 Door een geduurig vuur, nooit uit te blusfchen, branden.
 Zy is zig zelve een Hel, gelyk ze ook voor de Magt
 Des Afgronds werkt en woelt, geen rust heeft, dag noch
 nacht.
 Den Vorst der Duisternis erkent zy voor haar Vader,
 Zy komt hem, boven all' de Ondeugden, 't meeste nader.
 De Zonde baarde haar als de allereerste Vrucht,
 Die zig deed zien op Aarde, en zelfs in schooner lucht,
 Zelfs in het Ryk van Godt, haar's Vaders eerste Wo-
 ning,
 Maar, om zyn stout bestaan, geblikfemd door dien Koning
 In 't allerdiepst der Hell; den Hemel niet meer waard,
 Zo dra de Zonde, ô Nyd! u had aan hem gebaard.

Dus

Dus zag uw Vader zig in Eeuwigheid verdoemen,
 Des wy hem Satan, of Gods Tegenstreever noemen.
 Gelyk hy de Almagt nog in zyn Bestaan benydt;
 Hem in zyn Werk belangt, wat plaagen hy ook lydt.
 Mischien was 't Heerschezucht, daar zyn Moed door was
 gereezen,

Om Godt te wederstaan en als gelyk te weezen,
 Of boven de Almagt zelf te voeren het gebied;
 Want Nyd en zucht tot Staat verschoonen 't Kroonrecht
 niet.

Die Gruwlen zag men steeds op Aarde hevig woeden:
 Om haar moest meenig Volk op 't allerdeerlykst bloe-
 den.

Zy stieten meenig Vorst, schoon 't Recht de Kroon hem
 gaf,

Van zyner Vadren Troon, op éénen stond, in 't Graf.
 Zy hitften Volk aan Volk; verwoestende veel' Landen,
 En deeden overal het Vuur des Oorlogs branden.

De Moord, stondt haar ten dienste, en 't opgevloekt geweld
 Verscheen met zynen stoet al woedende in het veld.

Zy deeden Stad by Stad, hoe hoog verheeven, vallen,
 Neêrflorten op het Puin van haar gesloopte Wallen,

En dwongen niet alleen het Lighaam; maar 't Gemoed
 Moest meê gevoelen hoe de Nyd, hoe Staatzucht woedt,

Dewyl zy Wangeloof een Zetel willen bouwen,
 Om haar de Dwinglandy op Waarheid te betrouwen.

Maar de allersterkste Hand, die Boosheid loon verschaft,
 Laat nimmer Gruweldaân, noch Onrecht ongestraft.

Dit bleek, niet slegts op één maar alle Staat-Toneelen,
 Waar op de Boosheid ooit haar' Bloedrol durfde spee-
 len.

De Deugd, hoe fel verdukt, gefolterd, keer op keer,
 Zwiget echter niet altyd, maar triomfeert ook weêr,

Terwyl de Nyd verward in eigen strik blyft hangen,
 En Staatzucht weinig vrucht geniet van haar' Belangen.

Zo gaat het groot en klein. Zo wordt Rechtvaardigheid
 Door 't hoog Bestier beschermd, wat laagen men haar

leit.

Dit zien we, en moeten dus ons voor alle Ondaan wachten.

Voor al uit Nydigheid naar 's Naastens val niet trachten.
Neen, men beminne hem gelyk zig-zelf, en Godt
Nog meer, ja boven all', zo wint men 't heilrykst Lot.

DE ONZUIVERHEID VERDREEVEN.

*Zo 't onkruid niet wordt uitgeroeid,
Verstikt het alles wat 'er groeit.*

„ De ervaren Akkerman, op dat het voedzaam Koren
 „ Geen Vruchtbaarheid ontbeer' niet uitsterve in de Voren,
 „ Roeit al het Onkruid uit met de Egge, scherp van tand,
 „ En zuivert op zyn' tyd aldus het Akkerland
 „ Van 't ruwe Klisfenbosch, van spitse Distelstruiken
 „ En scherpe Netelen, die niemand kan gebruiken;
 „ Dus zorgt hy voor zyn Nut in 't Akkerwerk, en eet
 „ Daarna met vrolykheid de Vruchten van zyn Zweet.

De Mensch, van Hart nooit rein, gelyk hy dient te weezen,

Zal 't zondig Onkruid zien ten hoogften top gereezen,
 Indien hy 't groeijen laat, en traag is in zyn Pligt
 Om 't werk doen, dat men tot elgen Heil verrigt.
 Men moet derhalve zig dien arbeid doen gelusten,
 En is het Eggens Tyd niet slaaprig zyn noch rusten.
 Men moet dit Werk met kracht volbrengen, onvermoeid,
 Eer 't ongeredderd Hart vol scherpe Distlen groeit,
 Die, in den aart zeer boos, de bitse Nyd verbeeldent.
 Men moet de Netelen, die Haat en Tweedragt teelden,
 Uitroeijen met al 't booze en schadelyke Kruid,
 Op dat het Zaad der Deugd mag groeijen ongestuit.
 Met de Egge van Godts Woord moet men dat werk verrigten,

En nimmer traag zyn in de ons aanbevolen Pligten;
 Zo wordt ons Hart bereid ter kweeking van veel vrucht,
 Daar 't anderzins op 't lest, gelyk verwilderd, zucht
 Door d'overvloed van 't kwaad, dat, reeds te hoog gewasfen,

Op zagte Middelen ter weering niet wil passen,
 Maar door het Vuur alleen moet worden uitgeroeid,
 Gelyk het Onkruid dat een Akkerland begroeit,
 En overal beslaat, indien men 't voort laat schieten.

Het moet ook insgelyks geene Oudren ooit verdrieten,
 Het Onkruid uit het Hart te weeren van hun Kroost,
 Want anders wordt daarin het Zaad verreukeloost,
 Dat Deugd aan kweeken kan, en onbesmette Zeden;
 Een kwaade Opvoeding zal het Zaad der Deugd vertréden,

Terwyl een goed Bestier en vlytig toeverzicht
 In 't Kinderlyk Gemoed een zuivre groeikracht sticht,
 Na dat al 't Onkruid week voor een gestadig Eggen.
 Indien men altyd weet zyn werk wel aan te leggen,
 Ter kweeking van de Deugd; zo vindt men naderhand
 Zyn arbeid ruim beloond; zo blyft men buiten schand;
 Zo volgt ons de Eer alomme en doet ons Lof beërven;
 Die zelfs in 't leeven blyft, al schoon wy moeten sterven.

De

De Nagedachtenis der Vroomen zwicht voor Tyd
Noch Laster, maar verspreidt haar geur zeer wyd en
zyd.

Terwyl de Naam verrot der geenen, die hun Leven
Alleen aan hunnen Lust en Drift ten offer geeven;
Die de Ondeugd, op den Weg die naar 't Verderf zig
strekt,

Gestadig gade slaan en volgen, 't zy bedekt
Of in het openbaar. Zulks leert ons de Ondervinding.
Men zoeke dan geen vreugd in 't Kwaad, door Zielver-
blinding.

Men stel geen Eer, in trotsch de Deugd te wederstaan;
En de Ondeugd, als zy 't wil, steeds aan de Hand te
gaan.

ô Neen, men leer' hoe men, in rampen en gevaaren,
De Rust in 't rein Gemoed onkwetsbaar kan bewaaren.
Men zoeke in 't zoet genot der Vruchten, die ze ons geeft,
Alleen vernoeginge, terwyl men vrolyk leeft;
Ja, vrolyk; want een Hart dat alle Kwaad kan weeren,
Wordt nooit door angst geplaagd, wat Rampen 't immer
deeren:

Het zucht wel eens om 't Lot van bittren Tegenspoed;
Maar 't vindt ook wederom welhaast zyn smart verzoet.
De Vroome ziet het kwaad der allergrootste Elenden,
Door de Oorzaak alles Goeds hem steeds ten Goede wen-
den.

Hy weet dat Godt hem slegts door één verdriet beproeft,
Om 't eeuwigdurend Heil, dat zyne Ziel behoeft,
Te groeijen doen in kracht en nooit gekrenkt vermogen.
Godt, die hem schreijen doet, kan ook zyn' traanen droo-
gen.

Dit sterkt hem in zyn Hoop, die nimmer ydel was,
Dit doet hem 't Zaad der Deugd, waar van hy vruchten
las,

Behoeden voor 't Verderf, by een gezégend groeijen;
Daar één Bezoeking vaak veel Onkruid uit kan roeijen;
Waarom hy zelf, met vlyt, naar goede Vruchten tracht,
En daarom egt en ploegt, en arbeidt Dag en Nacht.

Zo

Zo mag hy eindelyk van al zyn' Arbeid rusten,
En vindt zig zelf voldaan in zyn begeerde Lusten,
Geen booze Lusten naar het Waereldsche genot,
Maar d'allerreinfsten Lust en hoogste Vreugde in Godt.

HET KWADE ONTDEKT; HET
GOEDE VERHEERLYKT.

*De Zonne, op 't hoogste van den Dag,
Ontdekt het geen verborgen lag.*

- „ De Zonne, op 't allerhoogst ter Zuider-As gereezen,
 „ Laat geene schaduw na; ontdekt het eigen weezen
 „ Der Dingen, zo als 't is; waar door de driestige Uil
 „ Allengs bescheenen wordt, in zyn verborgen kuil
 „ Of Bergspelonk, waarin hy veilig dacht te schuilen:
 „ Maar wat baat de Ondeugd ooit verre afgelegen kuilen
 „ Of diepe Holen? Als Rechtvaardigheid haar Licht
 „ In't Hoofdpunt blinken doet, zo wordt ze ontdekt, en zwigt.

Go.

Gevloekte Nyd en List, Kwaadsprekenheid en Logen,
Met Laster, kunnen nooit het helder Licht gedogen.
Wyl 't Licht, hoewel zeer sloop, Godts Majesteit ver-
beelt:

Godts Majesteit, wie steeds al 't duistre werk verveelt,
Dat de Ondeugd heimlyk pleegt, om 't hoogste Recht te
schenden.

En zig daarom altyd naar Duisternis zal wenden;
Gelyk de Domheid ook, onreedlyk van Natuur,
Het Licht der Wysheid vreest, en siddrend, uur op uur,
Zig in het duister houdt, in naare en doodsche strecken,
Waar nimmer Dagsraal blinkt, waar 't ongediert, gewee-
ken

Uit heldrer Luchtsreek, huist, waar logge Luiheid woont,
Waar, op den dorren grond, zig nooit één Bloem ver-
toont,
En waar 't gevederd Choor geen zoet geluid doet hooren,
Uit Bladerryk Geboomt, voor Zang-beminnende Ooren,
Waar niet dan 't heesch gekrasch des Nachtuils zig verheft,
En als een fraai Muziek der Dwaazen Ooren treft,
Die zig verheffen op 't geluid dier naare toonen,
Waarom ze een Marsias als hun Apollo kroonen.

ô Ryk der Ondeugd, en verdervelyk Gebied
Van Domheid! zie hoe Deugd en Wetenschap u vliedt.
Gy poogt haar vruchteloos tot u te doen genaaken.
Zal tevens Zonne en Maan beide even helder blaken
Aan ééne zy' des Kloots der Aarde? neen, ô neen.
Zo gaat ook Wysheid nooit naar 't Ryk der Domheid heen.
Zo zal oprechte Deugd zig nimmermeer begeeven
Naar 't nooit gerust Gebied, daar de Ondeugd is verheven,
Daar zy den Scepter zwaait, en elk die haar weêrstreeft,
Den Naam of van Geveinsde of Ongetrouwe geeft.
Hoe! zouden goed en kwaad verëenen met elkander!
Daar 't eene heerscht, daar wykt, daar vlugt altoos het ander.
Den Nachtuil schuwt de Zonne, en vliedt, zo dra zy 't hoofd
Ter Oosterkimme uit best, den Nacht van kracht berooft;
Terwyl het Zangchoor juicht der Voglen, in de Boomen,
Die minnen 't geen men d'Uil op 't allermest ziet schroo-
men.

Maar

Maar durft dat vuige Dier ooit komen in het Licht,
 Zo ziet het zig verpikt, en fel vervolgd, daar 't zwigt
 Voor 't ander Pluingediert, dat móedig en verbolgen
 Zyn Vyand, blind by Dag, gemakkelyk kan vervolgen,
 En jagen heen en weêr, tot dat hy, uit den aâm
 Gevlogen, nedervalt, ter vlugt niet meêr bekwaam.
 Daar hy zyn donker Nest in 't Licht niet weet te vinden,
 En, eer 't weêr duister wordt, zig gantschlyk ziet ver-
 slinden.

Dus gaat het ook een Dwaas, die 't werk van Wyzen doemt,
 En al wat zyns gelyk ooit durft verdichten roemt.
 Zo gaat het de Ondeugd mede, als zy, met stoute handen,
 De nooit besmette Deugd moedwillig aan durft randen:
 Zo vlugt de Boosheid voor het Recht, dat de Onschuld dekt,
 En ongelyken straft, uit Haat of Wraak verwekt,
 Of door Moedwilligheid of Eigenbaat bedreeven;
 Zo moet de Lasterzucht voor 't Licht der Waarheid beeven;
 Geen Waarborg bergt het Kwaade, als 't Goedê triomfeert,
 Gelyk het altoos doet, ja hooger dan 't begeert.
 Rechtvaardigheid, en Trouw en welbestierde Reden
 Beminnen 't Duister nooit, maar richten haare schreden
 Naar den nooit doof bren glans der Waarheid en der Deugd,
 Twee Eigenschappen van een Ziel, die zuivre vreugd
 Wil smaaken in 't genot der Weezendlykste Zaaken,
 Die een verlicht Gemoed volmaakt gelukkig maaken.

Het Licht van 't rein Geloof rees dus met schoonen glans
 Aan Godts verkooren Kerk, en klimt van trans tot trans,
 Tot dat het, hoog genoeg, al 't Aardryk zal beschynen,
 Het aaklig duister van vertwyfling doen verdwynen,
 Den Nacht van Ongeloof doen zwigten, en met kracht
 Al 't Kwaad verjaagen, dat de Hel ten voorschyn bragt.

Maar elk trachte onderwyl de Duisterheid te vlieden,
 En niets te doen, dan 't geen in 't Licht steeds moet geschieden.
 Het duister wordt geschuwd, is schriklyk van natuur,
 En als 'er Licht in blaakt, zo is 't geen zuiver Vuur.
 Men maak' zig waard den Naam van *Kind des Lichts* te dra-
 gen;

Men handel nimmer, dan naar 't Godtlyk Welbehagen;

Men

Men streef naar Wysheid, die van boven is, alleen,
 En dring met kracht door 't Aardsche en al zyn duister heen,
 Het Ziels-Oog zoek den Glans des Lichts van alle Licht-
 ten,

Dat nimmer Oorzaak kende, en nimmermeer zal zwigten,
 Dat door geen Donkerheid gestuit wordt in zyn kracht,
 Maar zynen glans verspreidt in 't naafste van den Nacht
 Des Aardschen Tegenspoeds en allerhande Plaagen.
 Dat Licht, dat Licht alleen kan allen Damp verjaagen
 Van Lyfs en Zielsgekwel; dat Licht werkt, ongestuit
 Door dikke Nevelen, der Menschen Heilstaat uit,
 En kan als de Oorsprongk van ons Weezen en ons Leven,
 Ja van het gantsch Heel Al, ons 't Eeuwig welzyn geeven.

Als hy zyn Buien stort op Volken die zy kroonde,
 En in wier Landgebied zy haar vermogen toonde.
 Maar voor de grootste kwaal zyn middlen by der Hand.
 Het Water bluscht het Vuur, en dempt den selften Brand.
 Dus kan een wys Gedrag, gehouden in 't Regeeren,
 Veel kwaalen van den Staat, hoe sterk ze ook nadren,
 weeren.

Een schrandre Voorzorg, en een Toezigt, naauw genoeg,
 Voorzien die Stormen ras, en stuiten ze ook al vroeg;
 Op dat de Vrede-Olyf niet in haar groei gehinderd,
 Niet in haar Vruchtbaarheid, door 't Onweër, word' ver-
 minderd.

De Staat, waar Trouw en Recht, en Wysheid, met elkaar
 's Volks Heil behartigen, vreest nooit het Krygsgevaar.
 Zy zyn een sterke Muur ter sluiting aller Plaagen,
 Die ooit 's Lands Rust, of Heil besfryden of belaagen.
 Het Volk verlustigt zig, gerust op hunne Wacht,
 In Vrede-Olyven schaauw, en vreest geen Onweërs Nacht
 Van Oorlogs-Tegenspoed; geen Vyand durft verschynen,
 Om door Geweld, of List dat Heil te doen verdwynen.
 De Muitzucht vindt geen stof om oproer of verraad,
 Door Heerschzucht of Belang, te stigten in den Staat.
 Het hef des Volks ontneemt het Recht niet tot Regeeren
 Aan braave Vadersen, aan wyze Burgerheeren.

Neen, 't Wakker Oog van hen, die 't opperste gezag
 Bekleeden, waakt geslág; op dat niets heerfchen mag
 Dan Vreede, Vryheid, Rust, en Eendragt, Recht en
 Trouwe;

Op dat de Deugd haar Ryk in zulk een Heil-Oord bou-
 we;

Op dat de Wysheid, daar verheven op den Troon,
 De Wetenschappen kweek', de Vrye Kunsten kroon',
 En haar doe bloeijen, by 't genot der Vredevruchten;
 Terwyl 't Vooroordeel wykt, Onwetenheid moet vlugten,
 En 't vry Gemoed niet buigt voor een te drukkend Juk,
 Maar vrolyk juichen mag in 't dierbaar Staatsgeluk.

o Landgenooten! die dit groot Geluk moogt smaaken,
 Wilt u, tot 's Hemels Eere, in zulk een Heil vermaaken, En

En schryf der Vorsten Vorst alleen 't vermogen toe,
Dat Hy in onzen Staat de Vreë nog bloeijen doe;
Dat Hy ons Mannen schenkt, die, boven alle Dingen,
't Geluk behartigen van laager Stervelingen;
Die ons tot Vaders zyn, niet trotsch op huanen rang,
Maar vriendlyk en getrouw aan 's Volks gemeen Belang.

HET KWADE ONTWEKEN;
HET GOEDE GEZOGT.

*Die 't Goede zoekt, en 't kwaade vliedt,
Blyft altoos vry van Zielsverdriet.*

„ Als 't warme Jaarfaizoen, de Zomer, is geweeken,
„ Begeeft zig de Ojevaar van hier naar warmer strecken,
„ Die niemant zyn bekerd; hy wykt de koude Lucht
„ En Landstreek, op zyn tyd, met een gezwinde vlugt;
„ Niets hindert zyne reis, noch houdt hem op in 't zweeven
„ Langs groote en wyde Zeën, om met vermaak te leeven.
„ Zo eindigt hy zyn togt, en vindt zyn Wunsch en Lust,
„ Bevryd van Ongemak, aan aangenaamer Kust.

De Mensch, die waare Rust en rein vermaak wil zoeken,

Ontvlugte, op zynen tyd, met Kwaad gedreigde hoeken,
Op dat hy in de snart, die 't met zig brengt niet deel',
En hem geen Tegenspoed noch Ongemak verveel'.

Voorzichtigheid, die zig van schrandren doet beminnen,
Huist in geen waft Gemoed, bekiert geen wulpsche Zinnen;

Maar vindt alleen een plaats by Wetenschap en Deugd,
Die zy genieten doet een wezendlyke vreugd.

Hy, die op het Beloop der Waereldlyke Zaaken
Wil letten, zal veeltids zyn Doelwit konnen raaken,
Naardien hy 't wis gevolg der Dingen meest voorziet,
Eer 't nog zyn Werking doet, tot blydschap of verdriet.
Het Tegenwoordige is alleen niet waard de Zorgen
Des Wyzen? neen, hy merkt ook wat de Dag van Morgen
Kan baaren. Zorgloosheid is schaadlyk in 't Gemeen;
Ja meer dan ydle Zorg, schoon vol onrustigheên.

Een Man die nimmer waakt voor 't Recht van zyn' Belangen,

Zal zelden 't los Geluk ontmoeten in haar' Gangen.

De Voorzorg voegt elk-een, brengt nimmer Rampen voort,
En, geeft ze altyd geen Heil, zy heeft het nooit gestoord.

't Berouwde nooit een Vorst, in 't zorgelyk regeeren,
Vooruit te zien, of ook een Ramp zyn Ryk kon deeren;
Of eenig Onheil ook mogt nadren zyn Gebied:

Want zo men eene Bui van verr' genaaken ziet,
Eer dat zy nederstort, heeft men nog tyd te waaken,
Om van haar woën bevryd en onder 't Dak te raaken.

De ervaaren Zeeman zoekt een Haven, eer de Nood
Van 't Zeegevaar hem dreigt met een gewissen Dood.

Een oogenblik verzuim kan hem nadeelig weezen;

Hy ziet in korten tyd de Baaren hoog gereezen;

De Stormen woeden, en zyn aangevochten Schip
Beroofd van Mast en Wand vergaan op Bank of Klip.

De Herder, die langs Heide en Veld zyn Vee doet graazen,

Mydt insgelyks 't gevaar der Buien, eer zy raazen,

En

Benjamin Cohen

Anna

KUNSTEN EN LETTEREN INSTITUUT
DER RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT
AFDELING KONINKLIJKE

En zoekt een lommrig Bosch ter berging van zyn Veê,
 Verschuilt zig zelf in tyds, en is niet eêr te vreê,
 Dan als hy veilig is, en tevens zyne Schaapen.
 Wanneer de Lucht betreft hoedt hy zyn Oog voor slaapen,
 Al is de Dag op 't hoogst, al noodigt ook zyn Lust
 Zyn' reeds vermoecide Leên tot eene zachte rust.

De Landman, die zyn Graan gemaaid heeft, wordt ook even

Genoopt op Wind en Weêr naauwkeurig acht te geeven:
 Hy weet hoe dikwils Storm en Regenvlaag op vlaag,
 In 't naden van den Herfst, den Akker plaag op plaag
 Veroorzaakt; en om zig daar voor in tyds te dekken,
 Kan een gegronde vrees zyn Lust in d'Arbeid wekken:
 Hy rept zig dat hy 't Graan in zyne Schuuren voer',
 Eer 't ruwe Weêr de Lucht aan allen kant beroer',
 Het ryp Gewas bederve, en al zyn lastig zwoegen
 Te leur stell', hem bezwaar' met wreevlig Ongenoegen,
 Ja dikwils gantsch berooid en arm maake, eer hy 't dacht.

't Is nodig dan, dat elk gestaag zyn Heil betracht,
 En 't geen hy dezen Dag kan doen, met weinig morgen,
 Niet uitstell', niet verschuiv' tot op den Dag van Morgen.
 Men ziet wat Heden is: wat Morgen weezen zal
 Is ons nog onbekend. Niets wufter dan 't Geval.
 Men kan wel van één Zaak, die thans ons komt te vooren,
 Het wis gevolg voorzien, eer dat het is gebooren,
 Maar 't is dus altoos niet met alle Zaaken; neen,
 Het Sterfelyk Oog dringt niet door Godts Besluiten heen.
 Maar 't geen men kan voorzien dat Kwaad voor ons zal
 weezen.

Is men verplicht voorheen te schuwen en te vreezen.
 Hier toe zoek' men Verstand te paaren met de Deugd;
 Hier toe voegt Wakkerheid aan Ouderdom en Jeugd;
 Hier toe moet men 't gevaar niet zoeken, maar ontwyken.
 Hier toe moet men zyn Hart met Kennisse verryken.
 Hier toe moet onze Zorg, gehecht aan onzen Plicht,
 Gedurig waakzaam zyn, altoos zyn ingericht.
 Zo zal geen Zorgloosheid ons in gevaaren domplen,
 Geen Storm, geen Onweêrsbui van Ramp ons overromplen:

Zo ziet men wenschend uit naar 't Eeuwig Heilgewest,
En nadert het allengs tot onzer Zielen best.
Zo zal men hier gerust en vry van angstig Vreezen,
En namaals in Godts Ryk volmaakt gelukkig weezen.

